

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
3 fl. po pošti.

Št. 12.

15. decembra 1858.

VII. tečaj.

Prečastitemu, visokoučenemu in svitlemu

Gospodu Gospodu

VALENTINU WIERY,

doktorju svetega bogoslovstva, častnemu lekarju Lavantinkenu itd. itd.

škofu Kerškemu in knezu Avstrijskemu

slavni spomin nabral

Andrej Einspieler,

kateket in učitelj c. k. višje realke.

I.

Pred 31. Oktobrom.

CLerVs popVLVsqVe GvrCensIs
epIsCopo Caro CVnOta eXoptat
Deo IVVante seCVnDa.

Jan. Černic.

Prašal sem kmete, mestjane okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wiery-a da!“

Prašal sem svetne, duhovne okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wiery-a da!“

Prašal sem Nemce, Slovence okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wiery-a da!“

31. Oktobra.

Prašal sem danas po mestu okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam — že močno doni:
„Mamca je prišla iz Solnogradá,
Wiery-a, pravi, imate škofa!“

Po 31. Oktobru.

Prašam zdaj tudi povsodi okoli,
Alj je dro Valentin res vsem po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam — veselo doni:
„Hválimo, hválimo vsi zdaj Boga,
Da Valentina nam dal je škofa!“

Rojenega Korošca nam je toraj Bog dal za škofa; le poslušajte ljubi Slovenci! hočem vam vse naravnost povedati, da vidite, kako čudovito Jih je premodra roka božja vodila, da Jih je pripeljala do té narvišje stopinje v sveti katoljski cerkvi.

Dr. Valentin Wiery, premilostljivi knezoškof naš, so se rodili na Koroškem, so toraj naš rojak. V Lavantinski dolini je tekla zibika Njihova. Malo urico od št. Andraša, kjer so dosedaj Lavantinski škofi stolovali, vidiš si lepo belo cerkev nasproti smehljati; dva stolpa ponosno naviš molita in ti naznanujeta, da je tukaj precej velika fara. To je „Marain,“ farna cerkev posvečena rožni devici Mariji. Tukaj so prečastiti knezoškof naš zagledali beli svet. Oče Njih Franc Serafinski je bil celih 31 let učitelj in cerkvenik pri tej fari, in že tretjič oženjen. 12. Februarja 1813 povije mu žena sinčka Valentina. Pa komaj je bil fantiček 4 leta star, kar nemila smert pobere skerbnege očeta 27. Januarja 1817. Ostane toraj uboga udova in troje otročič: Valentin, Ana, ki je zdaj v Celovcu, in Anton, ki je lončarski mojster v Velikovcu. Skerbna mati pošlje svojega Valentina v bližni št. Andraš v šolo, potem pa v Celovec, da se ondi izučí 4 nižje latinske šole. Valentinov stric in dobrotnik, visokočastiti gosp. Poš, predsednik c. k. deželne sodnije, so pa bili prestavljeni iz Celovca v Gorico; toraj se tudi Valentin z njimi v Gorico preseli in tam dokonča 4 višje latinske šole.

Leta 1832 stopijo Valentin po božjem poklicu kot bogoslovec lavantinske škofije v Celovško semenišče in dokončajo bogoslovske šole l. 1835. Da so se učili vse leta in po vseh šolah izverstno, in se obnašali prav lepo in izgledno, ni treba v misel jemati, ljubilo in spoštovalo Jih je vse, predpostavljani in součenci. Radi bi Jih bili

rajni knezoškof Ignaci Zimerman že l. 1834 v mašnika posvetili, pa so bili še premladi; zatoraj se je to zgodilo še le 4. Avgusta 1835. V mašnika posvečeni se podajo na Dunaj v višje šole, se učiti doktorstva svetega bogoslovstva. Leta 1838 se vernejo kot doktor sv. bogoslovstva v svojo domovino in pridejo za kaplana v Smarje na spodnjem Štajerskem. Pa že jesen perve dni mesca Oktobra Jih pokličejo kot špirituala v Celovško semenišče. Blizo 7 let so bili bogoslovcem ljubezniv duhoven oče; tako so si priredili in podučevali velik del tistih duhovnikov, katerim so zdaj škof in višji pastir. Še so pri vseh učencih v blagem spominu in vsi se še spominjajo živo Njih prelepih ogovorov in zlatih nauk. Slovencom so se posebno še pa bili prikupili; kajti še le kot bogoslovec so se bili začeli učiti slovenskega jezika, pa skoraj so se ga bili tako navadili, da so Oni — rojen Nемец — slovenske bogoslovce učili slovenskega jezika. Toliko premore bistra glavica in terdna volja. — Pa Njih slavne lastnosti in prelepe dela ne ostanejo skrite. L. 1844 Jih rajni knezoškof Frauc Ksaver Kutnar pokličejo kot stolnega korarja v št. Andraš. Tukaj so se trudili obilno, in zlasti kot višji šolski ogleda so mnogo mnogo delali za ljudske šole, — kar Jih leta 1851 višji knezoškof Maksimilijan Jožef k sebi vzamejo v Solnograd. Tukaj so bili korar pri višji stolni cerkvi, prosinodaljni spraševavec, škofijski komisar za fantiško semenišče in slednič vodja bogoslovskega semenišča. Celih 7 let so tukaj pred očmi svojega nadškofa živeli in svoje mnoge in težavne dolžnosti zvesto spolnovali, so se obnašali pa tudi tako lepo in ljubeznjivo, da Jih spoštuje in ljubi celo mesto, pa tudi cela nadškofija Solnograška. Zatoraj so Jih pa tudi knezonadškof Solnograški po svoji pravici, da vsako tretjokrat oni imenujejo Kerskega knezoškofa, 30. Oktobra 1858 za Kerskega škofa izvolili. Vse po celem Koroškem je želelo, je zdihovalo, je prosilo, da bi iz Solnograda dobili za škofa tam bivajočega Korošca, slavno znanega in občno ljubljenelega gospoda. Že je bilo minulo troje mescov, pa od prihodnjega škofa kaj gotovega še ni vedel nihčér. Se vé, da je vse težko težko pričakovalo! Bilo je 31. Oktobra — ravno sveta nedelja, — kar kočija priderdra iz Solnograda in nam pripelje mamkico, staro mamkico novega škófa našega. Oh srečna mati, da si doživela tolikega veselja, srečni pa tudi mi, da si nam prinesla veselja tolikega. Bog ti daj uživati dolge dolge leta to veliko pa redko veselje! Šla je ta vesela novica kot blisk po celem Celovcu, in ko bi trenil, se je raznesla po celi deželi; razlegalo se je po dolinah in planinah: „Dr. Valentin Wiery je knezoškof naš!“ — Malo dni potem so prišle uradne pisma iz Solnograda, ktere so poterdovale to veselo novico in zraven še naznnavale, da bo konfirmacija, to je poterjenje novega škofa 20. Novembra, konsekracija, to je posvečevanje 21. Novembra v Solnogradu. Vsa škofija je bila zdaj po koncu, veliko ljudi se je spravljalo v Solnograd, — ali človek obrača, Bog pa oberne. Strašen mraz je pritisnil, snega je padlo do kolena. Vendar se je

podalo v tem strašnem mrazu in globokem snegu čez visoke in nevarne Turje na daljno pot v Solnograd devet duhovnikov iz Kerške škofije. Imenujejo se ti serčni visokočastiti gospodje (p. n.): Peter Adam Pichler, stolni korar in vodja Celovškega semenišča, Maks Walner, konzistoralni svetovavec in fajmošter mestne glavne fare v Celovcu, Jan. Raupl, dehant v Belace, Jan. Rauscher, dehant v Sovodju, Franc Štornik, začasni dehant na Bistrici, Ant. Ehrlich, mestni fajm. v Štrassburgu, Ant. Mayr, fajm. v starem Dvoru, Nik. Rabič, fajm. v Löllingu in Jož. Gasser, fajm. v Kamerčah. Vsi ti gospodje ne morejo dosti pripovedovati in prehvaliti, kako milostljivo, prijazno in preljubezljivo so bili povsod sprejeti, posebno od prečast. knezonadškofa Maksimilijana in našega novega škofa Valentina. Le slišati jih, svitle solze človeka posilijo. Kdo bi vesel ne bil takega škofa! —

20. Novembra, to je saboto pred poslednjo nedeljo po binkoštih so bili naš novi knez in škof konfirmirani ali poterjeni. O pol enajstih so jeli v stolni cerkvi vsi zvonovi peti, in v bogati opravi in lepi procesiji je stopala vsa duhovščina po sredi stolne cerkve pred veliki oltar. Pred ravno tem oltarjem so shranjeni sveti ostanki škofov sv. Ruperta in Virgilia; prelepó so bile svetinje okinčane in veliko sveč je gorelo okoli. Prečastiti knezonadškof Maksimilijan Jožef so se usedli na svoj prestol, novoimenovani knezoškof Kerški tudi na svoje odločeno mesto. Prokurator ali zagovornik novega škofa je začel svoj govor in prosil prečastitega knezonadškofa, naj da imenovanega škofa Valentina tudi poterdi. Zdaj se vzdignejo prečast. nadškof in poterdijo s prav pohvalnimi in ginljivimi besedami škofa Valentina. Slednič se vzdignejo poterjeni škof Valentin in se zahvalijo premilostljivemu nadškofu tako mило in serčno, da je vsem pričujočim duhovnikom se storilo prav mило pri sercu. Potem je prokurator čast. gosp. Dr. Lienbacher še enkrat nagovoril prečast. nadškofa in novopoterjenega škofa — in ginljiva slovesnost je bila končana. — Veliko nar višje gospode in mnogo vernega ljudstva se je bilo zbralo; serčno veselje se je vsem svetilo na licu. Pa še več ljudi se je bilo nabralo prihodnega dne, ko so izvoljenega in že tudi poterjenega škofa Valentina posvečevali, to je: poslednjo nedeljo po binkoštih ali

II.

21. Novembra.

TeCVM abhInC aD CoeLestIa Iter.
J. C.

Služba božja slavno se opravlja,
Sveto opravilo se ponavlja
V starem Solnogradu tam;

Valentin se v škofa posvečuje,
Moč škofóvska Mu se podeljuje
Daje nadpastir se nam.

Truma, glej! duhovnov Ga obdaja,
V stolno cerkev slavno Ga sprevaža,
Pred altarjem On kleči:

Višji škof nad Njim roke steguje,
S križmo sveto Ga pomaziljuje,
Škofje znamnja Mu deli.

Rokavice zlate, paljca kriva
Valentinu v roci se preлива,
Perstan drag na perstu lesketa;
Kniga evangeljska se Mu daje,
Tri škofovi „brata“ objemaje
Zdaj solzé točijo veselja.

Glej! v odsvitu večne božje slave
Se tam Valentinu verha glave
Mitra sveta zdaj blišči,
Zlati križ na persih že Mu sije:
Oh komu sercé glasno ne bije? —
„Novi škof naš tam stoji!“

Mislite se tje v starodavni Solnograd v stolno cerkev; kakor vesela nevesta je prelepo okinčana hiša božja, vse živo je ljudi. Tam so 21. Novembra, ravno na god Marijnega darovanja posvečevali našega novega škofa. Ob osmih zjutraj stopijo najpred prečastiti knezoškof Lavantinski in slavno znani govornik Anton Martin na leco ali prižnico. Vse gleda in posluša, kaj bo. Prečastiti pridigar vzdignejo svoj glas in začnejo:

Sveti Duh je rekel: „Odločite mi Savla in Barnaba v opravilo, za katero sem ju izvolil. Tedej so se postili in so molili, ter položili na nju roke in ju poslali.“
Dj. apost. 13, 2—3.

Vvod. Tri mesta po celi Evropi so mi nar ljubše, nje visoko spoštujem in posebno rad imam. Rim, večno mesto, kjer počivata apostoljska kneza in pervaka Peter in Pavl, Rim, terdna skala naše sv. vere, ktere vrata peklenške ne bojo premagale, Rim, pravo serce, iz kterega se raztaka na vse strani vse katoljsko življenje. Poln spoštovanja in ljubezni pozdravljam mesto Rim, sveto mater vesoljnega svetá katoljskega, s prelepimi besedami škofa Fenelona: „Moja roka naj mi odreveni, in jezik moj naj mi zastoji, preden tebe pozabim, in ne oznanujem slave tvoje, o sveto mesto!“ —

Moje drugo mesto, ktero posebno rad imam, je stari in častiljivi Oglej, prva zibel keršanske vere in naj starejše semenišče tistih slavnih mož, ki so sv. katoljško vero nosli med tiste rodove, ki so prebivali od sinjega morja jadranskega do bistre Donave in od visokih Tiroljških planin in snežnikov noter do prostornih planjav stare Panonije, Oglej, kjer je sv. Marka bil prvi škof, kjer sta pokopana slavna mučenca sv. Mohor in Fortunat, in kjer počiva toliko mučencev in svetih škofov. Škoda, da je to nekđaj tako slavno mesto že nektere sto leta do konca razdjano, le velika groblja je, ki nam glasno pričuje, kako mine in zgine vsa čast in imenitnost posvetna.

Tretji ljubej mojega serca si ti prijazni Solnograd, ti visoko počeščeni grob, v katerem počivata obadva sveta apostoljška škofa Rupert in Virgili, in danes tamle pod velikim oltarjem gledamo in visoko častimo njune svete ostanke; ti Solnograd, rodovitna zemlja, ki že več kot tisuč let velike škofe in goreče oznanovavce sv. vere pošiljaš daleč in široko okoli. Iz strašnega spanja žalostne ajdovske vere te je zdramil sv. Rupert; na podertinah stare Juvavije je ta veliki apostel stvaril novo mesto, od kterega so dobivale svojo keršansko vero, svojo umetnijo in vso omiko svojo prostorne krajine stare Bavarije, Noreje, Panonije in posebno naše staroslavne Gorotanije. Iz Solnograda je prišlo dvanajstero apostoljških mož, ki so sv. Rupertu pomagali in kot močna trobenta oznanovali sveto evangelje po dolinah in planinah med Dravo in Donavo. Tukaj je sveti in visoko učeni škof Virgili osnoval keršansko šolo, kjer sta se keršanske vere naučila gorotanska vojvoda Korast in Kotmar, in odtod tudi svoji domovini priněsila pravo luč svete keršanske vere in življenja pobožnega. Od Solnograda so prišli na Gorotansko in Panonsko prvi zidarji in tesarji, in stavili so šole in cerkve. Po stopinjah, po kterih je hodil veliki in sveti škof Virgili, so slavni nasledniki njegovi sto in sto let naprej hodili in tako napravili Gospodu velik in lepo cveteč vinograd; cela Bavarija in Avstrija se še zdaj razveseljuje zlahtnega sadja, ki je veselo in obilno rastle v tem obširnem in prijaznem vinogradu Gospodovem. Okoli leta 700 pošlje sv. Virgili svojega pomagavca pobožnega Modesta iz Solnograda na Gorotansko za prvega škofa, in od tistih mal že več kakor 600 let dobivajo tri škofije: Kerška, Lavantinska in Sekovska svoje višje pastirje iz staroslavne metropolije Solnograške. In ravno danes se tukaj na pokopališču svetega Ruperta ponavlja tisto sveto apostoljško opravilo, ktero se je nekđaj opravljalo v Antiohii. Nekđaj je sv. Duh govoril: „Odločite mi Savla in Barnaba v opravilo, za ktero sem ju izvolil;“ ravno tako govori po višjem škofu, ki današnji dan na imenitnem stolu svetega Ruperta sedi, govori po visokočastitem in visokovrednem višjem škofu Maksimilijanu Jožefu sv. Duh tudi dans tukajle: „Odločite mi zvestega sina svete cerkve Valentina, ki obetuje toliko lepega sadu, ki je toliko gorečega duha,

in je poskusil že toliko, odločite mi ga, položite roke na njega, pomazilite ga, posvetite ga za apostoljskega škofa in pošljite ga v slavno cerkev sv. Heme, ki kot uboga udova žaljuje, pošljite ga, naj da kot 56. škof Kerški slavno nosi pastirsko palico svetega Modesta in kot skerbni pastir pase spet celo Koroško. Danes zadnji novoizvoljenemu pastirju Kerške škofije imenitna beseda Jezusova: „Kakor je mene Oče poslal, tako pošljem tudi vas. Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil in vas postavil, da greste in sad obrodite, in da vaš sad ostane.“ Jan. 15, 16.

Visokočastiti! čujte in poslušajte:

I. Za škofa poklican biti, je veliko čudo od Boga; zatoraj je vsak škof vreden, da ga spoštujemo.

II. Težavne so pa tudi dolžnosti in ojstra rajtenga vsakega škofa; zatoraj tudi vsak škof zasluži, da ga podpiramo.

I. del. „Čudovitne in premodre so pota, po katerih Oče nebeški cele ljudstva pa tudi posamezne ljudi, ki njegov glas poslušajo, vodi do tistega cilja in konca, kamor jih je bil namenil. Kdo ne premišljuje svojega življenja od mladih nog do zadnje ure in ne zdihuje s sv. apostolom Pavlom Rimlj. 11, 33: „O visokost bogastva, božje modrosti in znanja! kako nezapopadljive so njegove pota! Kdo je spoznal misel Gospodovo, ali kdo je bil njegov svetovavec? Ali kdo mu je pred kaj dal, da bi se mu povernilo? Saj je vse iz njega in po njem in v njem; njemu bodi čast in hvala vekoma za vse, — tudi za novega višjega pastirja, ki se dans tukaj posvečuje!“

Po milosti božji je škof postal, kakor vsi njegovi po pravici posvečeni sobratje, vsi predniki in nasledniki njegovi. Tako se spolnujejo besede Jezusove: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem izvolil vas, in sem vas postavil, da greste, in sad obrodite, in da vaš sad ostane.“ Jan. 15, 16. Tako si je Jezus za svoje apostole izvolil uboge ribiče, — je poklical Simona Petra, ki je ribe lovil, Matevža, ki je mito prejemal, Matija, ki je ovce pasel, Pavla, ki je tkal in tako si kruha služil. Čudovito je toraj v prvih dneh Jezus izvoljeval in zbiral svoje apostole; kakor od začetka tako vselej in še tudi dandanašnji. Bog pokliče za škofa Aleksandra oglarja, ki je ravno kopo kahal, pokliče sv. Ambroža izza sodniške mize, sv. Avguština z lece, na kateri je učil, pokliče sv. Martina izmed vojšakov, pokliče Patricija od živinske črede, katero je pasel. Sv. Ruperta nehvaležni Wormčani iz mesta spodijo, mi Avstrijanci ga sprejmemo kot apostola; sv. Bonifac pride čez morje iz daljnih dežel in prinese v nemške dežele svetlo luč zvelečanske vere. Oh, velike reči je Bog delal po poslancih svojih, ki so slišali njegov glas in zvesto po njem se ravnali, po svojih poslancih, „ktere je poprej odločil, ktere je tudi poklical, tiste pa, ktere je poklical, je tudi opravičil; ktere pa je opravičil, te je tudi povelečal.“ Rimlj. 8, 30. Tako čudovito in zvesto skerbi božji ženin nebeški za svojo preljubo nevesto, sveto katoljsko cerkev, in pošilja jej

že celih osemnajst sto let do današnjega dne svete škofe, da jo varujejo, jo učijo, in kot skerbiljivi očetje lepo za njo skerbijo. Tako se natanjko polnuje obljuba njegova: „Glejte! jaz sem pri vas do konca svetá!“ Tukej pokliče si škofa iz kake preslavne in visoke rodovine, tam pa spet iz nizkega kmetiškega stanú; tega višjega pastirja si Bog izvoli izmed kake rokodeljske biše, za novega Kërškega knezoškofa si Bog pa izvoli sina revnega šolskega učenika.“ — Zdaj začno prečast. govornik praviti življenje novega škofa Valentina, kakor je zgoraj popisano, in slednjič pristavijo: „Iz nar nižje cerkvene službe, od ministranta ali mašnega strežaja, je Bog Valentina povišal na nar višjo stopinjo cerkvene oblasti, postavil ga je za apostoljškega škofa: „Dans je toraj dan, kterega je Gospod naredil. Ker je bil v malem zvest, se mu zdaj veliko izročuje!“ Ja! kdo bi na kolenih ne hvalil in molil prečudnih potov previdnosti božje! Kdo je kakor Gospod, Bog naš, ki v višavah stanuje in pogleduje na to, kar je nizkega? Nizko iz praha poteguje, in reveža poviša, da ga posadí v versto visokih knezov, zraven knezov ljudstva svojega, Ps. 112, 5, da se nobeden človek ne hvali pred njegovim obličjem; kdor se pa hvali, naj se v Gospodu hvali, I. Kor. 1, 29.; kajti on razdeljuje svoje darove in službe, kakor se mu po njegovi neskončni modrosti dopada, da se vse godi v razširjenje in v čast sv. katoljške cerkve. Ravno tako modro je Bog vodil našega Valentina od stopinje do stopinje in danes ga posaja na preslavni pastirski sedež Kërške škofije, da čreda Kristusova ne ostane brez pastirja, in ovčice in jagneta ne padejo derečim volkom v oblast. Zatoraj raduj se, ti prelepa dedščina svete Heme, sleci svoje černe žalostne oblačila! Glej jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj, da te varuje na potu in te pripelje v kraj, kterega sem ti pripravil. Pazi na njega, poslušaj njegov glas, zakaj moje ime je v njem, II. Moz. 23, 26. — Raduj se Solnograd, ki rodiš in razpošiljaš toliko apostoljških višjih pastirjev; danes pošiljaš svoji žalostni hčeri, revni udovi, spet enega svojih ljubejev za 56. pastirja Kërške škofije; — raduj se pa tudi ti novoizvoljeni, ti ljubi brat moj, da te je Bog vrednega spoznal, toliko imenitno in slavno službo ti izročiti. Tudi sv. Franc Salezi se je veselil, ko je bil za škofa izvoljen, da bi namreč mnoge in velike reči mogel storiti za sv. cerkev Gospodovo! Res, Valentin! visoko si povišan, pa ne zabí imenitnih besed, ki jih je govoril sveti škof in mučenec Adalbert: „Res, lepa reč je, sveto mitro na glavi, pastirsko palico v roci, in zlati perstan na perstu nositi; pa veliki sodnji dan se bo pokazalo, kako težke da so bile vse te reči.“ Zatoraj potrebuje vsak škof posebne pomoči, da ložej spolnuje svete dolžnosti svoje.“ — Od teh so govorili v II. delu svoje pridige.

II. del. „Poglejte in premislite, so djali presv. škof Anton Martin dalej, prelepe obrede ali ceremonije, ki se pri posvečevanju novega škofa opravljajo; iz teh bote spoznali, da so dolžnosti apostoljškega

škofa težka butara, ja pretežka za angeljske rame!“ Potem so celo posvečevanje jasno in ginljivo popisovali, in po ceremonijah kazali na dolžnosti apostoljskega škofa, skoraj ravno tako, kakor se yse to nahaja malo spodaj bolj.

Na koncu svojega prekrasnega govora so pa djali :

„O Valentin, nekdanj moj ljubi učenc, sedaj moj brat v sveti službi, oh koliko visoko vrednost in čast ti je Bog podelil! Pač res iz prahu te je povzdignil in te je na stran postavil nar višjim knezom svojega ljudstva, na svetilnik slavne Kerško cerkve te je Kristus postavil kot angela. — Sedaj tretjič* moj naslednik, kot škof, kajti veliko trumo keršanskih ovčic, ktere sem jaz dozdej pasel, bom skoraj tebi prepustil. Kako težko butaro je Bog na tvoje rame naložil! Pet talentov ti je izročil, da zvesto, modro in marljivo ž njimi gospodariš in si ž njimi še pet novih talentov pridobiš!“

O Valentin, priserčni brat moj! kolike stanovitnosti, pomoči in milosti potrebuješ, da pod toliko težo ne oslabiš, da zamoreš od 317.000 duš 317.000krat odgovor dajati tistemu Gospodu, ki jih ti danes izročuje, pa tudi spet iz tvojih rok tirjal bo!

Pa serčnost velja, — ne boj se na svojem novem visokem mestu. Danes, ko obhajamo nar lepši dan tvojega življenja, danes pošilja 317.000 duš s svojimi duhovniki vred goreče molitve in prošnje pred sedež milosti božje, da bi Bog novemu škofu podelil potrebne luči in pomoči obilne; — danes za-te povzdiguje svoje roke obilna truma dosedajnih učencov tvojih in prosi za te Očeta luči, od kterega pride vsak dober dar; — spremljajo te tudi danes želje in prošnje tvojih ljubih Solnogradčanov, pojdejo s tebo črez visoke hribe in planine na lepo njivo tvojega novega delovanja in ti bojo sprosile od Boga usmiljenega, da dolgo in srečno paseš novo čredo svojo. Zavetniki ali patroni višje škofije Solnograške stopijo dans pred tron božjega jagneta, da bi tebi, svojemu duhovnemu sinu, sprosili obilno sreče in blagra nebeškega. Ž njim se pa družijo zavetniki in varhi Koroške dežele: sv. Modest, Domicijan, sv. Hema in Lihart, da bi usmiljeni Oče nebeški obilno blagroval novega škofa, da njivo, ktero so oni pripravili, lepo obdeluješ, skerbno polijaš, pa tudi bogato ženješ. Molitva združena pa sila sila veliko premore. S terdnim zaupanjem moreš toraj danes reči kot sv. Pavl: „Vse premorem v Tem, ki me močnega dela.“ Fil. 41, 13.

Veselega serca toraj primi za pastirsko palico, in nastopi svoj novi pot. Sveti angel Kerške cerkve te bo spremljeval in te obvaroval vseh nevarnost. Bodi stanoviten kot sv. Peter; sveto goreč in vnet za vse dobro kot sv. Pavl; oznanuj pokoro kot sv. Janez Kerstnik; bodi usmiljen, kot Janez Evangelist in išči kar je zgubljenega; bodi ravnodušen in milostljiv kot sv. Rupert, pa tudi previden in moder

* Pervič kot špiritual v Celovškem seminšču; drugikrat kot višji šolski ogleda v št. Andrašu, in tretjič kot škof.

kot sv. Virgili. In akoravno kakor nekaj sv. Modest ves solzen seješ, poneseš vendar enkrat ves vesel svoje snope domu. Veselega serca popelješ svoje ovčice pred pastirja vseh pastirjev in porečeš o tisti uri, ko svojo pastirsko palico na stran odložiš, o tej imenitni uri vesel porečeš. „Tukaj so vsi, kar si mi jih izročil; noben se po meni in zavolj mene pogubil ni.“ Slava toraj Bogu na višavah, in mir vsem ljudem na zemlji! Amen.

Radi verjamete kaj ne, ljubi Slovenci! da je po taki pridigi bilo po cerkvi vse ginjeno do živega. Po dokončanem govoru so vsi pričujoči škofje po cerkvi stopali proti velikemu oltarju. Mislite si veliko trumo duhovnov v bogati opravi, med njimi štiri škofe: Maksimilijana Jožefa, knezonadškofa Solnograškega, Antona Martina, knezoškofa Lavantinskega, Otokarja, knezoškofa Sekovskega in Valentina, novega škofa Kerškega. Komu bi sercé ne trepetalo duhovnega veselja in svete groze!

Ko je bilo vse pripravljeno in oblečeno, se je pričelo sveto opravilo — posvečevanje novega škofa.

Višji škof, ki posvečuje ali posvečevavec, in novi škof, ki se posvečuje ali posvečevanec, stopita vsak pred svoj oltar in bereta sv. mašo ponavadno do sv. evangelja. Ravno pred sv. evangeljem peljeta dva pomagavna škofa posvečenca pred oltar posvečevavca. Višji škof in knez Solnograški so zdaj pričeli posvečevati našega novega škofa po rimskem pontifikatu. Cela truma duhovnov obstopi sv. oltar, kar jamejo moliti litanije vseh svetnikov — posvečevavec in druga duhovščina molijo klečé, posvečevanec pa na obrazu ležé: tako se kličejo vsi svetniki in svetnice božje, da bi nebesa in zemlja od Boga milosti in pomoči za novega škofa sprosile. Potem se prično prelepe ceremonije ali sveti obredi, ki jih zaporedoma kratko popišemo in razjasnimo. —

Pri sv. evangelju se:

a) posvečencu odperete evangeljske bukve na zatilnik in pleča položijo; to pomenja, da je škof scer keršanskemu ljudstvu predpostavljen, da je pa sam pod višjo oblastjo, in da naj se v svojem pastirovanji lepo po zapovedih svetlega evangelja ravná; da naj sladki jarm svete vere in keršanskega življenja sam pred vsemi drugimi nosi, nikar pa koj svojim ovčicam naklada ga.

b) Posvečevavec položi posvečencu roke na glavo, rekoč: „Prejemi sv. Duha!“ in mu glavo s sveto križmo v imenu presvete Trojice pomazili; to je vidno znamenje, da se zdaj sv. Duh nad posvečenca razliva in mu deli obilne darove svoje.

c) Potem izroči posvečevavec novemu škofu pastirsko palico ter pravi: „Prejemi palico svojega pastirstva, strahuj ž njo vse grehe v sveti gorečnosti, vodi brez jeze, poterjaj svojo čredo v vsem dobrem, skazuj v miru duha resnobnega.“

d) Zdaj mu posvečevavec škofji perstan na perst natakne rekoč: „Prejemi perstan, ki je pečat vere; svojo nevesto, sveto

cerkev, varuj in brani s svojo čisto in nepokaženo vero in z neprelomljivo zvestobo!"

e) Potlej se posvečevancu evangeljske bukve v roko dajo z besedami: „Prejemi sv. evangelje, pojdi in uči ljudstvo, katero ti je izročeno!"

f) Zatim posvečevavec novega škofa objame in poljubi, ravno to storijo tudi drugi pričujoči škofi in rečejo: „Mir s tebo!" tako ga spoznajo za svojega brata, ki ž njimi po bratovsko dela in se trudi v višjem pastirstvu. Kakor sveti aposteljni se tudi škofje sedajni med seboj „bratje" imenujejo in odslej tudi nar višji poglavar svete cerkve, sv. oče papež, novega škofa imenuje: „brat."

Ko je vse to opravljeno, se sv. maša daleč bere. Pri darovanju daruje novoposvečeni škof posvečevancu dve sveči, dva kruha in dva sodčika vina, v spomin namreč starodavne navade v prvih keršanskih časih, da so verni pri sv. maši darovali, česar je bilo za sv. mašo potreba. — O začetku darovanja stopi novi škof k ravno tistemu oltarju, kjer posvečevavec sv. mašo bere, odslej bereta oba ta škofa sv. mašo pri enem tistem oltarju, in imata le eno hostijo in en kelh pred seboj na oltarju.

Sv. obhajilo prejme novoposvečevanec iz rok posvečevavnega škofa in sicer v obeh podobah: oba toraj uživata od ravno tiste hostije, pijeta kri Gospodovo iz ravno tistega kelha v zastavo bratovske družbe v Jezusu Kristusu.

Po blagoslovu se novemu škofu

a) mitra ali škofja kapa na glavo dene; to ga opominja, da naj sv. cerkev in resnico sv. evangelja na vso moč brani.

b) Potem se mu škofje rokavice oblečejo v znamenje, da naj čiste roke ohrani in tako opravlja sveto delo svoje.

c) Zdaj se novoposvečeni škof na škofji stol posadi in se zapoje prav veselo: „Te Deum laudamus!"

d) Poslednjič novo posvečenec po cerkvi gre, verno ljudstvo blagoslovlja in se verne do oltarja; tukaj se mu naproti kliče: „Ad multos annos" to je „dolge leta," in sedaj je to sveto in ginljivo opravilo pri kraju. —

Ko so bili Dr. Valentin Wiery tako v škofa posvečeni, jih je vsa častita duhovščina v škofijsko poslopje slovesno spremila; tukaj so vošila duhovskih in deželskih višjih sprejemali. Popoldne je bilo pri knezonadškofu Maksimilijanu veliko obedovanje, pri katerem je bilo 48 gostov pričujočih. Vse je tukaj bilo prav serčno in prijetno, prav po domače. Višji škof so najprej napili na zdravje svetemu očetu in svitlemu cesarju; potem našemu škofu, — svitli cesarici udovi Karolini in Kerškim duhovnikom; naš novoposvečeni škof so pa napili prav s preserčnimi in hvaležnimi besedami na zdravje prečastitega nadškofa posvečevavca, potem so si pa napivali pričujoči gostje. Ptuji gostje so se vrnili po raznih potih v svojo

domovino, novoposvečeni knezoškof so šli pa s cesarico udovo Karolino Avgusto 24. Novembra na Dunaj.

Na Dunaju so imeli naš knezoškof mnogo in mnogo potov in opravil. 2. Decembra, ravno tisti dan, ko je naš presvitli cesar Franc Jožef pred desetimi leti svoje cesarstvo prevzel in slavno in srečno vladati začel, ravno ta dan so naš milostljivi knez in škof cesarju samemu v roke prisegli, da mu bojo verni in zvesti do smerti. Oh živi in ohrani Bog Oče nebeški oba dolge dolge leta, razsveti in poterdi oba, da vredno spolnujeta visoko in imetno mesto, kamor Ju je postavila premodra roka božja v blagor in slavo katoliške cerkve in države avstrijske! — 3. Decembra so jo prečastiti gospod od Dunaja odrinili in od dolnega Dravberga do Velikoveca so bili povsod slavno in veselo sprejeti. Že iz Solnograda domu pridši gospodje duhovniki so pripovedovali, da mislijo naš knezoškof prav tiho po noči v Celovec priti; kajti mraz je hud in vreme neprijetno, cesta slaba, mehko in dobro serce bi Jih močno bolelo, ako bi se kdo zavolj Njih premrazil in zbolel. Pa vendar so se 4. Decembra štiri stolni korarji, mestni župan in tri srenjski svetovavci in več duhovnikov iz Celovca podali v Velikovec, tam pričakovat novega višjega pastirja. Škoda da je vreme bilo tako neprijetno, gotovo bi se bil tudi kdo cesarskih uradnikov na pot podal. — Ob pol štirih se pripeljejo knezoškof v Velikovec in vse se veseli zagledati in slišati toliko ponižnega, prijaznega in ljubega gospoda: „Glej! si je vse šeptalo, glej ponižnost, prijaznost in milobo, kakor nekdanj!“ Serčno smo Jih vsi sprejeli in se Jim priklanjali, pa ravno tako serčno so tudi Oni se obnašali. Okoli štirih je bilo, ko se usedemo in odpeljemo v Celovec; že je bilo sedem naprej in terda noč, ko smo se peljali proti škofijskemu poslopju. Na tihem so hoteli knezoškof priti, pa vendar se je bila nabrala lepa truma ljudi. Iz celega serca smo Jim klicali: Lahko noč, lahko noč!

Prihodnji dan — drugo adventno nedeljo — so ob enajstih pri sv. glavi v cerkvi mestne glavne fare brali sveto mešo; priča je bila vsa Celovška duhovščina in toliko ljudi, da je bila prostorna cerkev natlačena. Med to sv. mašo se je postavilo več kot 40 belo praznično oblečenih šolarc po škofijskem poslopju in po stopnicah. Lepe vence so v rokah držale, cvetlice na tla trosile in ena Jih je nagovorila in pozdravila. Knezoškof so bili serčno ginjeni tako, da skoraj govoriti niso mogli. — Potem se je Jim predstavljala in priklanjala v prelepi sobani škofijskega poslopja duhovna in svetovna gospoda. Zvečer ob sedmih so Jim mestjani napravili slovesno baklado; več kot 60 gospodov je imel vsak debelo baklo v roci, turška muzika je godela, in tako so se ustopili pred škofijskim poslopjem. Izverstno so je mestna muzika obnašala, in neštevilna truma ljudi zažene večkrat: „Vivat“ in še le okoli osmih se vse razide.

Tako slovesno in veselo smo obhajali 5. dan Decembra, prvi dan, ko so naš novi knezoškof med nami prebivali. Pa poslušajte, kaj se je godilo, ko smo Jih prvič v stolno cerkev peljali:

III.

8. Decembra.

ECCe CorDa In pIgnVs aMorIs
obLata.

J. Č.

Kaj kej ljudje dans v Celovcu imajo,
Da mesto vse živo ljudi mergoli?
Kaj kej bandera visoko vihrajo,
In zvonenje daleč okoli doni?
Alj so se vigredi ure pričele,
Da rožice lepe po oknih cvetó?
Alj so mar pličice že k nam pripele,
Da tako veselo in milo pojó?

Zemlja je terda in sneg jo pokriva,
Pa zmerzlo in mrtvo je še pri nas vse; —
Nekaj je dans, kar nas močno oživa,
Oh! nekaj je dans, kar ogreva serce.
Knezoškof novi se v cerkev vpeljuje,
On pervokrat dans pred oltarjem stoji,
Pervokrat dans **On** Bogu tu daruje,
Na škófovskem tronu dans prvič sedi.

Božjo besedo nam dans oznanuje,
In prvič kot Oče **On** nam govori,
Prvič kot škof svoje roke steguje,
In blagoslov božji ovčicam deli:
„Naj nam Duh sveti sercé razsvetljuje,
Pri boju težavnem na strani stoji,
Da se nobeden zmed nas ne zgubljuje,
Vsak večno v nebesih se tam veseli!“

Ti pa Marija, prečista Devica,
Ki dans te častimo iz vsega serca,
Bodi nam mati in mila kraljica,
To bodi vsem vernim do konca sveta!

**Našega škofa poglej milostljivo,
Oh glej milostljivo na Njega vsak čas!
Glasno zdihujemo vsi zaupljivo:
Oh prosi Marija, oh prosi za nas!**

Pršel je bil nar veselejši dan Kerške škofije: žalostna udova, stolna cerkev Celovška ima dobiti svojega ženina, svojega knezoškofa, višjega pastirja in očeta! Že več kot 14 dni perši in dežuje, — že smo se bali, da nam bode ta redka in prevesela slovesnost prikrajšana. Pa vendar je bil dež toliko prenehal, da je dopoldne bilo lepo. Ceste in poti so bili strašno blatni, nebo černo oblačno — pa serčna ljubezen vse pozabi in premaga, ljudi se je bilo zbralo toliko, da so že na vse zgodaj pri vseh vratih vozovi v mesto derdrali, in ljudje po vseh cestah in stezah v mesto vreli. Novi terg in terg pred cerkvijo sv. Duha je ljudi ves živ in vse težko čaka, zagledati novega občno ljubljenega škofa in očeta. Kar okoli osme ure začno zvonovi po cerkvah peti veselo oznanovaje, da so prečastiti knezoškof že na poti v cerkev sv. Duha, kakor je bilo napovedano. Tukaj pred cerkvijo Jih je čakala duhovščina, ki se je od stolne cerkve in iz mestne glavne fare v procesiji tje podala. Tudi je bilo tam pričujoče celo mestno svetovavstvo s svojim županom. Cerkev je bila neizrečeno lepo okinčana, prečastite nune Uršulinarce so jo z vencii in cveticami bile obsule. Stopivši v cerkev se veržejo prečastiti knezoškof na kolena, in častiti gospod stolni dekan Jim dajo poljubiti križ; potem ustanejo in pokropijo pričujoče, zdaj vzamejo gospod dekan kadilnico in Jih trikrat pokadijo. Potem se podajo milostljivi škof pred veliki oltar na svojo klečavnico, zraven Njih na levi strani je še ena druga klečavnica za nadškofijskega komisarja, gospod prošta Tinjskega. Za tem čast. gospod stolni dekan zapojó pesem: „Veni sancte spiritus“ to je: „Pridi sv. Duh,“ in heró potem tiho sv. mašo. Med tem se je zunaj cerkve dolga procesija v red postavljala. Kar zvonovi zapojó v znamenje, da je čas naprej gibati se proti stolni cerkvi. Res se procesija jame gibati, zvonovi po vseh cerkvah praznično pojo, vesele svete pesmi se razlegajo, serčne goreče molitve iz tavžent in tavžent serc proti nebesom puhtijo, bandera visoko vihrajo, na obeh straneh so ljudje lepo v verste postavljeni, vse hiše in okna po ulicah, kodar procesija gre, so slovesno in prelepo okinčane, tako se mikajo dolge dolge rajde proti stolni cerkvi črez novi terg po grašni in stolni ulici. Najpopred je šla šolska mladina; deklice, normalnoglavne šole, nižja in višja realka, latinske šole; potem bližnje fare s svojimi banderi, toliko jih je bilo, da je po celi stolni ulici bandero stalo pri banderu; za temi so prišle veličastne bandera in gerbi starih nekdanjih Celovških cehov in bratovščin; potem č. očetje redovnici kapucinarji in benediktinarji, gospodi bogoslovci in drugi duhovniki, potem pevci in godci, prečastiti stolni kapitel in zdaj naš svitli knezoškof v svoji

bogati in prezali škofovski opravi in obleki. Za Njimi duhovni škofijske pisarnice in škofovi služabniki; slednjič gospod mestni župan in svelovavci njegovi, za temi prevelika rajda vernega ljudstva. Za res nismo skoraj vidili naše mesto tako lepo, tako veselo in živo!

Pred stolno cerkevjo je čakalo veliko političnih, sodniških in vojaških častnikov; med njimi naš deželni poglavar sam in predsednik deželne sodnije. Ko novi škof v cerkev stopijo, zaženejo pevci ginljivo in veličastno „Ecce sacerdos magnus“, to je: „Glej, višji duhovnik;“ v tem gredó novi škof na svoje mesto tako imenovan faldistorij. Potlej prečastiti stolni dekan stojé na levi strani velikega altarja pojó ginjenega serca verstice in navadno molitev „za škofa“ in duhovščina vse krepko in močno odgovarja. Novi knezoškof se potem usedejo na svoj faldistorij poslušati, kako se berejo vradne pisma, Škofijski tajnik ali sekretar, č. g. Alojz Khul, bere imenovanje po nemški, poterjenje po latinski, besede do kapitelná in do ljudstva pa spet po nemški. Nadškofijski komisar, infulirani prošt in fajmošter Tinjski, visokočastiti gospod Dr. Lorenč Welwich, so zdaj nagovorili novega škofa tako serčno in ginljivo, da nobeno oko ni ostalo suho. Kar iz serca pride, spet do serca gre! „Kader bojo moje kosti, so djali, že davno davno prah in pepel, daj Vam, premilostljivi knezoškof! usmiljeni Bog Oče nebeški, še ljubo in terdno zdravje!“ Ko so nadškofijski komisar gospod prošt svojo nalogo izverstno rešili, peljejo novega škofa na Njihovo novo mesto, na škofijski tron ali škofijsko stolico Čelovške stolne cerkve, in Jim voščijo, da naj dolge dolge leta sedijo na tem preslavnem mestu! Zdaj se začne tako imenovani homagium to je: vsi pričujoči duhovniki ponavljajo zaporedoma novemu škofu tiste svete obljube, ki so jih bili nekdanj storili pri posvečevanju. Kaj ginljivo je bilo viditi, ko so se škof in častiti gospodi stolni korarji, prošti in dehanti objemali in poljubovali! Zdaj pride nižja duhovščina na versto. Ta sicer novega škofa ne poljubljuje, ampak poljubi le samo Njih perstan. Ali oh prijaznost in ponižnost! Premilostljivi knez in škof poljubljujejo vse duhovnike od prvega do zadnjega! Več kot 100 nižjih duhovnikov je bilo, in vse so ljubili po očetovski — po bratovski. Ne samo duhovniki tudi verni so bili ginjeni do svetlih solz! Po dokončanem priklanjanji stopijo častiti gospod stolni dekan Mihael Ahatz na nizko prižnico blizo oltarja in jamejo govoriti. Zahvalili so se v imenu cele škofije premilostljivemu knezonadškofu Solnograškemu Maksimilijanu Jožefu, da nam so poslali za škofa občno ljubljene in od vseh zaželjenega rojaka našega doktorja Valentina Wiéry-a, zahvalili so se presvitemu cesarju Francu Jožefu, da so dovolili v vse to, — potem so priporočevali prav goreče novemu škofu celo novo čredo, posebno vse duhovnike in slednjič so serčno prosili Očeta nebeškega, da naj nam dolgo ohrani novega višjega pastirja, da naj krepko deržijo in nosijo škofovsko palico v čast in slavo sv. katoliške cerkve, v blagor in zveličanje

vseh vernih svojih! Stolni dekan so stari že 77 let; pa so govorili tako živo in tako krepko, kakor mladenč. Toliko moči in gorečnosti daje serčno veselje in sveto navdušenje!

Po dokončanem govoru se napravljajo knezoškof sami na prižnico. Cerkev vsa natlačena je tako tiha, da se ljudje skoraj dihali ne upajo; željno pričakuje vse, spet slišati mili glas že od nekdanj slavno znanega pridigarja. Kar trobente zapojó in naš novi knezoškof stojijo na leci. „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravijo zbrano množico in pravijo: „Ne iščem kar je vašega, ampak vas.“ II. Kor. 12, 14. Povedali so, kjer mislijo, svoje verne ovčice iskati. Iskali jih bojo v cerkvi tam pri sv. maši, pri božji mizi in okoli prižnice, — v spovednici, kjer se serčne rane celijo in težke butare od naših serc odvaljujejo, — v šoli po izgledu božjega mojstra, ki je otročiče k sebi vabil in jim obljuboval nebeško kraljestvo, „pa zaupam, so djali, da mi bojo keršanski starši ljubeznivo pod rano segali in mi pomagovali pri tem toliko inenitnem in težavnem delu, — na bolni postelji, kjer revni bolnik pomoči in tolažbe naj bolj potrebuje, — na pokopališču, kjer počivajo naši ljubi rajni, za ktere mi molimo in darujemo; pa tudi oni, po nas rešeni strašnih bolečin, bojo tudi za nas v nebesih prosili; — slednjič imam vas iskati, so daleč rekli, še tam pred stolom strašne pravice božje, kjer bom moral ojster odgovor dajati za vsako dušo, ktera mi je bila izročena, oh prosite za me, pomagajte mi, podpirajte me!“ Zdaj se obernejo proti duhovnikom in jih zarotijo pri živem Bogu, da posebno oni jim pomagajo, da pridno in goreče svoje verne podučujejo, za nje Boga prosijo posebno pa da lepo in pošteno živijo in tako svojim ovčicam svetijo na poti v svete nebesa. Na koncu svojega prekrasnega govora podelijo slovesno svojim vernim pervokrat svoj škofovski apostoljski blagoslov. Govorili so tako serčno in milo, pa spet tako resnobno in ognjeno, da je človeku segalo do živega in da je človeku serce v persih trepetalo. Moramo pristavljati, da so sivi starčki in terdni merzli korenjaki oči brisali, bolj mehke ženske so pa glasno zdihovale.

Zdaj se je pričela velika maša in po maši se je pela hvalna pesem: „Te Deum laudamus,“ to je: „Tebe Boga hvalimo.“ Že več dni sem so novi knezoškof veliko govorili, so imeli veliko potov in opravil, so šli po mokrem potu od cerkve sv. Duha do stolne cerkve, so močno in glasno govorili dobre pol ure, — kdo bi se ne čudil, da je bilo Njih gerlo še gladko, Njih glas še čist in jasn, peli so, da je vse po cerkvi cinglalo. Oh Bog Jih ohrani dolgo dolgo tako močne in zdrave! Ob dvanajstih je bila cerkvena slovesnost pri kraju; po kosilici so prečastiti knezoškof že spet pripravljani bili, vse duhovne sprejemati in dolgo z njimi pogovarjati se.

Ob dveh popoldne je bilo veliko obedovanje pri prečastitem knezoškofu, in v jedilnici bogoslovskega seminista; več kot 140 ljudi so

milostljivi knezoškof pogostovali. Pri jedi so se napivljale zdravice naj prej svetemu očetu papežu in svitlemu cesarju, ki spone avstrijske cerkve razbijata, — potem prečastitemu knezonadškofu Solnograškemu Maksimilijanu Jožefu, ki nam je dal, kar bo sam težko pogrešal, in slednjič tudi našemu mnogospoštovanemu deželnemu poglavarju, kteremu je ravno te dni velika čast došla, da ga je svitli cesar si izvolil za svojega tajnega svetovavca in mu podelil naslov: „Excellenc.“ — V škofijskem poslopju pri knezoškofu in v bogoslovskem seminišču je bilo vse židane volje. Kdo bi pa tudi iz celega serca vesel ne bil, kader se spolnuje naj gorečejša želja tavžent in tavžent serc? Da bi nam neskončno dobri Bog spolniti blagovolil še uno ravno tako serčno željo, da bi nam novega knezoškofa ohranil zdravega in terdnega leta in leta!!!

Zvečer ob pol devetih je pa Celovška „Liedertafel“ ali družba mestnih pevcev pod okni prečastitemu knezoškofu tako milo in lepo zapela, da kaj takega še slišali nismo. Vidi se, da ljubezen vse ogreva in unema; goreča ljubezen pa vse rada in tudi vse prav dela. Oh sv. Duh, ti duh zastopnosti, miru in ljubezni, ohrani in oživljaj to sveto in živo ljubezen med višjim pastirjem in Njegovo čredo, ktera se je te dni tako očitno kazala!

IV.

DIV aVspICE CoeLO,
ValentIne pontIfex!
 gregI patrIo **VIV**as,
 IngenVe opta**MV**s for**V**entes.

x. č.

Sercé se mi v persih širi,	Stopi, Oče! v našo sredo,
In veliča duh Gospoda,	Vodi Bog stopinje Tvoje,
Vlivajo se rajski viri	Sprejmi verno vdano čredo,
V persi dvojnega naroda.	Sprejmi nas, otroke Svoje!

V našo domovino milo	Sprejmi, Oče! brate Nemce,
Poslje Bog nam zdaj Očeta;	Bodi Oče jim prav mili;
Okol dolgo je solzilo, —	Sprejmi tudi nas Slovence,
Zdaj je žalost vsa odvzeta.	Oče tudi nas se vsmili;

Duh nam lej! puhti v višave,
 S celo dušo **Tebi** vdani,
 Kličemo na bregih Drave:
 „**Bog Očeta** nam ohrani!“

V.

O d a.

Veris — — Vultus Vbi tVVs
nVtabIt, popVLo gratIor It DIes
aC soLes MeLIUs nItent.
Horat. L. IV. oda 5.

Vredna si ti, zlatom okronjena zarja
Biti, ki Pastirja nam ino Vladarja
Pripeljala boš — domorodnega sina
Nam Valentina!

Ano! stresi urno pepel s svoje glave
Mati tužna! — Sveti se dan nove slave,
Černo dolgo nosila si — se veselila
Vdova boš mila!

Lej! obsiva zvezda Modrosti ga čudna,
Glavo jasno krotka ponižnost — priljudna
Venča. Varčnost vodi previdno mu varno
Roko vladarno!

Evo! slava diči ga božjega znanja,
Kinča hvala znana pobožnega djanja,
Lepša ga še mnogo človeških vrednosti
Božjih milosti!

Nežno lice milo prosiva preblago
Serce. Dobrotljivo je, vsem je predrago,
Svoj zaklad obilni bo rado in milo
Vbogim odkrilo!

Tvoje torej drago nam salvno življenje
Hrani dolgo dolgo naj božje vsmiljenje!
Mož, zares! si, kogar želi si za čedo
Pismo nam sveto! *)

Istinito srečna si, trikrat si srečna
Čeda, ki pastirja ti milost je večna
Tac'ga dala. — Ona te ni pozabila,
Ni zapustila.

*) I. Tim. 3, 2-4; 4, 12.; 6, 6, 10.; II. Tim. 2, 2.

Nu! pozdrav'te sini vi svoj'ga Očeta,
Sprejmi ti Pastirja, preblažena čeda,
Z željo serca vrečo, ljubezno gorečo
Vselej plamtečo!

Uzhitjenjem svetim naj serce ti klije
Vedno zvésto; živo veselo ti bije,
Bilo bode, dok da nas kri še ogreva,
Solnce obseva!

J. E. Marinič.

VI.

Dolgo grečno žvlijenje
Tebi serčno želimo!!

Tema nevednosti zemljo je krila,
Odkar je v raju tam Eva grešila,
Sliši na zemlji se žalosten glas:
„Oče nebeški oh! vsmili se nas!“
Boljšega časa se dan razsvetli,
Odkar Marija sladkó govori:
„Sin moj, narodi! bo spolnil vam želje,
Ino napravil vam mnogo veselje.“

Čreda zapuščena smo tudi stali,
Smo po pastirju močno zdihovali:
„Solnograd daj nam, saj imaš oblast,
Škofa prav vnetega za božjo čast.“
Kmalo se v sercu britkost ohladi,
Slišati mamko, *) katera veli:
„Solze na stran ino se veselite,
Mojega sina za škofa dobite.“

Kar smo mi dolgo, Preljubi! želeli,
V Tebi, o Valentin, smo zdaj prejeli,
Kako priserčno nas to veseli,
Tebi mogoče povedati ni.
Ti naš rojak ino dobro vsem znan,
Si nam za kneza in škofa poslan!
Hitro ko blisk se novica razširi,
Slišati ni ko le: „Valentin Wierly!“

*) Mati preč. škofa je 31. Oktobra to novico prinesla.

Božja previdnost ni plujca poslala,
Vsred izmed nas Te je srečno izbrala,
Saj je rojak res za svoje bolj vnet,
Ino pripravljen nesreč jih oteč';
Tudi z aposteljnom serčno želiš,
Vsem prav storiti se Ti veseliš,
Nemce, Slovence zamoreš učiti,
V svojem jeziku jim navke deliti.

„Pridi,“ Ti kliče dežela presrečna,
Njiva Te čaka za setev prijetna;
Dolge že leta si umen sejavc,
V nogradu božjem nevtruden delavc;
Zemlja ni mrtva, pod snegom le spi,
Ti si nam vigred, ki spet oživi;
Seme spijoče bo kmalo pognalo,
Sadja prežlahtnega mnogo dajalo.

Ne se ne mudi! Armada vsa vneta
Čaka za vojsko preljub'ga očeta,
Dušna lenoba je ne veseli,
Vero pokazati močno želi,
Zmagati hudo sovražno oblast,
Svetega križa povišati čast,
Kerške škofije da sveti se slava,
V morju veselja sercé nam spet plava!

M. Polak.

VII.

VIVE

Valentine

SVB DIVINO AUXILIO

AC GENTRICE VIRGINIS

Mariae!

Gosta tema pokrivala
Naše kraje je nekdej,
Še ni bila prisijala
Svete vere luč tedaj.

Nežni cvet scer lepo klije *)
Tam na Lurnskem polju že,
Glej! pa huda burja brije,
In zatere zopet vse.

*) V Teurniji na Lurnskem polju je bila prva škofija na Gorotanskem; okoli l. 592 p. K. je pa bilo vse zaterto; novi oznanovavci svete vere so prišli iz Solnograda.

Zdaj pa pride z Solnograda Mati so naj prej povelj,
Verlih možev truma k nam, Da njih sin bo Oče nam,
Vodi jih le terdna nada, Bođ'mo torej prav veseli,
Tu sejati, žeti tam. Kedar pride Oče sam!

Sveto vero oznanvali, Prišel bo v našo sredo
Kerščevali so oni, Oče serčno ljubljeni,
Bog Očetu darovali, Pasel bode svojo čredo
Jezusa Telo in Kri. Nov pastir zaželjeni!

Zmiram so potem hodili Den Marije darovanja
Sveti možj k nam odtod, Si izvolil naš Gospod
Birmovali in učili Den Svojgà posvečevanja,
Nemcov in Slovencov rod. Kak' veseli sveti god!

Smert nemila spet je vzela Na Marijino Spočetje
Nam pastirja višjega; Je slovesni Tvoj uhod,
Kerška čreda je želela Tvoje bo ona zavetje,
Škofa apostoljskega. Prečastiti naš Gospod!

Z Solnograda pričakvali Slavni učenik cerkveni
Zdaj smo škofa novega, Sveti Bernard nas uči,
Serčno zvesto smo žebrali Da Marija v nobeni
Zadobiti pravega! Sili nas ne zapusti.

Bog je dal, kar smo prosili; Božja Mati bo prosila
Nadškof Maksimilian Tud' za Te, o drag' pastir!
So nam škofa izvolili, Te ne bode zapustila,
Valentin nam je poslan. Ona — vsake gnade vir!

Ti brez madeža spočeta
Božja Mati in Gospà!
Oh ohrani nam Očeta
Dolgo let prav zdravega.

K. Dürnwirth.

Za vse dobro vnetega, visoko učenega in prelubeznjivega knezoškofa nam je Bog dal. Pa veste, zakaj da nam ga je dal? Da nas pase in vodi po poti proti svetim nebesom; knezoškof Valentin so naš višji pastir, mi smo Njihove ovčice. Oni so naš dober pastir, ali bomo tudi mi Njihove dobre ovčice? Dobre ovčice pa poznajo svojega pastirja, poslušajo njegov glas in hodijo za njim. Zatoraj ljubi Slovenci! berite in prebirajte knezoškofa Valentina prvi pastirski list; po slovenski so ga bli sami napisali in k vam govorijo

po slovenski, da bi Jih rajši poslušali, vse besede dobro zastopili, globoko v serce si vtisnili, dolgo v serci vse ohranili, po njih živeli in tako večno zveličali se. Še enkrat: Preljubi slovenski brati in sestre! Dobre ovčice poslušajo glas svojega pastirja; zatoraj poslušajte prvi glas svojega knezoškofa in višjega pastirja!

VALENTIN,
po božji milosti
KERŠKI KNEZOŠKOF,

bogoslovja doktor,

želji, prevzevši pastirsko službo,

vsim vërnim svoje škofije srečo in blagoslov (žegen) božji.

Bog je rekel Abramu: Pojdi iz svoje dežele, in od svoje rodovine, in iz hiše svojega očeta, in pridi v deželo, kojoj ti bom pokazal.¹⁾ Enako je Bog po svojem nezvedljivem sklepu pred sedmimi letmi tudi mene poklical zapustiti svojo ljubo domačo (koroško) deželo, in se podati v Solnigrad. Došel sim v stransko, pa ne v neznano deželo; poklicali so me k dobri materi, stari cerkvi, od ktere je moja rojstna dežela svete vëre luč prijela, ter oživela za večno življenje. Nisim čutil biti ptujic v lepim rajskim kraji, kjer so mi došlimu Solnogradčani, dobre duše, hitro napravili moj drugi dom. Ko sim pa bil te sreče ravno prav vesel, mi vkaže ravno tisti glas, ki me je v Solnigrad zaklical, v imeni naj višjega Pastirja: Poverni se spet v svojo domovino, ter bodi pastir in oče jim, ki zdaj kakor zapušene sirote čakajo, de bi jim poslal voditela po stezdi izveličanja. Pa kakor se je Mojzes vstrašil, ko ga je Bog voditela svojemu ljudstvu postavil,²⁾ sim tudi jaz občutil preveliko težo tega poklica; zbal sim se, — pa branil se nisim. Dobro spoznam, in kolikobart sam sebe premišljujem, se prepričam, koliko mi dobrega še po-

1) I. Mojz. 12. 1. 2) II. Mojz. 3, 11—13.

mankuje, in mi bode v moji slabosti pomankovalo, kar je katolškemu škofu potrebniga; pač čutim, in vsaki dan me uči, koliko še nimam, naj bi vredno stopil v versto prečastitih škofov, ktire je Bog v svojo sveto cerkev postavil, de svetijo kakor svetle luči vrnimu ljudstvu; dobro vēm, kakšne angelske lastnosti sveti Pavl hoče, naj jih nastopniki apostelov imajo; pa če se ravno bojim, vender povem, de se ne branim. Terna vera, de kdor pravično voljo ima, po moči Jezusa Kristusa velike reči lahko stori, in vse zamore, ¹⁾ ona je moja tolažba. Poklic cerkvene viši oblasti spoznam za božji poklic, Vaša ljubezn, z katero mi na proti pridete, in pa lastna vēst, de ne išem, kar je Vašega, ampak Vas: to je moje serčno zaupanje; bojim se, pa branim se ne. In tako pridem, potem ko sim na grobu naših slovutih oznanovavecov svete vere, svetiga Ruperta in Virgilia veselo Gospodu služil, od nju nastopnika Maksimilia na Jožefa poslán, po seosebni pravici, katero od rimsko apostolskega sedeža imajo, škofa postaviti, — k Vam nazaj, kakor svoje dni sveti Modest, ki je v naši koroški deželi najšel svoj častiti pokop, potem ko je svoje apostolsko delo dopolnil, kojega mu je bil sv. Virgili naročil.

Kaj pa bo tedaj moje delo pri Vas? in kako ga bom zamogel dopolniti? Moje opravilo, ki sim došel k Vam domu, je vodilo na večni dom, naj Vas v nebesa popeljem. Kako to meni sporočeno delo dopolniti imam in željim, naj Vam moja prva pastirska beseda povē.

I. Sv. Apostel Pavl pravi: Nimamo tukej obstoječega mesta, temuč prihodnega išemo, ²⁾ ter nas opomina: Išite, kar je zgorej, kjer je Kristus, sedeč na desnici božjej; hrepenite po tistim, kar je zgorej ne pa po tem, kar je po zemlji. ³⁾ Kako pa najdemo pravo pot totaj v svoje prihodno prebivališe, v svojo večno domovino? Kdo nam vē povedati, kaj nas tamo čaka? Kraljevi prerok David nam od tega pravi, rekoč: Pri tebi je studenc življenja, o Bog, in v tvoji luči gledamo luč. ⁴⁾ Tvoja beseda (o Bog) je svetilo mojim ste-

1) Fil. 4, 13. 2) Hebr. 13, 14. 3) Kol. 3, 1—2. 4) Psalm. 35, 10.

zam. ¹⁾ Vam besedo božjo oznanovati, in Vas peljati skoz njeno moč v večno domovino, to je poglavitno opravilo, kteriga sim z škofovo službo prevzel. Kakor svoje dni škofu Timoteju, je tudi meni zdaj zapovedano: Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodisi priložno ali nepriložno; prepričaj, prosí, svári z vsim poterplenjem in ukom. ²⁾ Sicersim že pred nekoliki letni o mnogoteri priložnosti pri Vas besedo božjo oznanoval, sim tudi z božjo pomočjo mnogo Vaših duhovnikov učil, kako najjo oznanujejo; pa veliko obsirnej dolžnost in veliko večí odgovor imam od sedaj za naprej Vam božjo besedo, kakor škof, oznanovati, in Vam njenih oznanovavcov pošiljati. Kdo pa bode meni dal tolike modrosti, vsim toliko tavžent ljudem raznega stanu in starosti, visoko učenim in ne učenim, prav jasno in zanesljivo pravo pot v nebesa kazati? Ako bi Vam govoril z najlepše vbranimi besedami samo posvetne modrosti, pač bi osramoten pred Vami stal, če bi me pobarali, rekoč: Kdo pa tebi da pravico nam kaj takega povedati? kdo nam je priča, de je gotova resnica, kar govoriš? — prazna bi moja golo človeška beseda za večnost bila; tako bi jaz ne bil Vaš pravi voditel v večno domovino. Ali božjo besedo Vam imam oznanovati, ki ima svoje stanovitno pričevanje od Boga, de se ne moti in ne goljfa! Tam imam božjo besedo iskati in jemati, kamor jo je sam božji Sin, po kterim je Bog nam govoril, ³⁾ založil in shranil, v pravi cerkvi, kjer jo Bog sveti Duh vsake pomote ovarje — v edini, svetej, katolski in apostolski cerkvi, ki je na terdno skalo pozidana, na kteri je ne bodo peklenske vrata zmagale. ⁴⁾ Pa ta beseda božja je živa in močna, in ojstrejši ko vsak na obé strani ojster meč, in seže do ločitve duše in duha, tudi sklepov in mozga, ter razsodi misli in namene serca, ⁵⁾ pravi sv. apostel Pavl. Torej mi ne bote zamerili, de beseda božja, kojo oznanujem, se včasih tudi ojstro in resno zaglasí, in globoko v meso zarezé, de dušo reši, ako si prizadeva ločiti, kar ni Gospod združil, ter od živega izžgati in potrebiti, kar mozeg dušnega življenja

1) Psalm 118, 105. 2) II. Tim. 4, 2 3) Hebr. 1, 2. 4) Mat. 16, 18. 5) Hebr. 4, 12.

kakor červ gloda. Strašno žuga gospod Bog že v starem zakonu tistim prerokam, ki pravijo: Mir, mir, pa vendar miru ni; ¹⁾ gorjé jim, ki delajo blazine podkomolce vsake roke, in kateri ljudém vsake starosti podglavja podkladajo. ²⁾ Kaj se vam zdi, ali bi Bog v novem zakonu prizanesil takemu človeškemu prilizovavcu? Ali bi se Vi zamogli na mene zanesti, če bi jaz Bogu nezvest bil? Tega me varuje resna beseda sv. apostelna Pavla, ki govori: Se li ljudém prikupujem ali Bogu? Išem li ljudém dopasti? Ko bi še ljudém dopadel, bi ne bil Kristusov služavnik. Znano vam namreč storim, bratje, de evangeli, ki ga oznanujem, ni od človeka; jaz ga namreč nisim od človeka neprijel ne se naučil, ampak porazodenji Jezusa Kristusa. ³⁾ Pa še drugo opominvanje sv. apostelna Pavla me zadene, ki govori: Pokorim svoje telo in ga v sužnost devam, de, ko druge učim, sam zaveržen ne bom. ⁴⁾ In ko bi znal prerokvati, in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost; in ko bi imel vso vëro, tako de bi gore predstavljaj, ljubezni pa bi ne imel, nič nisim. ⁵⁾ Naj bi Vam božjo besedo le z ustmi pridigval, le na to gledal, de bi Vas Vaši duhovski pastirji samo z jezikam, ne pa tudi z svojim izgledam sveto živeti učili, gorjé meni, gorjé nam; bili bi ko pismarji in farizeji, zavolj kterih Izveličar pravi: Vse, karkoli vam rekó, spolnujte in storite; po njih delih pa kar ne delajte, kajti pravijo pa ne storé. ⁶⁾ Kako bi zamogel biti Vaš voditel v nebeško domovino, če bi moje misli in želje le na posvetno privezane bile? Kako bi zamogel vsak dan pri svetej maši reči: (Surzum korda) Gori v nebesa serca! če bi svoje serce na to zemljo pritvezal? Kako bi Vam čistost, radodarnost, ponižnost in miloserčnost vredno kakor svete dolžnosti priporočal, če bi Vam v svojem izgledu tih svetih čednost sam ne pokazal? Preljubi! v resnici Vam povém: Vi imate pravico od Svojih pastirjev, od mene in mojih duhovnikov tirjati (bodrati), de po stezi pobožnosti pred

1) Jer. 6, 14. 2) Eceh. 13, 18. 3) Gal. 1, 10—12. 4) I. Kor. 9, 27. 5) I. Kor. 13, 2. 6) Mat. 23, 3.

Vami gremo, in toliko serčneje in stanovitnej napredujemo, kolikor bolj sterma in ternovata se nam pot kaže. Imamo pa tudi mi nasproti pravico do Vas. Po pravici od Vas tirjamo, da ne bote za del pregrehe edniga ves duhovski stan zaničevali, da ne bote obsodili, kjer niste za soditi poklicani; dro se zanesemo, da ne bo nihče Vas — namesti pomoči tamo poiskati, kjer se lahko pomaga — le z hudobnim veseljem rane kazal, ki jih je (na duhovnikih) vgladal.

II. Vaš od Boga postavljeni voditelj k nebesam pa nimam le z besedo in z izgledam Vam pot kazati; meni je še kaj več naročeniga. Imam tudi skrbeti, da na poti k nebesam potrebne brešne in popotnice dobivate, da ne opešate. Od kodi pa hočem za Vas in za se te neomaglive hrane, od kodi te dušne kreposti za popotvanje tega življenja dobiti? Od kogar drugega, razun od Njega, ki je djal: Jaz sim pot, in resnica in življenje. ¹⁾ Jaz sim kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen, in kdor v mene veruje, ne bo nikoli žejin. ²⁾ Jaz sim živi kruh, ki sim iz nebes prišel. Ako kdo od tega kruha jě, bo živel vekomej. Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zavolj Očeta, tako bo tudi tisti, kateri mene jě, živel zavolj mene. ³⁾ Kakor človeški rod obstoji in živi le za to, ker se je edino rojeni božji Sin učlovečil in je za njega vmerl, ravno tako vsakdo zastonj moči in življenja od drugot iše, kakor pri Kristusu Jezusu — studencu življenja. Eubart je doprinesel na križi dar neskončne vrednosti nebeškemu Očetu, in vsaki dan ponavlja na naših altarjih nekervavo to svojo daritvo (svete maše), na mesti nas potolažiti vsaki dan žaleno Veličestvo božje. Eubart nam je odperl iz Svojega prebodeniga serca sedmiro virov (studencov) svetih zakramentov, in vsaki dan je pripravljen nas iz tih studencov poživljati, nam deliti svoje milosti, clo sam Sebe nam dati, naj bi življenje imeli, in pa obilnej imeli ⁴⁾ Ali pogledjte, kako globoko se Jezus poniža in kako visoko nas poviša! On izvolji človeke, slabe

1) Jan. 14, 6. 2) Jan. 6, 35. 3) Jan. 6, 51. 52. 58. 4) Jan. 10, 10.

pregrešne stvari, mašnike v Svoje namestnike pri tem velikem djanju ljubezni. Na njihovo besedo stopi Jezus dol na naše altarje, po njihovih rokah se vërnim zavživati deli, jim reče vodo iz potokov svoje milosti zajemati in žejne pojiti. Ali pa smë človek sam sebe v namestnika božjega povzdigniti? Ali zamorejo soljudje človeku oblast dati, ki nebesa in zemljo toliko čudno sklepa? Nikakor. Jezus pravi svojim apostelnam: Niste vi m'ene izvoljili, ampak jaz sim izvoljil vas, in sim vas postavil, de greste in sad obrodite, in de vaš sad ostane.¹⁾ Tudi sv. apostel Pavl uči: Nihče si ne vzeme (te) časti, razun kateri je poklican od Boga, kakor Aron²⁾ (veliki duhovnik). Pa ravno s tim omenim eno dolžnost svojega naročila, o ktorej ne vëm, ali bi visokost usmiljenja božjega molil, ali v spoznanji svoje slabosti se prestrašil odgovora, ki sim ga prevzel. Zakaj v prihodno nimam le jaz sam poživljati Vas z kruham večniga življenja, pojiti Vas iz studenca božjega usmiljenja, ampak imam podeliti v imenu Boga ko škof tudi drugim ravno to oblast, ter jih posvetiti v pravedne delivce božjih skrivnost. Preljubi! ojstro opomina sv. apostel Pavl: Rok na nikogar prenaglo ne pokladaj (kedar mašnike posvečuješ), in se ne delaj deležniga ptujih grehov;³⁾ strašno mi žuga sv. cerkev, ako bi se prenaglil in le po oziru na ljudi mašnike posvetil, pa tudi po pravici; zakaj le pomislimo, koliko en sam duhovnik, kateri namesto Bogu, le grehu služi, lahko škode naredi — le pomislite to, in bote lahko sami spoznali, zakaj se te skerbi bojim, ter zaslužim, de se usmilite mene Svojega škofa.

Pa ne samo Vašemu usmiljenju — tudi Vaši pomoči se priporočim. Kakor Vam jaz obljubim, Vas in Vaše potrebe neprenehoma v svojem sercu nositi, in kolikor premorem, Očetu nebeškemu priporočati; pri vsakej sveti maši, neomadežano Jagnje božje v rokah, Vas in Vaše pravične poželenja Očetu vsega usmiljenja darovati, visokim in porednim, bogatim in vbogim, starim in mladim, po dné in po noči, v

1) Jan. 15, 16. 2) Hebr. 5, 4. 3) I. Tim. 5, 22.

veselju kakor v žalosti, v varnosti kakor v nevarnosti vselej radovoljno pomagati v izveličanskih rečeh, ktire je Gospod svojej sveti cerkvi sporočil: obljubite meni tudi Vi, ne le teh izveličanskih gnad prav serčno poželjevati, temveč mi tudi pomagati, de bom imel za vse dobro goreče duhovnike, polne božjega duha Vam poslati, in tako vredno poskerbeti za izveličanje Vaših duš.

Na Vas naj poprej svojo prošnjo obrnem, preljubi starejši! Redite svoje sine od mladih nog v strahu božjem. Ne najte, de bi Vi, ali drugi Vaših ljudi z nepremišljenimi ali hudobnimi marni dolžno poštovanje duhovskega stanu otrokam odvzeli, še poprej, kakor odrastejo. Imejte za naj veči čest svoje familije, ako častitega duhovnika izredite in v svojej žlahti imate. Ne zamudite svojih otrók prav po keršansko rediti, rekoč: saj naši sini ne bojo duhovniki. Pobožnost ali brunnost, pravi sv. Pavl, je za vse dobra ter ima obljubo sedajnega in prihodnega življenja.) Bogaboječim biti, je Vaših sinov dolžnost tudi v vsakem drugem stanu. Ali jim bo morde škodvalo, če poštovanje do Boga, do njegovih svetih skrivnost in do posvečenih mašnikov, ki te božje skrivnosti delé, v svoj izvoljen stan prinesó?

K Vam se obrnem, in ravno to ad Vas tirjam, Vi učeniiki in rediteli, ki ste toliko imenitno in važno delo prevzeli, drago mladino ne samo učiti, ampak tudi po keršansko izrepati. Vaši skerbi je ograd (gartel) božji sporočen; skerbite, de bo izrastlo v njem mnogo drevesce za sveto cerkvo žlahno in rodovito drevo. Skoz Vašo prizadevanje bode prava vëra in sveta pobožnost med ljudmi oživela; Vaši skerbi je mogoče našo sveto vëro mnogoterih sovražnikov ovarvati, ki nas obdajajo. In naj malo ali veliko učencov imate, kateri bi za duhovski stan bili, Bog Vam hoče Vašo skerb lepo poplačati, ako jih za sveti mašni stan odredite. Dobro seme čiste ljubezni božje, katero v mladenčev mehko serce vsejete, se hoče tudi drugih prijeti in lep sad bogaboječosti za večnost obroditi. Kdor poštenimu mladenču

1) I. Tim. 4, 8.

v duhovski stan pomaga, on si naj lepše bogastvo za celo večnost zalaga, in bo sešobno plačilo služevnikov božjih prijel.

Naj pa tudi Vas moja beseda zadene, preljubi mladenči Vi, ki ste se v šole podali, nastopili terdo, pa imenitno in čestito pot. Ravno ste v cvetji svojega življenja; tih srečnih in veselih dni, kojih vživata, ako si jih le sami ne ogrenite, več nazaj ne bo; le prehitro Vam bodo minuli. Naj si ravno marskoga v šoli vboštvo sili, ker dni in dni potrebniga kruha ni, zdravje mladosti in pa radodarnost dobrih ljudi Vam tudi revšino polajša in posladi. Ne mislim Vas siliti, tudi ne svetovati Vam, de bi duhovski stan nastopili, če Vas ne veselí. Pa vender Vas imam opomniti, naj si h sercu vzemete lepo besedo, koju Vam kraljevi prerok David pové, rekoč: *Introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam;*¹⁾ to je: Stopil bom k altarju božjemu, ki razveseljuje mojo mladost. Dro le Bog je, kteri Vam daja v mladih letih veselje; pa tudi On Vas v svojo službo vabi. Gorjé Vam, če se božjemu poklicu vstavljate. Bog le migne, in oslepel bo tvoje oko, moj sin, kruljeva bo tvoja noga, odrevenela tvoja roka, onemagalo tvoje telo, tvoj duh oslabeled — in tvojega veselja — tvoje prihodne sreče, ktire čakaš, bo kraj. Zatorej stopi hvaležno vsak dan k altarju Gospodovim, ki Tvoji mladosti ljubo zdravje in veselje daja. Čutiš veselje v svojem sercu kakor mašnik k altarju pristopiti — oh kako lepa in čestitljiva je taka želja! — ne zaduši je in ne spravi te svete žinje iz svoje glave, in ne boj se težav duhovskega stanu; — ne daj si serca vzeti in taki stvari osvojiti, ki le Tebe iše, ne pa svojega Stvarnika. Modro pomišluj, posvetvaj se z modrimi, izvolji; si pa sebi stan izvoljil kteriga koli, ne zogibaj se altarja Gospoda, svojega Izveličarja ter vedno pomni besede Jezusove: *Le Eno je potrebno. Izvolite si nar boljši del, kteri Vam ne bo odvzet.*²⁾ Preljubi moji sini! odkrito serce imeti je mladenčem v navadi,

1) Psalm, 42, 4. 2) Luk, 10, 42.

tudi Vi serce svoje radi odpérate, kakor cvetlice juterni zarji; o ne zaprite serca svojega našej sveti vëri. Se po braterno združiti so uadepolni mladenči hitro pripravleni, — o! tak le združite se za naj žlahnej in naj imenitnej reč božjega kraljestva in izveličanja našega, ter se vstopite kakor bratje pod baudero, na katerem se podoba Marije Device, neomadežane Matere božje, svetli.

Me bote morde barali, preljubi! pokaj ravno Vam to posebno opominvanje? Vam povém: V Vaših rokah je sreča alj nesreča prihodnih dni. So mladi ljudje terdni v vëri in vdani Bogú, bo tudi Bog nam prihodne dni blagoslovil (požegnal). Mladenči! še eno več Vam povém: De bom premogel Vam in Vašim duhovskega živeža na pot v nebeško domovino oskerbeti, Vas in Vaše poživljati in pojiti, Vas tolažiti in Vam pomagati, tako potrebujem pomočnikov, katerim bom lahko brez vsega strahu duhovsko oskerblenje zaupal; takih zvestih delavcov v Gospodovem vinogradu mi je potreba, kateri bodo serčno verzele zadelali, ktire bolezu, starost ali pa smert v verstah mojih dragih sedajnih sodelavcov naredi; naj de vernim ovëicam nikoli in nikjer — tudi v nar dalnem in naj bolj skritem kotu ne bo pomankalo božjih namestnikov, ki jim milost in pomoč od nebés priuvesti imajo. Takih dobrih duhovskih pastirjev ravno iz Vaših verst dočakujem, preljubi moji šolski mladenči! Oh, tudi nam in posebno v sedajnih časih beseda Jezusova velja: Žetev je siver velika, ali delavcov je malo. Prosite tedej Gospoda žetve, de naj pošlje delavcov v svojo žetvo.¹⁾ Le molite in prosite za dobre duhovnike, preljuje moje ovëice! pa tudi svojega viši pastirja ne zapustite, kedar, in pa to bo kmalo, k Vam pridem, in Vas lepo poprosim, de mi pomagata duhovsko sobivališče (šolo) za mladenče napraviti, po zapovedi svete cerkve, v kterej se bodo od mladih nog čestivredni služevniki za maštvo odrejali.

III. Zastonj boš z besedo in z djanjem ljudem pot v nebesa kazal, zastonj boš ponoči in podné pripravljen

1) Mat. 9, 37, 38.

čakal, popotnikom po tej steremi stezi pomagati, ako ljudje svoje dolžnosti ne spoznajo za svojim voditeljem hoditi, ako ne vedó, de imajo glas svojih dušnih pastirjev pod greham slušati. Zastonj boš na dalej še tako lepo vabil, še toliko priserčno ljudi prošil in opominjal, ako ljudje duhovnika ne spoznajo za namestnika božjega, kteriga je ljubeznivi Oče nebeški svojim otrokam naproti poslal, kterimu je pa tudi zapovedal in oblast dal, grešnike v njegovem imeni na pravo pot zavrniti, ako so si od prave steze zaišli; jih k dobri mu priganjati, če se mudijo in zao-stajajo, jim prepovedati, kar bi jih zaderževalo svoj cil in konc srečno doseči. Prav lepo pripodobo dobriga pastirja nam usmileni Jezus o tem pokaže, rekoč: Ovce poslušajo pastirjev glas, po imenu kliče svoje ovce in jih ven vodi. In kedar svoje ovce izpusti, gre pred njimi, in ovce gredó za njim, ker poznajo njegov glas.¹⁾ Pa ravno te božji Pastir, Izveličar naš, ki se je v tej podobi toliko živo popisal, pravi jim, ktere ko svoje namestnike pošlje: Kakor je Oče (nebeški) mene poslal, tud jaz vas pošljem.²⁾ Resnično vam povém, kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.³⁾ Kdor vas (namestnike moje) posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega (Očeta nebeškiga), kteri me je poslal⁴⁾. Tako Jezus govori, kterimu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji;⁵⁾ govori tistim, ktire pošilja po vsem sveti kakor svoje namestnike. Lehko je po tem njegov veliki apostel Pavl v mesti Miletu zbranim škofam rekel: Pazite (glejte) na se in na vsó čedo, v kterej vas je sveti Duh postavil vladati (vižati) cerkvo božjo. ⁶⁾ Preljubi katoličani! popisano stojí pred našmi očmi, kako se je skoz osemnajst sto let našej svetej cerkvi godilo, in ravno ta zgodovina nam živo priča, koliko vse naša sveta cerkva premore. Kjer so se

1) Jan. 10, 3, 4. 2) Jan. 20, 21, 3) Mat. 18, 18, 4) Luk. 10, 16, 5) Mat. 28, 18

bahali, de so sveto cerkvo pokončali, tamkaj so jo hitro trepetaje iskali, naj jim pomaga. Kjer so se ko malopridni otroci z njo poskušali in jo vezali, naj bi onemogla, tam so se svetej cerkvi koj o ravno tistim času spet priporočali, naj za njih prosi in jim v pomoč pristopi; zakaj kakor altarji — so se tresli tudi kraljevi prestoli (troni), in kdor koli je božjemu kraljestvu (sveti cerkvi) odstopil, je zapadel v jarm tiste hudobne oblasti (hudičeve), ki se je od nekdej božjemu kraljestvu vstavljala. Vse to vidmo in si skusmo, pa vender najdemo pogosto toliko ljudi, kateri to čudno oblast naše svete cerkve sovražijo; in clo taki, ki se katolški kristjani, otroci svete matere katolške cerkve imenujejo. Koliko si taki prizadenejo, ljudi pred materno oblastjo svete cerkve vstrašiti, naj bi ji serca vernih vzeli, de bi je ne vbo-gali! To žalostno resnico smo ravno koj skusili, ko sta si sveti oče Papež, prav po nebeško milega serca, in pa naš svitli Cesar, ves bogaboječi in pravični, roke podala, z združeno močjo med duhovsko in deželsko oblastjoj tisti prepud poravnati, ki ste ga nezaupljivost in razpertija v svojem sovražnem duhu do svete vere naredila. Vemo, de domišleni strah hitro zgine, naj ga le prav oistro pogledamo. Poglejmo zdaj tudi mi tisti strah, ki so ga ljudje pred oblastjo svete cerkve imeli, ter se je toliko bali, prav z odpertmi očmi, poglejmo, ne skoz očala v posvetno zamisljenih ljudi, ali ni prazen neumen strah? Kdo je cerkveno oblast postavil? Sam edinorojeni Sin Očeta nebeškiga, kateri je rekel, de ni prišel duš pogubljat, ampak izvelicat;¹⁾ On ki je djal: Bog ni poslal svojega Sinu na svet, de bi svet sodil, temuč de bi bil svet po njem zveličan.²⁾ Na Njega svet evangeli besedo preroka oberne, rekoč: Nater-tiga tersta ne bo zlomil, in tlečiga prediva ne bo ugasnil, dokler pravice ne izpelje do prema-ganja.³⁾ Ravno On je pooblastil svojo cerkvo, ki je svojim učencem z besedo in po svojem izgledu prepovedal se pre-pirati, kdo je viši, se ne nad druge povzdigovati, ter jim je sam noge vmival in djal: Kdor hoče med vami veči

1) Djanj. 20, 28. 2) Luk. 6, 56 3) Jan. 3, 17. 7) Mat. 12, 20.

biti, naj bo vaš služevnik. In kateri hoče med vami prvi biti, naj bo vaš hlapec; ravno kakor Sin človekovi ni prišel, de bi se mu streglo, temuč de bi stregel, in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko.¹⁾ In kdo so oni, katerim je Kristus svojo oblast zaupal? Človeki so, sami na sebi slabe stvari, močni le po Kristusi, in tolikanj močnejši, za kolikor zvestejši se besede in izgleda Kristusovega derže; človeki so, ktere dvojna strašna sodba čaka, če stezo svete čednosti in pravice zapustivši ne ozdravljajo in ne izveličevajo, ampak le ranijo in pogublajo. Preljubi! kedar so meni pastirsko palico na grobu sv. Ruperta podali, so meni djali: „Prejmi palico pastirske službe (tebi se sporoči), de serčno in milo pregrehe svariš, brez jeze pravično sodiš, in kedar svete čednosti priporočáš, serca svojih poslušavcov prijazno vne- maš, pa tudi mirno in resno strahovati ne opustiš.“ Prijemši pastirsko palico sim sveto obljubo storil, ne opustiti, kar me to opominvanje uči, ne pozabiti, de moram po duhu tega nauka pastirsko palico z krepko roko nositi, pa tudi to pomniti, de, kedar levica za pastirsko palico derži, naj škofova desnica vërne blagoslovi (žegna). Dobro podpèrati, hudo popravljati, vërne voditi in blagosloviti, to bo zanaprej moje meni zročeno delo. Ali bom to svoje naročilo dopolnil, ali svoj namen srečno dosegel, ali pa deleč od njega onemogel — Bog sam vë; jaz pa roke h Gospodu povzdigam, molim in prosim, naj mi pomaga, de v njegovej službi ne pešam, in zapovedi prave pastirske dolžnosti ne pozabim in ne zamudim. Moja zvezda naj mi bo sv. Apostel Pavl, ki govori: (Jaz ne mislim, de sim že dosegel; kar je za menoj, sim pozabil, in hrepenim po tem, kar je pred menoj, in se ženem doseči konec, odločeno plačilo gori od Boga danega poklica v Kristusu Jezusu.)²⁾

Pa tudi Vi mi imate prijazno roko podati in pomagati, naj svoj namen, bolj lahko dosežem. Za to se s svojo prošnjo h Vam obrnem, in se na vso tisto močno

1) Mat. 20, 26—28. 2) Fil. 3, 13—14.

ljubezn zanesem, z katero ste me, če ravno še nisim pri Vas tega zaslužil, toliko priserčno sprejeli. Pomagajte mi delati za božje kraljestvo Vi vsi, katerim je Bog pri svojih domačih, v srenji alj v soseski, ali pa v deželi kako službo zaupal. V roke si sežimo, de hočemo skerbno in stanovitno boljšati in povzdigati stan naše ljube domovine sosebn v duhovskih rečéh. Ne bode moje napravilo, kteriga podpérate, hiša Gospodova je, katero imamo skupej zidati vsakdo po svojej moči in oblasti, hiša tistega Gospoda je, od kterega imamo jaz in Vi svojo oblast, kateri delo blagodari, katero se v miru in v lepi zastopnosti stori, tako kraljestvo pa pokonča, ki med sebo razdeleno samo sebe čerti. Ne delajmo le za kratek čas, ne za minljivi dobiček tega svetà, temuč za obstoječo srečo in blagost naših nam zaupanih ljudi: kaj na mreč pomaga človeku, če ves svēt pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kakšno menjo bo človek dal za svojo dušo?') Skupej hočemo skerbeti, de se bodo duevi Gospodovi, nedele in sveti prazniki ne le praznovali, ampak prav posvečevali. Naša luč lepih izgledov naj sveti tistim, ki svoje djanje in nehanje toliko radi izgovarjajo kazaje na izgled svojih viših predpostavljenih, naj vidijo naše dobre dela, in hvalijo Očeta, ki je v nebesih²⁾. Naše djanje naj jim priča, de se ne sramujemo svoje vère, ampak zdravi kakor bolni, v življenji in v smerti Jezusa, Izveličarja svojega pred ljudmi spoznamo, de nas bo tudi On spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.³⁾

Tudi k Vam pridem z svojo prošnjo, preljube matere, poštene žene in gospé! Vas je sveta kersanska vèra visoko povzdignila, in Vam izročila veliko oblast in skerb v sredi Vaše rodovine (familije). Vam se torej priporočim, na Vas se terdno zanesem, de mi bote lepo pomagale. Skerb za dušo in truplo Vaših otrók od njih spočetja je Vaši ljubezni izročena; kar otrokam Vi matere v serce vtisnete, jim do smerti ostane. Vas je Bog perve varhnje Vašim sinam in hčeram postavil; Vam je pred

1) Mat. 16, 26. 2) Mat. 5, 16. 3) Mat. 10, 22.

vsimi drugmi sporočil jim za nedolžnost in deviško čistost skerbeti. Ne samo iz mojih, tudi iz Vaših rok bo Gospod njih duše tirjal (bodral). Pomagajmo si radi in pa zvesto, de naša sodba enbart strašna ne bo. Ve, keršanske žene, ste pomočnice, ktire je Bog Vašim zakonskim možem dal, in veliko oblast si lahko modra žena osvoji; njéni mož ji svoje serce zaupa.¹⁾ Najte ljube žene, de bote v keršanski ljubezni za svoje može, sosebno za dušo jim skerbele; molite in prizadevajte si, kolikor le morete, de tudi Vaši može z Vami v nebesa pridejo. Vam gospodinjje, so posli, hlapci in dekle naj prej podložni, Vaši skerbi priporočeni. Nikolj ne pozabite, de, kdor Bogu zvesto ne služi, kakor je pri svetem kerstu obljubil, tudi Vam zvesto služil ne bo. Vedite, de tudi naj slabše Vaše družinče (posel) eno neizmerno drago stvar ima — edno skoz rešno kerv Jezusa Kristusa drago odkupleno dušo, in de bote tudi Ve gospodinjje enbart za njo rajtengo dajale. Modro in prav po keršansko torej svojo družino po poti v nebesa ravnajte, svarite in strahujte svoje domače v pravi ljubezni, ter ne najte, de bi Bog pri Vašej hiši z kako pregrešno besedo ali djanjem kdaj žalen bil.

Poslednič se priporočim Vam vsim skupej, ktire Vas je Gospod po svojem nezvedljivem sklepu moji pastirski voji izročil. Lepo prijazno deželo nam je v prebivališe dal; oh storimo jo nam v srečno, rajsko deželo skos to, de ne bomo nali očetu pregrehe v nji gospodariti. Po deviško pošteno, v zakoni zvesto, zmerno in trezno, delavno in bogaboječe, v živi ljubezni do Boga in bližnega živeti, terdno sklenite; in ta Vaša obljuba naj bode moja tolažba, z katero mi veselo naproti pridete, de bom z božjo pomočjo pastirsko palico serčno pri Vas nosil, in Vas srečno pripeljal na pravi dom, v sveti raj, v nebesa.

Pa če Gospod hiše ne zida, zastonj delajo, ki jo stavijo, in če Gospod mesta ne varuje, zastonj čujejo, kateri ga varujejo.²⁾ Zato še eno lepo prošnjo do Vas imam. Pomagajte mi ne le dobro delati,

1) Pregov. 31, 11. 2) Psalm. 129, 1—2.

ampak tudi moliti. Molite (žebrajte) z meno, naj božje kraljestvo med nami raste, in v naših sercih čedalje močnejše prihaja, pa se tudi krog nas obilnej razšira, in beseda Jezusova skorej dopolni, ki govori: Imam še druge ovčice, ktire niso iz tega hleva; tudi nje moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale, inbo en hlev in en pastir.³⁾ Molite za svetiga očeta vsih vernih kristjanov, papeža Pija IX., pa tudi za našega Gospoda, za svitelega cesarja apostolskega Franca Jožefa I., naj ju Bog varuje z mogočno rokoj, in po vsih potih obilno blagoslovi, njune velike skerbi in prizadevanje za našo časno srečo in izveličanje večno obilno plačuje, nam pa pod njunim vodstvom ljubiga miru sladek sad uživati da. Ne pozabite pa tudi — in ta je za zdaj posledna moja priserčna prošnja — ne pozabite moliti za Svojga viši pastirja (škola), naj de bi h svojemu in h Vašemu izveličanju pri Vas živel in svojo sveto službo srečno opravljal, in kedar naj viši Pastir vsih pastirjev na sodbo pride, tirjat (bodrat) Vaše duše iz mojih rok, de me na večno ne odverže, temuč milostljivo sprejme. Za vse to pa tudi jaz Vam obljubim: Karkoli premorem in kar imam, vse zanaprej h božjej časti in Vašimu izveličanju iz vsega serca rad dam. Mi je Gospod življenja in smerti v svojej neskončnej modrosti še dolgo ali le kratko živeti odločil, vse moje leta, mesci in dnevi Vaši so; Vam in Vašim otrokam h pridu jih hočem obrniti, v izveličanje Vaših neumerljivih duš posvetiti. H timu sim bil pri altarji svetiga Ruperta posvečen, v to sim se spet med Vas povernil.

Tako hočem tedej svojo službo, kakor sim Vam povedal, v imeni božjem opravljati; hočem v imenu Jezusa Kristusa Vaš učenik, pastir in voditel biti, z božjo pomočjo, v zaupanji na priprošnjo Marije vselej brez madeža Device in božje Matere; v zaupanji, de mi bote tudi Vi pomagali in za me molili, se hočem serčno in dobro vojskovati, tako svoj tek dokončati, sveto vëro in vërne ohraniti, ter sim si svest, de, če kakor dober pastir svojo težavno delo srečno dokon-

3) Jan. 10, 16.

čam, hoče tudi meni Gospod, pravični Sodnik, v svojej neskončnej milosti dati zasluženo plačilo.

Njemu pa, kateri premore vse obilnejše storiti, kakor prosimo ali zastopimo, po moči, ktera v nas dela, Njemu bodi čast v cerkvi po Jezusu Kristusu skos vse rodove vekomaj!') in Njegov blagoslov- (žegen) Očeta, Sina in svetiga Duha pridi in pri nas ostani. Amen.

V Celovci na dan čistega spočetja Marije
Device 1858.

Valentin,

knezoškof kerški.

Keršansko - katoljška simbolika.

December.

1. Sv. Eligij, škof. Sv. Eligija posebno zlatarji svojega zaštitnika častijo; zakaj tudi on je bil nar umetniši zlatar svoje dobe. Rodil se je na Francozkem okoli l. 588, ter so ga poznej zavolj njegove pobožnosti v škofa v Nojonu izvolili; toraj ga navadno vidimo kot škofa napravljenega; pa ima tudi v znamenje zlatarstva kladvo, ali pa klešče in kladvo pri sebi; tudi izdelki njegove umetnosti so viditi pri njem, n. pr. križi in podobe svetnikov.

2. Sv. Bibiana, devica in mučenica. Sv. Bibiana, rimska devica, je bila hči mučencov ssv. Floriana in Dafroze v štertem stoletju. Vkljub vsem mukam je ona v keršanski veri stanovitna ostala ter si je rajši pustila roko žgati, kakor da bi bila kadila moliku v čast v ogenj trosila. To prigodbo je malal Peter iz Kortone.

3. Sv. Franc Ksaverian, spoznovavec. Po pravici sv. katoljška cerkev ovega svetnika „apostola Indianov“ imenuje, zakaj ravno po njem je luč sv. vere jim zasvetila. Rodil se je l. 1506 na Španskem v gradu Ksavier, od tod njegov priimek. Stopil je v red jezuitarski, toraj ga tudi v redovni obleki navadno malajo,

1) Ef. 3, 20—21.

ter ima sv. martro v rokah. Okoli njega so divji zamorci. Včasih pa je viditi kot romar napravljen. Tudi nekatere podobe kažejo mertvega v neki koči naorskem bregu; zakaj umerl je, ko se je ravno imel prepeljati 5. decembra 1552. Njegovo sv. truplo v Indiskem mestu Goa počiva.

4. Sv. Barbara, devica in mučenica. Ona je bila na jutrovem v mestu Nikomedii od nevernih staršev rojena. Jo pred zapeljivim svetom obvarovati, jej njen oče visoko hišo ali stolp za prebivališče odloči; v ta stolp si je dala tri okna v spomin presv. Trojice narediti. Zatoraj tudi tak stolp s tremi okni pri nji vidimo. V znamenje mučeništva svojega pa meč derži. Sam njeni ljuti oče Dioskur je bil njen rabelj, ter ji je glavo odsekal; na to ga je pa strela ubila. Drugo znamenje lete svetnice je kelih, nad njim pa sv. hostija, kterega ali že v roci derži, ali pa na knjigi ima, ali pa je nad durmi stolpa viditi; to vse v spomin, da ji je nek angelj sv. popotnico prinesel. Tudi je mnogim umirajočim pripomogla, da so še posledno uro zamogli ssv. zakramente prejeti; toraj je zaštitnica umirajočih, česar nas tudi lepa cerkvena pesem opominja: „Fatalis o agonis Patrona Barbara.“ Tudi topničarji jo svojo zaštitnico častijo, namreč da bi čula, da bi vera vedno zmagala. Sv. Barbara je potem tudi še zavetnica rudarjev, zakaj v begu pred ljutim očetom je dospela do hriba, in ker je že jela pešati, se je skala razpočila, da je zamogla urno unstran hriba vbežati. Kristjani jo tudi zoper hudo uro in naglo in nespokorno smert na pomoč kličejo. Podobe nam kažejo, kako da ji oče glavo odseka, ali pa da jej angelj sveto rešno Telo donša.

Sv. Barbara je deveta v versti 14 pomočnikov.

5. Sv. Peter Krizolog, škof in in cerkven učenik. Rejen v Imoli na Laškem od imenitnih in bogaboječih staršev je bil od sv. Kornelia, škofa v Raveni, v diakona posvečen, kterega naslednik je po tem po čudnem naklepu božjem bil; toraj ga tudi podobe kot škofa kažejo. Zavolj velike zgovornosti in gorečih pridig se on „Krizolog“ zlati govornik imenuje. Goreče se je poganjal za sv. vero zoper Evtihiane in pagane, ter skerbel za pozidanje in oplešanje cerkev. Umerl je v Imoli l. 450.

6. Sv. Miklavž, škof. Vgledamo zdaj podobe svetnika obče znanega in slovitega, kterega latinska in gerska cerkev visoko častite, in od kterega se veliko pripoveduje, namreč od sv. Miklavža škofa v Miri. Ima včasih sidro v roci, ker je zaštitnik mornarjev, kteri ga v nevarnostih na vodi v pomoč kličejo. Po tem ima tudi v rokah ali pa na knigi tri kruhe; zakaj ob času silne lakote v Miri se je bil nekemu kupcu na Siciljanskem v sanjah prikazal, ter mu zaukazal, barko z žitom nabasati, ter v Miro peljati, da je bilo mesto lakote rešeno. Obče znano znamenje sv. Miklavža so pa tri zlate jabelka na knigi; znano je namreč, da je trikrat denarja

skoz okno v neko hišo vergel; tukaj je v silnem ubožtvu oče živel, in svojim trem hčeram svetoval, po razujzdanosti si kruha iskati. Morebiti tudi ove tri jabelka presveto Trojico pomenijo. Večkrat je pri njem troje mladenčev (vojaki so) v neki kadi ali pa v ladji viditi, ktere je take smerti rešil. Za njim je pa barka, na kateri je v Palestino popotovaje burjo napovedal, pa z molitvijo je razkačeno morje spet vpokojil. Slednjič ima včasih še kako cerkev pri sebi. Nikar samo mornarji, tudi ribiči, olovarji in cele kraljestva in mesta, kakor Rusija, Greško, Moskva, Berlin in Friburg na Švajcarskem ga svojega patrona častijo. Umerl je po hudih stiskah in terpljenju 6. decembra l. 327, in njegovo truplo je bilo v mesto Bari v Apulii na Laškem preneseno, kjer še počiva, ter iz njega čudno olje teče v zdravilo veliko bolnikov.

7. Sv. Ambrož, škof in cerkven učenik. Sv. Ambrož, imeniten učenik sv. kat. cerkve, je bil škof v Milani, glavnem mestu Lombardskega; njegovo znamenje na podobah je bič, kterege v rokah ima; nekteri menijo zavolj tega, da so po njegovi priprošnji Milanci l. 1338 svoje sovražnike zmagali. Drugi pa terdijo, da bič pomeni ojstrost, s katero je sv. Ambrož cesarju Teodoziju Velikemu branil in cerkev stopiti zavolj grozovitnega maščevanja nad Solunčani. Pa prav za prav Ambrožev bič le gorečnost pomenja, s katero je ustmeno in pismeno krivovero Aria zatiral. Zatoraj je tudi v škofovski cerkvi v Fuldi na Nemškem viditi, kako Ambrož bič nad Ariom šviga, ki pri njegovih nogah leži.

Sv. Ambrož tudi včasih svojo desno na postavne table ali pa na odprto knigo derži, kar gotovo naznanja, da je znamenit cerkven učenik. Njegovo poglavitno znamenje pa je bčelni panj, zakaj, ko je še v zibeli ležal, in enkrat s odprtimi ustmi spal, se mu je bčelni roj na usta vsedel, brez da bi se mu bila škoda zgodila. Umerl je letá veliki svetnik ravno na veliko noč l. 397, ter je zavetnik gosi in mesta Milanskega.

8. Čisto spočetje presv. D. Marie. Naša naloga ni, govoriti o čistem spočetju D. Marie, zakaj, kar so vsi kat. kristjani mislili, to je zdaj sv. kat. cerkev kot versko resnico poterdila. Omenili le bomo simbole, ki nam ovo skrivnost naznanujejo. Pred vsemi je dro „lilija med ternjem“, posebno, ker besede v visoki pesmi (2, 2.): „Kakor lilija med ternjem je moja prijateljica med hčeram“ — na D. Mario kažejo. Navadno se pa v spomin neomadežvanega spočetja Marie leta podoba pred oči stavi: V belem oblečena, ktero širok plajš nekoliko obdaja, stoji ona na krogli, ki svet pominja; okoli krogle se kača ovija, ki jabelko v gobcu ima. Z eno ного stopa na luno, ki je na krogli, z drugo pa na glavo kače. Venec ali krona iz dvanajst zvezd obdaja njeno glavo, ona gleda naviš, roke pa navadno k molitvi sklenjene derži. Angeli jo

obdajajo kot svojo kraljico, ter ji lilije, simbol čistosti, nasproti deržijo.

13. Sv. Lucija, devica in mučenica. Ta je bila v mestu Sirakusu rojena. Na grobu sv. Agate v mestu Katanea je svoji bolni materi spet ljubo zdravje sprosila, ter je l. 304 krono mučenic dosegla. Mestni glavar Paškazi jo je ukazal v hišo nesramnosti peljati, pa božja moč jo na enkrat stori nepremakljivo, ter jo z naj večjo silo ne morejo od mesta premakniti. Paškazi zapove jo s smoljo in vrelin oljem politi, okoli nje germado nanositi in jo zažgati, pa tudi v sredi ognja Lucia neoškodovana ostane. Na to vkaže trinog ji z mečem vrat presuniti in ta rana je bila smertna, ktera je tudi na podobah viditi. V znamenje mučenstva meč derži, pa tudi dvoje očes na persih ali pa v torilci; zakaj pripoveduje se tudi, da so ji nek očesa izbodli ali pa, kakor tudi nekteri povejo, da si je sama svoje očesa izpulila, ter jih svojemu snubaču poslala, da bi imel, kar se je mu toliko dopadlo. V boleznih oči jo pomočnico častijo kakor tudi kmetje svojo zavetnico.

Današni dan se tudi obhaja spomin sv. Otilie device, ktera se je slepa vrodila, pa po sv. kerstu ljubi pogled zadobila. V zahvalo je Bogu obljubila vedno devištvo, ter je v samostan stopila, v katerem je duhovna mati bila; zatoraj jo malajo kot opatico, ki dvoje očes na knigi ima. Vmerla je l. 720, ter se tudi v boleznih oči na pomoč kliče.

14. Sv. Špiridion, škof. Rodil se je ta svetnik v tretjem stoletju na lepem in velikem otoku Cipru, kjer je v mladosti ovce pasel, poznej pa je bil kot škof imenitnejši pastir dušni. Zatoraj ga malajo kot škofa, ki svojo roko k blagoslovu vzdiguje; pred njim pa kača leži, ktero je v zlato spremenil, ki ga je po tem med uboge razdelil. Umerl je l. 349. Horvati sv. Špiridiona svojega posebnega patrona častijo.

15. Sv. Adelhajt, cesarica. Bila je rojena princesinja Burgundska in potem soproga cesarja Otona I., zatoraj tudi cesarsko krono na glavi nosi. Umerla je l. 999.

17. Sv. Lacar, škof in mučenec. Znano je, da so Judje Lacarja in njegove sestre Marto in Marijo z več drugimi kristjani v mestu Jopi na staro že razrušeno barko brez brodnarja, in brez drugih kajdranju potrebnih reči djali, ter jih tako na globoko morje zapeljali, misleči, da se bojo potopili. Pa božja roka jih je ohranila in srečno do Marzeljskih bregov pripeljala, kjer je Lacar kot škof od apostolov posvečen Jezusovo vero oznanoval, ter tudi za njo si dal glavo odsekati. Vendar takih podob ni najti, ktere bi to pred oči stavile, temuč vselej je le viditi, kako Jezus Lacarja od smerti zbuja. —

20. Sv. Dominik, opat. Sv. Dominik s priimkom „a Silos“ je bil pred pastir, pa je moral v pregnanstvo, v katerem je čast

opata benediktinarskega dosegel. Takega tudi malajo, ki ima ve-
zige pri sebi. Po njegovi molitvi je veliko bolnikov spet zdravje
zadobilo. Umerl je l. 1003 in več fantov je vidilo njegovo dušo proti
nebesom iti.

21. Sv. Tomaž, apostol. Izmed vseh apostolov je Tomaž,
ki je bil tudi rojen Galilejec, nar bolj kesne vere, ki vedno še dvomi
in hoče v rane svojega učenika položiti svoje perste, se prepričati, da je
Kristus zares od mertvih ustal. Tako tudi legenda pripoveduje, da
Tomaž sam je dvomil, da je D. Marija res bila v nebesa vzeta, dokler
ni mu iz nebes svoj pas spustila. On je pa izmed apostolov v nar
več odležne dežele potoval, ter jim luč sv. vere Jezusove prinesel;
obhodil je namreč obedve Indiji, ter je tam tudi veliko čudežev
storil, in slednjič svojo kri prelil. V Kalamii, mestu Jndianskem,
so ga nek molikovavski duhovni pri snožju križa s pušicami in sulicami
prebodli; zatoraj tudi sulico v spomin tega v rokah ima. Nekteri
podobarji mu tudi voglomero v roke dajo, ker ga z Matev-
žem zamenjajo; ali pa morebiti pomeni voglomera njegov um, ki
hoče vse premeniti in pretuhtati, prej da veruje. Portugalsko ga svo-
jega patrona časti. Njegove kosti so bile iz Indie, ktero je pokrist-
janil, v Edeso prenesene.

22. Sv. Demeter, mučenec. Kakor sv. Tomaž, tako tudi
sv. Demeter sulico ali pušico v rokah ima. Bil je rimskega cesarja
namestnik (proconsul) ter so ga l. 290 s sulico prebodli.

24. S sv. Adam in Eva. Prav pomenljivo je, da sv. kat.
cerkev ravno pred praznikom rojstva Jezusovega spomin naših
pervih staršev Adama in Eve obhaja; zakaj tudi očetje pravijo:
Kristus je bil drugi Adam in Maria druga Eva; po pervih starših je
prišel izvirni greh na svet, Jezus in posredno tudi Marija sta ga
zbrisala.

Preglejmo nekoliko podobe, ktere nas lete perve in nar hujše
nesreče na svetu opominjajo. Adam in Eva stojita poleg drevesa,
na katerem večkrat jabelka visijo. Kača ali se že po deblu ovija,
ali pa po njegovih koreninah okoli plazi, ter se ali že k Adamu ali
pa k Evi obrača, večkrat tudi Evi jabelko v gobcu podaja. Več-
krat pa tudi kače ni viditi. Včasih Adam, včasih pa Eva na desni
stoji; za Adamom je Bog viditi in Adam na Evo kaže; vemo nam-
reč, da je Bog Adama vprašal: „Ali si morebiti ti jedel od prepo-
vedanega sadu?“ in Adam je odgovoril: „Žena mi je dala jesti.“
Poleg Adama zagledamo snop, poleg Eve pa jagne, ter oboje na-
sledke grehe pominja, Adam bo moral polje obdelovati, kar snop
naznanuje, Eva pa volno presti, ki se od jagnet in ovac dobiva.
Kača ima večkrat človeško glavo, včasih jo pa tudi prave spake
nadomestujejo, pri katerih je še pes viditi, ki priliznjenost pomenja,
po kateri je kača Evo zapeljala. Nekatere podobe kažejo nam
poleg Eve še druge prevzetne, slastne in zvite živali (pava, papigo,

lesico, mačko, tigra); poleg Adama pa nekoliko bolj dobroserčno in neumno živino (vola, kamelo ali velbljuda itd.) Lete so navadne in nar bolj znane podobe Adama in Eve.

25. **Rojstvo Jezusovo.** Že v prvih dobah keršanskih so radi Jezusovo rojstvo malali. Akoravno evangelisti ne vola ne osla ne omenijo, vendar sta obadva navadno viditi ali že pred jaslimi v hlevu, ali pa da božje dete nadihujeta. Gotovo se malarji spomnijo besed Iza. 1, 3.: „Vol pozna svojega gospoda in osel jasli svojega gospodarja“, in ker Habakuk govori 3.: „V sredi dvojih žival te bodejo spoznali.“ Marija in Jožef navadno v goreči molitvi pred detetom stojita. Večkrat Marija kleči obdana od angelov, kateri tudi klečijo. Dete leži na slami v plenice zavito; malokdaj, da je povito, kar se na starejših umotvorih vidi. Velikokrat tudi Marija krono na glavi, božje dete pa na krilu ima. Sv. Jožef pa se na svojo palico naslanja; vendar ni prav, da ga toliko starega malajo. Poleg Marie in Jožefa so tudi pastirji viditi, ki božje dete molijo.

Nekteri podobarji najo pastirje novorojenemu detetu darove prinesti, večkrat je viditi, da pri nogah enega jagne na tleh leži, katero ima noge zvezane, kar dro jagne božje predobrazuje, ki v jaslicah leži. Druge osebe vidimo sadje in druge reči v jersbščkih prinašati. Včasih se skoz odperete duri angel vidi, ki veselo dogodbo pastirjem oznanuje. Jaslice, katerih tudi sv. Jeronim in sv. Krizostom omenita, so bile lesene, ter v Rim prenesene.

Sv. Anastazia, mučenica. Dans se tudi obhaja spomin sv. Anastazie mučenice. Rojena iz žlahtnega rimskega rodu se je morala po volji očetovi z ajdom v zakon zavezati. L. 304 je z 200 možkimi in 70 ženskimi palmo mučencev dosegla. Na podobah na germadi stoji, zakaj cesarski namestnik jo je vkažal nad germado z glavo navzdol obesiti in tako sožgati.

26. **Sv. Štefan, levit in prvi mučenec.** Po pravici se imenuje sv. Štefan prvi mučenec. Malajo ga kot diakona, kar je res bil, ki ima palmo v rokah in kamne ali že na knigi, na roci, na glavi ali pa pri sebi. Včasih ima tudi kadilnico, zakaj diakonov opravilo je pri slovesni službi božji kaditi. Več krajev in mest ga svojega zaštitnika časti, tudi mnogo denarjev njegovo podobo ima.

27. **Sv. Janez, apostol in evangelist.** Ta je bil brat sv. apostola Jakoba starejšega, sin Cebedeja in Salome v Galilejskem mestu Betzajdi doma, po svojem stanu ribič. Vemo tudi že, da je njegov simbol postojna, ktera včasih črnilnik v kljunu derži, ter se ravno poganja naprej ferknuti. Slavni podobar Dominichino je keršansko umetlnost s sledečo podobo pomnožil, kako se namreč sv. Janezu osoda sv. cerkve razodeva: Evangelist, kteremu

se navdušenost na obrazu pozna, gleda naviš na desno, od kodar mu postojna pero v kljunu prinese; z levico derži kolce, ki na odperti knigi leži, na njegovi levi je kelh, iz kterega kača prilazi. Tukaj, kakor povsod je sv. Janez lep zal mladenč, njegovi lasje nad čelom lepo razdeljeni se vsipajo na njegove rame. -- Kelh s kačo pa, kterega drugo pot v roci derži, pride od tega, ker se je strup v kačo spremenil, ko ga je piti moral; tako namreč sv. Izidor pripoveduje. Drugi pravijo, da je ta svetnik strup pil, molikovavskim duhovnom pokazati, da tistemu nobena reč ne dé, kateri v Kristusa veruje. Od tod toraj tudi št. Janževc. Na dan ovega svetnika se namreč vino blagoslovi, ter vernim z besedami poda: „Pij ljubezen sv. Janeza.“

Sv. Janez se tudi učenc ljubezni imenuje, zategadelj on posebno pri sledni večerji na desnici Kristusovi sedi, ter na njegovih persih sloni. Nektare podobe ga nam pa že prav starega kažejo na nosilnici, na kateri ga nosijo, v tem ko svoje učence opominja, rekoč: „Otročiči! ljubite se med seboj!“ — On je zavetnik na Meklenburgskem in Klevskem zoper strup, za noge in rodovitnost.

28. Nedolžni otročiči. Sv. katoljška cerkev posebno časti nedolžne otročiče, ktere je Herod v Betlehemu dal pomoriti. Letá detomor se je gotovo koj po odhodu sv. družine v Egipt zgodil, zatoraj tudi nekteri slikarji, kader ovo kervavo zločinstvo malajo, tudi še dajo viditi, kako oni bolj zadej srečno odidejo. Ja dro prav kervavi prizor se razvija pred našimi očmi, in kamnu bi se usmilo, vse to gledati, kar se tukaj godi. Matere, ktere svoje pomorjene otroke na krilu imajo, ali pa pri njih klečé, si žalosti svoje lasje pipajo, druge na tleh ležé pri kervavih truplih svojih dojenčkov jokajo, spet drugim vojaki z bosimi mečmi v rokah otroke silama iz rok tergajo. Iz med drugih nesrečnih mater posebno dve naš pogled na se vlečete. Ena beži, otroka na rami ali pa na rokah, gor po stopnicah palače, pa vojak z bosim mečem jo za oblačilo zagradi in nazaj derži. Druga roko vojaka, ki z nogo na otroka stopa, derži, da bi ga ne mahnul. Prav ginljivo nekteri gospodje žalostno podobo nam pred oči stavljajo. V koledah nas nedolžnih otročičev nag fantič s palmo v roci opominja.

29. Sv. Tomaž Beket, nadškof in mučenec. Rodil se je ta svetnik v Londonu, glavnem mestu kraljestva Angleškega od žlahnih, pobožnih in bogatih staršev. Sam kralj Henrik ga je bil opravnika celega kraljestva postavil, poznej pa je bil v višjega škofa Kanterburskega izvoljen. Zdaj pa je močno branil cerkvene pravice zoper krivično obnašanje kraljevo; zatoraj je kralj 4 viteze našuntal, višjega škofa iz poti spraviti. Ravno je v cerkvi pred oltarjem s svojimi du-

hovni večernice molil, ko morivci nad njega planejo in eden ga po glavi tako silno mahne, da mu jo razplati, možgani se po tleh razlijejo in vse tla okervavijo. Zgodilo se je to 29. decembra 1170. Malajo ga različno. Na altarju je kelh in hostija, nad njima se pa roka izmed oblakov prikaže, kar posvečenje podob pri sv. maši pomenja. Pa to ni prava resnica, kajti kakor smo že slišali, sv. Tomaž ni bil med mašo umorjen. On stoji pred oltarjem, ima na sebi nek pert, kateremu se je „ovarium“ rekalo, in mitro kroni podobno na glavi. Morivec mu z mečem vrat prebode; za njim stojita še dva druga, katerih eden bodelce, drugi pa sulico z bradljo v rokah ima.

30. Sv. David, kralj. Razne so podobe kralja Davida; zakaj podobarji so ga v raznih okoliščinah malali in preobširno bi bilo, ako bi hotli vse te podobe popisovati; saj jih tako lahko razumi, kdor je o njem kaj v sv. pismu bral. Zatoraj samo omenimo poglobitnega znamenja njegovega, namreč harfo, na kateri je lepo znal brenkljati in peti; tako je moral Savla kralja o njegovih temnih urah razveseljovati. Pa tudi potem na kraljevem prestolu harfa ni od njega prišla, prelepe psalme je Bogu v čast prepeval; zatoraj ga še zdaj kot kralja napravljenega z zlato harfo v rokah poleg Cecilie na orgljah po keršanskih cerkvah malajo.

31. Sv. Silvester, papež. Sv. Silvester I. ima podobo vola pri sebi, zakaj bere se, da se je z nekim Judom pričkal, ali je Kristus pravi Bog? Žid pa je terjal, naj Silvester po coperniji umorjenega vola spet oživi, kar se je tudi zgodilo in žid se je na to pokristjanil. Nekteri pravijo, da je letá papež cesarja Konstantina kerstil; drugi pa pravijo, da je poprej umrl l. 335.

Leto bo skoraj pri kraju, v katerem smo tako rekoč obhodili dvanajst dvoran, ter v tistih nekoliko ogledovali in spoznavali podobe božje in njegovih svetih, kakor tudi njihovih simbolov (znakov, znamenj). Marsikteri je bil morebiti že večkrat v hudi zadergi, viditi ktero podobo, pa brez nadpisa je ni poznal. Kar sem zvedel, sem tudi povedal in blagor mi, ako sem po svoji slabi moči kaj pripomagal, znastvo ljubih Slovincov v ovih zadevah širiti. Če bi se pa bilo v moje pisanje nezavedno kaj zoper resnice sv. vere vrinilo, vse prekličem; zakaj v sv. veri in za njo hočem živeti in umreti.

Kiposhrana keršanska pa obsega veliko več podob, kakor koj za dvanajst dvoran, toraj nismo še pri kraju in v prihodnjem letu bomo posebno ogledovali, ako Bog srečo da, podobe Kristusove in njegove matere Marie, kakor tudi še nekterih drugih svetnikov, katerih letos nismo omenili. V tem obziru prošim pit za pomoč, da, kdor kaj o tem ali unem svetniku kaj ve, naj zapiše

in gospodu vredniku „Slov. Prijatla“ v Celovec pošlje: „Više oči vidi više.

Zdaj pa, ko paličico, s katero smo na podobe kazali, iz rok denemo, zdihnemo: „Naj bo vse Bogu v čast in njegovih svetnikov!“ Vam pa, ljubi Slovenci, vošim veselo novo leto, božje milosti polno, — da bi se v njem spet srečno vidili. —
J. Skarbina.

VII. Hudoben, kdor se o sv. letu ne poboljša.

„Prosimo vas namesto Kristusa, spravite se z Bogom.“ II. Kor. 5, 20.

V v o d.

Pri velikih gospodih ni navada, da bi svoje podložne kakere reči prosili, ampak če česa potrebujejo, jim kar zapovejo, da naj jim to priskerbijo in pripravijo. Da so sv. Oče velik gospod, prvi cerkveni poglavar celega keršanstva, ne dvomi nobeden z med nas; pa ne delajo po navadi deželnih poglavarjev; odperli so studence nebeških dobrot, in sveto leto po celem svetu razposlali, in serčno želijo, da bi se verni teh dobrot kaj prida vdeleževali; pa vendar ne zapovedujejo svojim podložnim, kaj da naj storijo, ampak po svojih poslancih, škofih in drugih duhovnih verne, kot sv. Pavl ponižno prosijo: Prosimo vas namesti Kristusa, spravite se z Bogom. Iz tega že sami kolikor toliko lahko spoznate, kako da to mora kaj posebno imenitnega biti, da nas toliko visok gospod tako preserčno prosijo, da bi si imeli posebno prizadevati ta zlati čas v zveščanje obračati; kdor toraj drage dni sv. leta lahkomisljeno preživi, mora biti sosebno hudobnega serca. Zatoraj pravim danes:

„Hudoben, kdor se o sv. letu ne poboljša.“

Zato dragi moji! če se še kaj kervi čistega keršanstva po naših žilah sprehaja, dajmo si danes roke, in obljubimo svojemu nebeškemu Očetu, da mu bomo z združeno močjo in s preobrnjenim, spokornim sercom služili. Ti pa o gnade polna, pomoč kristjanov, in vi vsi patroni tukajšne cerkve, pristopite nam na pomoč, in skerbite za tiste, ki so vam izročeni! Le pripravite se!

Razlaga.

Če srenja skupaj derži, se veliko stori. Kjer je eden za vse, vse za enega, da z združenimi močmi delajo, kaj in koliko se kmalo napravi; če pa le eden vmes pride, ki rad naganja, veliko popači, in zasluži, da bi ga soseska iz svoje družnje pahnila, da bi tudi njenih dobrot več deležen ne mogel biti. Soseska je podoba duhovnega telesa, ktereга udje so posamezni prebivavci, ktere sv. Pavl lepo opominjá: „Glejte da ne bo raspora v telesu, ampak naj ima ud za ud enako skerb; ker veste, da, če en ud kaj terpi, vsi udi terpijo; ali če je eden časten, se vsi drugi zraven veselé.“ Da je res temu taka, se prepričate ja sami lahko. Če se kdo le v mezinec ali kak drug perst, naj bo na nogi ali roci zbode, kako vsi drugi udje bolečino tudi občutijo. Glava se pripogne, oči gledajo in iščejo, kje da tern je, roka se pripravlja na pomoč priti, in tern izrovati, usta se kremžijo, jezik glas dajaje bolečino oznanuje, drugi udje se kerčijo, da bi ložej bolečino prenašali. In vendar je le majhen udek, ki je ranjen, kaj bi bilo, ko bi celo telo toliko terpeło? Da se pa celo telo ne oskruni, in ne umerje, se mora pa semtertje posamezen ud odpraviti, če je tudi še tako potreben, da se le drugi pri življenju še ohranijo. Kako z veseljem bojo vsi udje pristopili, eden drugemu radi pomagali, voljno mnogo terpeli, da le smert do njih oblasti še ne bo dobila. In mi vsi kristjani, kar nas je na okroglem svetu, kaj smo drugega kot posamezni udje enega telesa, ktereга glava je Jezus Kristus? Kar se je nebeških dobrot zdaj oznanilo, niso le za nektere ude, za nektere mesta ali dežele, ampak za vse verne obojnega spola, v kterih krajih sveta koli naj stanujejo. Kako hudobno in nehvaležno bi delal tedaj tisti ud, ki bi zdaj ne hotel zdravja iskati, ne se nebeških gnad poslužiti, in s svojim Bogom se ne spraviti!

Spomnite se tistega slepca, od ktereга sv. Lukež pripoveduje, da je poleg pota sedel, in vbogajme prosil. Čutil je, da gre velika množica ljudi memo njega, ter je vprašal, kaj da to pomeni? Komaj je zvedel, da gre Jezus iz Nacareta memo, kar začne na glas vpiti in ga prositi: Jezus! Sin Davidov! usmili se me! O vi vsi, kterih oči so bile dozday z

mrežami pregrešnih navad preprežene, in ušesa z mehom hudobij in pregreh zamašene, da niste vidili svoje velike nevarnosti in niste slišati hoteli ne od poboljšanja, ne od pokore, ozrite se včasih zdaj k spovednicam, kako lepo število jih vidite, ki željno pričakujejo, da bi svojih grehov se znebili, in očistili svoje serce. Koliko jih vidite, da med potjo molijo, pojó in se po cerkvah pametno zadržé. Ako bi radi vedeli, kaj da to pomeni, vedite, da Jezus iz Nacareta memo gre, ter grešnikom, kakor ste vi, milosti in odpuščanja ponuja. Poslušajte: Vidni poglavar njegove cerkve bi vse verne rad z razžaljenim Bogom spravil. Oh, kaj ne bote vstali in z zgrevanim sercom, s solznimi očmi klicali: Jezus, Sin Davidov! usmili se nas!

Ko bi se bil slepi revež zaverniti in ostrašiti dal, ker mu je vsa množica žugala, in clo Jezusovi učenci mu ukazovali, daj naj molči, in nikar tako ne vpije, bi mu ne bilo zameriti, ker je bil vendar le na telesnih očeh bolen; da se pa ti drugih ljudi bojiš in sramuješ, ki si na duši oslepil, in že toliko časa nič ne vidiš, to je hudo, in kervavih solz vredno. Glej spovednice so skoraj zmiraj odperete, Jezusovi namestniki, kader si poželiš, skoraj pripravljeni, zgledov pobožnih duš ti tudi ne manjka, ki ti živo kažejo, kaj da stori tudi ti. Kaj boš božje usmiljenje zmiraj le odbijal? Le zapeljive navke posvetnjakov poslušal, in po njih se ravnal? Vsi tvoji drugi udje zvesto delajo in za dušno zdravje skerbijo, kaj ti sam boš suha veja širokega drevesa občestva svetnikov? Že scer je hudobno in nehvaležno od tebe, da tako nemarno in tako lakomisljeno živiš; tolikanj nespametnejši pa delaš zdaj, ker se te sorte studenci odpirajo le po redkoma, in ker viharji hudobije in pregrehe tako hudo in s tolikšno močjo malo kdaj butajo v mater katoliško cerkev, kot ravno zdaj. Tega se scer bati ni treba, da bi ona kdaj padla, ker stoji na skali, in bo stala do konca sveta; ali slehernega katoličana mora serce vendar boleti, ko vidí, koliko da jih je zapeljanih, in v morje pregrehe zagnanih, za katerimi nasleduje večno pogubljenje. Ne veste, kako da sv. Oče papež zavoljo tolikšne samopašnosti, ki se je po vesoljnem svetu razlila, milo jokajo v listu, ki so ga vsem nadškofom in škofom po keršanstvu razposlali, in sv. leto v

njem oznanili. Znano nam je, pravijo, kako da hudobneži in božji sovražniki dobre misli in navke pačijo, mnoge zvižaje po hudodeljsko kujejo, da bi pravične in brumne duše zapeljevali, pobožno zaderžanje skazili, sv. vero, ko bi jim mogoče bilo, povsodi spodrinili in zaterli, vezi vesoljne družbe poderli in raztergali, ter jih v korenini zadušili. Od todi toljkanj divjačnosti, da bi človek ložej jokal, kot gledal, kako da morejo ljudje tako oslepljeni biti, da se zoper vse postave vzdigujejo, nar lepše čednosti zasramujejo, nar bolj preklicanim pregreham strežejo, in jih clo še zagovarjajo. Kar kdo dobi, vse mu je dobro, da se le več smertnega strupa zapeljivosti, sosebnost med mladino razlije, božje in človeške naprave zaničujejo, da le ljudje od resnice, pravice in vere nesrečno odpadajo, hudobnim in neoberzdanim poželjivostim strežejo, in vse hudodeljstvo namišlujejo.

Komu bi tako britke solze nič k sercu ne šle? Kdo bi si k sercu ne jemal, kar mu svetujejo dalej? Pri toliki vesoljni nevarnosti lahko vsak razvidi, da nam je vse upanje le v Boga staviti, in goreče molitve k njemu pošiljati, da bi bogastva svojega vsmiljenja nad vse narode milostljivo razlil, in vse serca z lučjo svoje nebeške milosti razsvetil, da bi zmotene in zapeljane na pot pravice dobrotno zavernil, in puntarske namene sovražnikov spreobernal, da bi vse z ljubeznijo in strahom svojega sv. imena navdihnil, in dodelil duha, vedno le to misliti in storiti, kar je prav, kar je res, kar je čisto, kar je pravično in sveto. In ker je Gospod pohleven, dobrotljiv in vsmiljen, in radodaren do vseh, ki ga kličejo, ker gleda na molitev ponižnega, in svojo vsegamogočnost zlasti s prizanašanjem in pomilovanjem razodeva, pristopimo polni zavpanja k sedežu milosti, da vsmiljenja dosežemo, in milosti in pomoči najdemo še do časa.

Spoznajte iz tega dragi moji! kako da je potreba, da se vsi k Gozpodu vernemo, in ž njim se spravimo! Spoznajte, kako hudobno da bi delal tisti, ki bi se celo v tem zlatem času ne hotel spreoberniti, svojih grehov nič ne objokovati, ne se pokore poprijeti. Saj smo vendar kristjani, katerim bi imela Jezusova kri kaj pri sercu biti. Koliko kervi naših bratov se je une leta zavoljo nerodnosti in

spaćenosti nekterih prelilo! Koliko je od hudobnih jezikov jih zapeljanih; koliko jih v svojem neverstvu poterjenih; kaj hočejo leti za vselaj pogubljeni biti? Kaj je za vse te Jezusova kri zastonj prelita? Kaj nam vse te britkosti, ki nas že tepejo, in druge, ki se nam še napovedujejo, ne bojo nič minule? Ni ga drugega pripomočka, da se jeza božja potolaži, in nam v vsmiljenje spreoberne, kakor da se vsi od prvega do zadnjega spreobernemo in resnične pokore poprimemo. Ne bo se razžaljena pravica potolazila, dokler ji bodo tudi le nekteri v dolini nasprotovali. Saj ste gotovo že slišali, kako da pogosto pravični Gospod Bog zavoljo pregreh enega samega hudobneža celo vas, pa kaj bom rekel, celo vas? celo sosesko, ja celo deželo hudo obiskuje!

Nektere zgodbe vam bodo to resnico še bolj razsvetile. Izraeljsko ljudstvo se je zavoljo svoje nepokorščine in terdovratnosti, ktere se tudi med nami ne manjka, Bogu hudo zamerilo, da mu je svojo dobrotljivo roko in pomoč odtegnil, in mu nekoliko iz skledice svoje pravične jeze piti ponudil. Tri tavežent (to število ni ravno majhno) jih je Jozue v majhno mestice Haj poslal, da naj ga premagajo, in v svojo oblast dobé. Pa slabo so opravili! Malo prebivavcov se jim je zoperstavilo, in Izraelci prestrašeni se v beg spusté. Sovražniki jih navdol proti mestu Sabarim podé, in jih, kterege so dotekli, gredé pobijajo, da jih je 36 na mertvišču ostalo. Jozue, ko je zvedel, kaj da se je zgodilo, od žalosti preterga svoje oblačilo, se verže pred skrinjo miru in sprave na zemljo, in milo joka: Oh Gospod! kaj si mar zato nas čez Jordan prepeljal, da nas boš Amoritarjem v roke dal, ki nas bojo pobijali? Gospod, moj Bog! kaj hočem reči, ko vidim, da Izraelci pred sovražnikom bežé? Kananejci bodo zvedeli, serce dobili, od vseh strani na nas planili, in kaj se bo z našim imenom zgodilo? Ali ne bo na večno tako iz zemlje zbrisano, in se pozabilo? In Gospod nejevoljno Jozuetu odgovori: Vstani, čemu ležiš s svojim obrazom na zemlji? Izrael se je pregrešil in mojo zavezo prelomil, zato bote zdaj mojo jezo pokusili, in ne bote je imeli sreče v vojski, ker ste s prekletstvom

ognjuseni; jaz ne bom z vami, dokler mi tistega ne pokončate, ki je hudobije kriv. Na kakšno vižo pa je Izrael svojega Gospoda tako močno razžalil? Glejte eden zmed njih je tolikšno nesrečo in jezo napravil! Ahan je bil nekaj od zakletega vzel, in za se obderžal, in zavoljo tega se je bil Gospod tako razserdil, in se ni dal pred potolažiti, da je Ahan zaslužen kaznen prejel. Zato, je rekel Jozue, ker si nas v tolikšne britkosti pripravil, prejmi, kar si zaslužil! In ves Izrael ga je s kamnjem posul, in kar je njegovega bilo, je bilo v ognju sožgano. — Tisti čoln, v katerem se je Jesus s svojimi učenci nekega dne po morju vozil, je podoba matere katolijske cerkve. Znano pa vam je iz sv. evangelja na četrto nedeljo po sv. treh kraljih, kakšen vihar da je vstal bil na morju, kako da so valovi čolnič pokrivali. Mislim si sam pri sebi: kako je to, da so se elementi zoper ta čoln tako serdito vzdignili, v katerem je Jesus, stvarnik nebes in zemlje, gospodar vetrov in morja, počival? Sv. Peter, vidni poglavar sv. cerkve in drugi Jezusovi ljubčiki so v njem sedeli. Od nekdanj je okrajne in bregove morju dajal, katerih prestopiti si ni nikoli prederznilo, tukaj pa je tako nepokojno! Da je tamkaj pri Jonu tako divjalo, da je vse v nevarnosti bilo, se ni čuditi, ker bil je Jona puntar, ki se je božjemu povelju vstavljaj, ali tukaj, kjer je zgol sv. družnja zbrana bila, tolikšno nevarnost gledati, da so vsi aposteljni vpili: Gospod! otmi nas, poginjamo! to se je čuditi! Pa potolažite se, pravi sv. Ambrož, in nikar ne pozabite, da je eden vmes bil, zavoljo kterege so elementi tudi drugim tako hudo žugali, in to je bil, — Judež Iškarjot. Ah večni Bog! je en sam Ahan kriv bil, da se je pravični Gospod Bog nad vsem Izraelom tako hudo razserdil, in ga tako občutljivo kaznoval; je en sam Judež v stani, bil Jezusov čolnič, — današnje sv. cerkev v tolikšno nevarnost pripraviti, povejte mi, kaj bo pa dandanašnji, ko je toliko Ahanov, toliko Iškarjotov, toliko tatov, krivičnikov, zapeljivcov? Zato vas vse, ki veste, da ste v enem ali drugem grehu zapopadeni, namesti Jezusa, vašega Odrešenika pridušim, da se v tolikih nevarnostih sv. vera in zveličanje vaših duš še ohrani, spravite se z Bogom, zedinite se spet s svojim Jezusom!

Ali močno se bojim, da bi se ne zgodilo med nami, kakor se bere od nekega ajdovskega svojeglavnega človeka. Ko se je drugo ljudstvo v kakih stiskah zbiralo, in v svoj tempelj hitelo, svojega molika priduševat, da naj jim pomaga, in iz tolikšne nadloge reši, je ta hudobnež doma ostal, in sam pri sebi govoril: Meni je pač malo mar, kaj da drugi počnejo; naj hodijo po cerkvah in pomoči iščejo, ker čas imajo, jaz pa imam drugih opravil dovolj, in se ne bojim nobene šibe, in ne maram za tiste sreče, ki jih bojo drugi s svojimi prošnjami sprosili. Nič me drugi ne mikajo, kako da se imajo, ali kako da se ljudem po svetu godi, ali je vojska ali mir, ali suša ali deževno, ali Bog nas rad ima ali obiskuje. Jaz bom za se skerbel, drugi pa naj za se. Če se pa Bog nad nami togoti in pekoče šibe čez nas pošilja, naj pa tisti gledajo, ki so tega krivi. Oh, kdo bi se takega govorjenja in bogokletstva ne ustrašil? Jaz mislim, da ga med nami tudi ni, ki bi tako hudobnega jezika znal biti; ali kar jezik ne govori, mnovega djanje in obnašanje na glas vpije. Temu hudobnežu je podoben vsak, ki kaj krivičnega blaga, naj bo že vkradenega, prigoljfanega, najdenega ima, ali ga je imel, pa nič še popravil ni, in mu tudi še zdaj o sv. letu mar ni, da bi se kaj popravilo; ki ima sovražnika, za njega ve, in je vendar še ni storil ne stopinje, ne besede, da bi se bila spravila; tisti, ki ostane v pregrešni zastopnosti s kako osebo drugega spola, in ga nič ne speče, kaj da bo z njegovo dušo po smrti; tisti, ki staro navado ima, da pijančuje ali preklinja, k sercu mu pa ne gre.

Poslušajte, pa vsak naj se trese, kaj da je Bog v starem testamentu o sv. letu po Mojzesu zapovedal. Rekel mu je: Pojdi, in povej mojim otrokom v mojem imenu: Dan sprave naj bo vam nar imenitniši in svetejši. O tem dnevu naj vsak svojega duha tare, t. j. naj vsak joka in žaluje zavoljo svojih grehov, in prinesite Gospodu žgavnih darov, zakaj to je dan sprave, da se Bog vaš Gospod z vami spravi. Povej jim pa tudi, da naj vsak na ta dan v šotor k prazniku pride, in da nihče tega ne zamudi. Gorje tistemu, ki ga blizo ne bo, zgrivalo ga bo gotovo. Kterikoli se nič ne pokori, naj zmed njegaja ljudstva pogine, naj umerje. Če zdaj pomislite dragi moji! kako da je bil dan sprave v starem testamentu komaj senca

proti našemu sv. letu, pa je vendar slehern Izraeljskih otrok, ki se tega dne poslužil ni, da bi se zgrival, spokoril, in z Bogom spravil, je bil od Gospoda preklet in je moral umreti; kaj ima še le tisti lehkomišljeni kristjan pričakovati, ki prijetni čas v nemar pušča in nič kaj ne skerbi, da bi se s svojim Bogom spravil in ž njim sprijaznil? Njegova duša bo iz bukev živih zbrisana, in se večno pogubila! Zato pa sežimo si po bratovsko v roko, pomagajmo eden drugemu, da se bo ponižna prošnja sv. Očeta med nami zvesto spolnovala, da se od vseh naših serc mlinski kameni odvalijo, da s čistimi, s spokornimi serci, z zedinjeno močjo vsmiljenega Očeta pomoči in vsmiljenja prosimo, da nas popred in bolj gotovo vsliši. Le združeni kot pravi bratje in sestre, kot udje enega telesa delajmo in skerbimo, da brumno in sveto vsi med sebo živimo. Skerbimo, da ga ne bo nobenega zmed nas, ki bi znal enkrat na smertni posteli ali clo pred božjim stolom milo obžalovati, da se ni poslužil svojih dni, ki so mu odločeni bili v zveličanje njegovo. Prav v imenu Odrešenika nas vseh, v imenu Jezusa Kristusa³, v imenu sv. Očeta papeža in cele katoliške cerkve, v imenu vašega zveličanja in nevmerjoče duše vas prosim, spravite se zdaj z Bogom! zedinite se s tistim, čegar ste, zedinite se, ž njim, ki vas je vstvaril; ž njim, ki vas je odrešil, in s svojo drago kervijo na znamnju sv. križa drago odkupil! O sprijaznite se ž njim, ki vam tako prijazno in obilno svoje zaklade odpira, vas vabi, kliče, vam ponuja, ja ljubeznivo sili, da bi zajemali iz teh studencov zveličanja, in rešili ložej svoje nevmerjoče duše. Kaj se bote le obotavljali, poboljšanje in pokoro le odlagali? Vsi grehi in obojne kazni časne in večne so vam na ponudbo, da bi se vam odpustile in zbrisale, kaj čakate? Iz šušnih peklenskega satana bi vas v svoje otroke Oče nebeški rad pre naredil, kaj vas nič ne žeja po nebeškem kraljestvu? Ves katoliški svet se očičuje, pokoro dela, k Bogu zdihuje, vsmiljenja prosi, kaj vi sami bote tako, kot popred ostali?

S k l e p.

O vsmiljeni, dobrotljivi moj Oče nebeški, poglej z milostljivim očesom na naše zgrivane serca! Nič se ne bomo

obotavljali in mudili, ampak pri ti priči se hočemo te zveličavne priložnosti poslužiti, da se s tebo, ki si edina naša sreča in življenje zedinimo in spravimo. Še te dni, ki so polni tvojih gnad, bomo pridno iz tvojih studencov zajemali, v poboljšanje in pokoro ta kratki čas obračali, da ne bomo mi sami zmed tistih nehvaležnikov, ki se tvojim dobrotam, zveličavnim naredbam sv. cerkve, lepim zgledom božjih prijatlov svojoglavno ustavljajo. Pokora, ja resnična pokora je še rešenje naše; vsemu nar najnšemu grehu in njegove okolišine vsake se hočemo odpovedati, da se le s tebo sprijaznimo, in te potlej nikoli več ne zapustimo, da bomo s tebo in s tvojimi prijatli v stanovitni zvezi, si tukaj časno srečo nabirali, tamkaj pa večno zveličanje uživali. Amen.

VIII. Nesrečen, kdor se ni poslužil sv. leta.

„Jeruzalem! Da bi bilo spoznalo tudi ti in zlasti ta dan, kar je v tvoj mir.“ Luk. 10, 42.

V v o d.

Dvojne sorte ljudi se mi zdi, da vidim pred sebo. Eni so kaj v lepih, dolgih, belih oblačilih, kot je Janez Evangelist popisoval, da pred tronom Jagneta božjega stojé, palmove, zelene vejice v rokah deržé, in so pripravljeni, da bi mu veselo zapeli hvaljno pesem: Te Deum laudamus! Drugih oblačilo je še vse marogasto, vmazano, kakor da bi nobenega studenca, potoka na svetu ne bilo, taki so. Da so prvi tisti, ki so čas sv. leta dobro v zveličanje svoje duše obernili, svoje serca lepo pridno očiščevali, in tako drago oblačilo posvečujoče gnade božje oblekli, mislim, da bote sami spoznali; kakor tudi, da so drugi tisti, ki stare obleke greha in grešne navade niso marali sleči, ne svojega serca s solzami grevenge in pokore v spovednici očistiti. Od teh nesrečnih sv. leta hočem jaz vam dans govoriti in pravim:

„Nesrečen, kdor se ni prav poslužil sv. leta!“
Poslušajte!

Razlaga.

Lepo število vernih se je vidilo, kako da so med tim sv. časom pridno po cerkvah hodili, in jih obiskovali, molili, se postili, vbogajme dajali, okoli spovednic pobožno klečali, svoje življenje na tihem premišljevali, med jokom in zdihovanjem se svojih grehov spovedovali, z gorečnostjo se k sv. obhajilu približevali, in mislil bi si skoraj: O kako srečni so vsi ti ljudje! koliko neprecenenih nebeških dobrot in milost so oni deležni! Ali oh! da ni vse temu res tako. Da more zunajno človeka vendar tako gerdo goljfat! Koliko se jih je spovednici približalo, ki se niso z Bogom spravili, ne svojega serca očistili, ampak z novo, veliko težejo butaro obloženi so od spovednice šli. Godilo se njim je ravno tako, kakor s tistimi vojaki, ki se vojskovali učijo. Po tavžente jih je konjikov in pešcov na široki planjavi v kardela razdeljenih, ki si sovražno nasproti stojijo. Kako tukaj puške pokajo, sablje žvižgajo, bajoneti pojó; kako divje se vpije, da se vse trese. Prosti človek, ki po poti pride, in od vsega tega nič ne ve, ampak le vidi, da vse je v megli zavoljo tolikega strela, in le sliši, kako da se vpije in strašno poka, oh večni Bog! jame zdihovati, kako strašen boj je tukaj, več kot pol jih mora v ti vojski na borišču ostati, če le dvajseta krogla zadene, ki je vstreljena. Koliko kervi se bo prelilo, in kam bojo merlice znosili. Nikar se ne boj, ga prijatelj potolaži, ki zraven njega stoji, in njegove skerbi sliši, vse na videž se to le godi: To niso eden drugemu sovražni ljudje, in njih puške niso z krogli nabasane, samo slepo bašejo in streljajo, kar nič ne rani. Ta in ta general je prišel, ki hoče svoje vojšake poskusiti, kako da so zučeni, njemu na čast se vse to godi. Le počakaj še eno uro, saj bojo zdaj kmalo nehali, in vidil jih boš, kako da prijazno skupaj jedó in pijó, plešejo in prepevajo, vriskajo in se veseló, in le enega mertvega ni.

Ali je res, da se je med našimi kristjani v zveličavnem času sv. leta tudi tako le na videz godilo, kar njih spreobrnjenje in pokoro zadeva? da so se svojih grehov spovedali, pa brez serčne grivenge in terdnega sklepa svoje življenje po-

boljšati? da meseni ljubezni se ne mislijo odpovedati, ne grešne navade ne opustiti? da se sovraštva ne bojo popravile, sovražnikom ne iz serca se odpustilo? da se una dva zakonska, med katerima je ni edinosti, ne ljubezni in lepe zastopnosti že dolgočasa, se ne bota spravila? da tukaj med sosedi, med srenjo še ni sprave, miru in prijaznosti? da ta krivični človek, uni dobro znani tat še ni nič svojih krivic poravnal? da se tisto ime in poštenje, ktero je obrekovanje in opravljanje počernilo, ni še pobelilo? da se pri tem gospodarju, pri unem hlapcu gerdo preklinovanje, nesramno klafanje, pri uni dekli klaferske pesmi, vmazani pogovori še niso odstranjeni? da se gerdo priduševati, rotiti se, res ne bo za vselej opustilo? da bo res vse to pri starem ostalo? da res ni pri teh in takih resnične volje svoje življenje poboljšati? da hočejo res še na dalj s svojo nevmerjočo dušo v sužnosti satanovi ostati, v peklenških verigah še vkovani, z mlinskim kamenom na sercu obloženi se v večno pogubljenje zmiraj globokeje potopovati? da hočejo še dalej v tistem oblačilu pregrehe okoli hoditi, kakor so ga popred nosili? da si zavoljo pomanjkanja grevence in terdnega sklepa pri svojih neveljavnih spovedih in božjih ropih si število nekdanjih pregreh le množijo, in zmiraj težeje butare si nakladajo?

Ovi nesrečneži! kdo bo vas po vrednosti mogel objokovati? O kaj ste vi zamudili? kaj ste s svojimi nogami potepali? oh gorje vam, kako bote enkrat pred svojim Gospodom obstali! Poslušajte toda trepetajte, ko bote slišali, kaj da je od vašega oblačila že v starem testamentu pisanega. Tako je Gospod Bog zapovedal, da se je oblačilo gobovega in nečistega moralo k duhovnu prinesiti, da ga je ogledal. So bili ali erjavi madeži na njem, je bilo spoznano, da je človek, ki ga je nosil, gobov, ter se je za sedem dni zaperlo. Na sedmi dan se je spet pregledalo, in če se je vidilo, da so se madeži razširili, so bile gobe že vkoreninjene; tedaj je bilo treba oblačilo, in kar je z njim združenega bilo, v ognju do čistega sožgati. In preroku Ecehielu je Bog rekel: „Sin človekov! zapiši, in zamerkaj si ta dan dobro!“ zakaj o Gospod! ga prerok popraša. Poglej, pravi Gospod, to posodo, kako da je rijava, blatna in vmazana; veliko si prizadevajo, da bi jo

omili in počedili, ali rija in gnjusoba se je že prirastla, prisušila, ki se ne da, kot z ognjem odpraviti. Zato glej, mi je tvoja vmazanost gnjusoba! Hotel sem te očistiti in vsega oprati, toda nisi maral; in ravno zato boš dalej nečist ostal, da se moja jeza popolnoma nad tebo razlije. Ne pojdem memo tebe, ne bom ti prizanesil, ne ti odpustil, ampak po tvojem zadržanju in življenju te bom tepel, po tvojih mislih in notrajnih sklepih te bom sodil, reče Gospod, vojsknihi trum!“ Oh strah in groza! Trepetaje tudi gledam in poslušam, kako milo da joka naš Jezus nad razujzdanim mestom Jeruzalemom: O ko bi bilo pač spoznalo, in zlasti ta svoj dan, ki je k tvojemu miru, ali ker si gnado le od sebe pehalo, luč, ki ti je svetila, le vgasovalo bojo prišli dnevi čez te, ko te bojo tvoji sovražniki z osipom obdali, te vsega ogradili, od vseh strani te stiskali, zato, ker časa svojega obiskanja nisi hotlo spoznati. Kolikokrat sem hotel tvoje otroke skupej spraviti, kakor spravlja koklja svoje piščeta pod perute, toda ti nisi hotlo! od zdaj vam bo vaša hiša prazna puščena, ker povem vam, da odzdaj me ne bote več vidili.

Oh grešnik! kaj ne čutiš, da se tukaj ti popisuješ? Kaj ne vidiš, da je vse to podoba tvoje nespokornosti in terdovratnosti? Ti ravno si tisti gobovi in nečisti, nad katerim se je že toliko zveličavne vode milosti božje razljivalo, da bi se bil od svoje ostudne, smerdljive boleznii ozdravil, ne sedem ampak trideset dni ti je bilo podeljenih, med katerim sv. časom so ti studenci nebeških milost in dobrot vun in vun odperti bili, potoki teh dobrot so zmiraj memo tekli, da bi bil iz njih zajemal. Glej, koliko se jih je tih dobrot poslužilo, ter so kot sneg svoje serca obelili, in so Bogu prijetni otroci postali, ti pa nisi samo čist, ampak še bolj vmazan; oh gorje tebi, če se boje tvoje gobe vkoreninile, in se ozdraviti več ne dale. Glej v kakšni nevarnosti se znajdeš, za vselej v brezen večnega ognja pahnjen biti! — Ti si tista vmazana posoda, od ktere sv. Avguštin govori, da je Jezus zavoljo nje kervavi pot potil, kri prelival, da bi jo bil vmil in očistil, ali vse ni nič pomagalo, ker tvoja gnjusoba se je po vseh udih razšla in vkoreninila. Gospod bi te bil rad zdaj očistil, kot zgubljeno ovco med svojo zvoljeno čredo postavil, ali zdaj ti ne bo več

pregledoval, ne vsmiljenja skazoval, ampak po tvojem zadržanju in življenju te po tepel, in po tvojih sklepih in mislih te bo sodil. — Tvoja duša, vsa v hudobije zabredena je tisto nehvalježno Jeruzalemsko mesto, ki se Jezusu tako smili, da milo joka zavoljo nje: O ko bi spoznala, saj na ta dan, ki je tebi v mir in zveličanje še odločen; ali ti nehvalježnež ga pustiš, da mine, kot si ga nastopil. Tvoja hiša bo prazna ti puščena, in boj se, da ti bo roka vsmiljenja odtegnjena, in da nikoli več priložnosti imel ne boš se poboljšati, in pokoro delati.

Misli si revnega uboščka, ki poleg pota v revnih capah sedi, in plesnovo skorjo grudi, da si hudo lakoto tolaži. V serce se ti smili, da mu clo svojo dobrotljivo roko ponudiš, ter rečeš: Dragi prijatelj! vstani, pojdi z menoj v mojo hišo, da te preskerbim z vsem: z jedjo, oblačilom in stanovanjem, da ti ne bo treba okoli se klatiti, in tolikega pomanjkanja terpeti; on pa s svojo glavo odmaja, in zarobljeno ti reče: Le pojdi svojo pot, kamor si se namenil, jaz ne maram ne za tvoj živež, ne obleko, ne stanovanje, raj od hiše do hiše ves čas svojega življenja beračim, kakor da v tvoji hiši prebivam. Ko na tvoje vrata poterkam, mi znaš kaj dati, če si volje, če ne, pa pojdem dalej. Kaj mu na to sirovo besedo porečeš? Kaj ne, da mu boš rekel: Le pridi mi, té bom že terkati učil? Ko se nočeš zdaj, ko ti vendar toliko dobroto ponujam, tiste poslužiti, je ne boš dobil nobene več od mene. — Ali misli si velikega dolžnika, ki ga imaš, pa po mnogih nesrečah je revež tako ubožal, da ga skoraj ni vpanja, da bi te mogel kdaj plačati. Iz golega vsmiljenja vzameš njegovo dolžno pismo, ki ga od njega imaš, ter mu ga neseš, in rečeš: Dragi moj! tu imaš to dolžno pismo, ali ga stergaj, ali kar se ti zdi, znaš ž njim storiti, meni nisi več dolžen, in vse ti odpustim. Uni pa bi ti ošabno odgovoril: Imej le dolžno pismo, jaz tvojega vsmiljenja ne potrebujem in raj te plačam. In kaj mu ošabnežu odgovoriš? No je že prav! ker si tako svojoglaven, mi pa do zadnjega vinarja plačaš, in scer ob tem in tem času, in nikar ne pričakuj, da ti le en sam vinar spregledam. Grešnik, ali poznaš, čigava je ta podoba? Zdaj le malo premisli, če ne ravnaš s svojim Bogom ti ravno tako? Kakšne dobrote nam je

Gospod med sv. letom ponujal; kakšne dolgove nam je odpušcal. O ko bi meni dano bilo iti pred peklenške vrata, jih odpreti, in da bi smel pogubljenim reči: Čez toliko let, kolikor jih bo ptiček potreboval, da uno veliko morje spije, če vsako leto enkrat prileti, in eno samo kapljico popije, kako veseli bi to sprejeli, hvaljne pesme bi se razlegale po tistih strašnih globočinah! Tako milost si ti zdaj pahnil od sebe, in Bogu z ošabno besedo še rekel: Jaz za tvoje darove, ki mi jih ponujaš, ne maram; odpustkov, da bi svoje dolgove poplačal, ne potrebujem; ohrani in spravi jih za zdaj le za se; če jih kaki drugikrat potrebujem, in te za nje prosim, mi jih znaš dati! Toda kaj misliš, kaka se bo s tebo godila drugikrat, ko morebiti za spreobrnjenje in pokoro časa in milosti potrebuješ? Le poslušaj, kako milo se je Gospod Bog že pri preroku Izaiju pritožil: Nebesa! poslušajte, in ti zemlja odpri svoje ušesa, glejte otroke sem si zredil in jih povišal, ali oni so mene zaničevali!

E če se nisem zdaj o sv. letu poboljšal in z Bogom se spravil, se pa pri kaki drugi priložnosti svojih grehov do čistega spovem, k pokori se spustim, saj pravijo, da Bog grešnika vselej voljno sprejemlje, kaderkoli se spreoberne. Pri kaki drugi priložnosti? Oh kaj ti bo zaničevani, zasmehovani Bog pri kaki drugi priložnosti odgovoril? Klical sem te, pa me nisi hotel slišati, prijaznost in spravo sem ti ponujal, ti pa si jo le od sebe pehal. Milosti in dobrote so ti bile pripravljene, studenci odperti, potoki so ti memo tekli, pa si ošabno govoril: Zdaj ne maram še za nje, in jaz ti zdaj rečem: Jaz zdaj več ne maram kaj za te, in se bom tvojemu pogubljenju smejal. — E pri kaki drugi priložnosti se bom spreobrnil in spokoril! Oh kako je mogoče, da smeš tako prederzen biti, in od svoje pokore tako zagotovo govoriti? Kaj mar imaš pismo v svoji skrinji, ki ga boš iz nje vzela, in si smert zbiral, kader ti bo ravno dopadlo? Ali ti je mar za gotovo znano, koliko let, mesecov in dni da ti je odločenih? O kolikim in kolikim bo letašnje sv. leto, ki bo kmalo končano, zadnje sv. leto! In morebiti da je tudi tebe in tebe Bog v tem sv. letu zadnjikrat klical, vabil, prosil, ti odpiral, ponujal, in zdaj, ker si

mu tako ošabno odgovarjal, ti je svojo roko zaperl, zaperl pa tudi svoje studence in potoke!

Bilo je svoje dni, tako nam nek božji mož pripoveduje, sv. leto oznanjeno, in odpustki napovedani. Da bi se bili ljudje bolj čisto spovedali, so bili ptuji duhovni povabljeni, ki so ljudem s prižnice in spovednice kaj močno z Bogom se spraviti prigovarjali. Nek prevzeten človek, kakoršnih se dan-današni ne manjka, to slišati, začne zabavljati: E kaj pa že spet sv. leto? Čemu nek odpustki? Ni se treba bati ne, ti ptuji možjaki me še ne bojo spreobrnili ne, in če so tudi sto sv. let seboj prinesli; še le oženil sem se, sem mlad in močen, saj ne bom še umerl. Pa o dobrotljivi Bog! kako neizmerno je tvoje vsmiljenje! Glejte, na sedmi dan, ko se je iz sv. reči tako norca delal, je bil pri pridigi. Grozno mu je božja beseda na serce bila, dasiravno se pokore poprijeti nič mislil ni, je vendar kaj zamišljen domu šel. Zvečer, ko se vleže, komaj malo zaspi, kar skoči ves prestrašen po koncu. Kaj ti je? ga žena popraša. Ali nič ne slišiš? poslušaj, poslušaj! Kaj čem poslušati, ker je vse tiho in mirno, le vleži se, in spi. Oh, kako sem vstani spat, ker mi častitljiv duhovni tako na glas vpijejo: „Spravi se z Bogom, spovej se vendar tistega ostudnega greha, ki si ga tako dolgo zamolčeval, scer jutri umerješ in koj boš v pekel obsojen?“ Ravno v sredo okoli polí noči je bilo, in res vse tihó in mirno po ulicah in po cesti, duhovni so bili že pri pokoju, ali mladi mož ga ni imel popred miru in pokoja, da je vstal, se napravil, in šel proti hiši, kjer so povabljeni duhovni stanovali. Na glas in s silo začne terkati in klicati, da naj mu odpró, ker ima z enim duhovnom nekaj govoriti. Hišni gospodar ga tolaži, da naj do dne poterpi, da naj zdaj gospode pri miru pusti, da se malo spočijejo. Med tem, se ve, se tudi duhovni očetje zbudé, zvedó, da jim je zdaj ena zgubljená ovca na ponudbo, ter sprejmejo ostrašenega reveža z veliko ljubeznijo in prijaznostjo. Deličasa se je jokaje spovedoval svojih grehov, katerih že enajst let ni bil nič v misel vzel, je veliko spoved lepo opravil, težko butaro srečno odložil, in tisto jutro zgodaj sv. obhajilo prav pobožno in ponižno prejel. In kaj se vam zdi, dragi moji! kaj da se je s tim človekom kmalo zgodilo? Še ni bilo dese

ur preteklo, kar mu kaplica pade alj mertvud zadene ga in pri ti priči umerje. O duša! kakšna sreča je bila za te, da se nisi ustavljala milosti in božjemu opominjevanju! ko bi se ti priložnosti poslužila ne bila, in ko bi bila le en sam dan poboljšanje odložila, kje bi bila že zdaj in kako bi se ti godilo?

S k l e p.

Zato nas sv. Pavl tako skerbno opominja: „Bratje! prosimo vas, da milosti od Boga ne pridoma ne prejmete. Govori namreč: Ob prijetnem času sem te uslišal, in v dan zveličanja sem ti pomagal. Glejte, zdaj je prijetni čas; glejte zdaj je dan zveličanja!“ Ali saj spoznaš o nesrečni človek! kako hudobno da si delal s svojim Bogom, ker se v tako revnem stanu nisi poslužil dneva zveličanja, ter čas tolikšne veljave pustiš, da za te mine brez duhovnega prida? Kaj velja, da ti je Bog le nekatere dni še odločil, in da ti je dans zadnji den še zmiraj na ponudbo, božje vsmiljenje še pripravljeno z ljubeznijo te sprejeti, toda zadnjikrat! Jutri ti zna kje spodletiti, da padeš, in tam kar obležiš. Se zna kaj vtergati v tebi, in kri ti zastane; te božji žlak zadene, in serce tvoje se kar več ne gane. Zgodilo se je že večkrat kaj takega, in ali se ravno pri tebi ne more tudi zgoditi? Sam tedaj povej, kaj ti je storiti? kaj ti je svetovati? Boš mar obupal, in vse v nemar pustil? O vsaj tega ne! Saj imas še nekatere ure, posluži se jih! Saj se še lahko rešiš, če se le hočeš! Saj ti Bog še spravo ponuja, poprimi se je. Dasiravno zapovedanih del nisi vstani več že opravljati, in odpustkov deležen biti, se zamoreš pa svojih grehov s toliko več grivengo spovedati, toliko bolj terdne sklepe delati, od zdaj vse drugač živeti, da se le z Bogom lepo spraviš. To je, kar sem imel te prositi. Če me vbogaš, sreča tvoja, moje veselje in tudi veselje za nebesa: „kajti med angeli božjimi je veselje nad grešnikom, kateri se spokori!“ Amen.

IX. Srečen kdor se je sv. leta poslužil in srečo si ohrani.

„Reši me od dolga kervi o Bog! Bog moj zveličar! in jezik moj bo hvalil tvojo pravico z veseljem; ps.“ 50, 16.

V v o d

Svetih časov smo preživeli. Bil je sv. adventni čas, v katerim nas je sv. cerkev opominjala, pravo resnično pokoro delati in se pripravljati na svete božične praznike. Za to nam je brala sv. evangelje od stražne poslednje sodbe, da bi nas prestrašila, zdramila in stresla iz grešnega spanja. Za to nam je pred oči postavljala sv. Janeza Kerstnika, ki je sam oostro pokoro delal in tudi druge glasno klical, prinašati vreden sad prave pokore in tako pripravljati pot Gospodov! —

Doživeli smo tudi spet sv. božične praznike, Gledali smo v duhu totje v Betlehem in vidili Jezusa v jaslicah ležati. Zakaj neki je Sin božji nebeško slavo in veselje zapustil, prišel v to revno dolino solz in se ponižal, da je podoba ubogega hlapca na se vzela, 33 let se po svetu trudil in vkvarjal, učil in opominjeval, veliko prenašal in terpel in slednjič sramotno na lesu križa umerl. Zakaj neki vse to? Za nas, ljubi moji! je vse to, za nas se je Jezus trudil, za nas se je Jezus dal, za nas je umerl, nas odrešiti in zveličati. Oh glej! moj kristjan, to dela zavoljo tvojih grehov, tvojih grehov te očistiti in odrešiti. Ali te vse to ne spreleti in ne zbudi iz grešnega spanja in te ne spodbode, delati pravo pokoro? —

Imeli smo tudi sv. leto, presrečni sveti čas, ktereга doživeti je velika sreča. Kako so sv. Oče papež, kako so apostoljski škofovi, kako so goreči pridigarji zbudjali in klicali, vabili in prosili svoje verne ovčice, da bi se zvesto posluževali vsi tega sv. leta in deležni postali vseh tistih mnogih in velikih dobrot in milost, katerih sveta cerkev svojim vernim ponuja.

Pa oh! pri nekterih je bilo vse zastoj — zamudili so tudi ta presveti in presrečni čas. Tim moram kličati: Oj vi hudobni, oj vi nesrečni kristjani. Zdaj vas je usmiljeni Oče nebeški klical in iskal, pa ga niste poslušali, se niste dali najti; — oh enkrat ga bote gotovo vi klicali in iskali, pa vas ne

bo poslušal, se ne bo vam dal najti! Vam danes ne govorim več — k vam se obrnem, pobožne, skerbne duše, ki ste sv. leto zvesto opravili in skerbno delali svoje zveličanje. Vam hočem dans govoriti in pravim:

„Srečen, kdor se je sv. leta poslužil in to veliko srečo tudi ohrani!“ Poslušajte!

Razlaga.

Predolgo bi bilo, vse tiste gnade obširno popisovati, ki jih zadobimo, ako zakrament sv. pokore vredno prejememo. Kaj je boljši za človeka, kakor mirna in dobra vest? Oh huda vest nesrečnega človeka grize in vjeda, da mu ne diši ne jesti ne spati, da ga ne veseli nobena reč. Pri sv. spovedi se mu ta strašni kamen odvali, se mu žalostno pobito serce spet razveseli! — Grešnik zapravi pravico do nebeškega veselja, si zapre vrata nebeške in si odpre vrata večnega pogubljenja. Le spomniti, le misliti na smert, in že mu spreleti vse žile in kosti, vidi pred seboj strašni brezden, kateri ga že požira. Pri spovedi se mu spet poverne pravica do svetih nebes, sme spet sladko upanje v svojem sercu nositi, da so nebesa tudi njemu spet odperete, ne bati, veseliti se mu je smerti, ktera ga preseli iz te doline solz in bridkost v sveti raj neskončnega veselja! — Grešnik razžali svojega ljubega Boga, ni več njegov pokoren in priden otrok, božje dopadanje je zapravljeno, in sovražstvo božje se za njim pomika. Oh kako žalostno, kako strašno! Zatoraj tudi nobeno njegovo delo, bodi si še tako dobro in hvale vredno, Bogu ne dopada, je zgubljeno za večnost, mu ne donša nobene vrednosti, nobene zasluzbe pred Bogom: vse je prazno in za nebesa zgubljeno. Oh kolika škoda! Pri spovedi se mu pa spet ogerne prelepo svatovsko oblačilo, spet si zadobi dopadanje in ljubezen božjo, spet vsako njegovo delo, bodi si še tako malenkasto, da je le dobro in iz ljubezni božje storjeno, je Bogu dopadljivo, njemu pa donša obilnega plačila tam v nebesih. Ja še clo poprejšnje njegove dobre dela, ki jih je bil storil v grešnem stanu, in za njega ravno zavoljo tega niso imele nobene vrednosti in zasluzbe, se spet kot nekdanj zarujevalo pa lepo ocedeno zlato močno svetijo, Bogu dopadajo, za človeka so pa zasluživne. —

Oh srečni toraj, ki ste se poslužili sv. leta, svojo spoved lepo opravili in sv. zakramente vredno prejeli! Pa teh gnad in milost, katerih si vselej zadobite, kolikorkrat sv. zakramente vredno prejmete, ne bom obširno popisoval, in dolgo se pri njih mudil; le samo tiste gnade in dobrote hočem kratko v misel vzeti, katerih si zadobite samo tedaj, ko se delijo popolnoma odpustki; ravno se je pa to godilo presrečni čas svetega leta! — Pri spovedi, ki ste jo o sv. letu opravili, Bog vam je odpustil vse časne kazni; vas opral vsakega tudi nar manjšega madeža. Ko bi koga Bog poklical v takem srečnem stanu iz tega sveta, bi šel naravnost v svete nebesa in se tam večno veselil pri Bogu in pri vseh izvoljenih božjih. In ali to ni velika sreča za nas, — za nas ki tolikokrat grešimo in toliko časnih kazni zaslužimo, za nas, ki vemo, da so kazni tam v vicah veliko hujše in strašnejše, kakor vse reve in težave, vse bolečine in muke lukaj na zemlji! Vsega tega se ni treba bati vam, preserčni kristjani, ki ste se sv. leta zvesto poslužili in si to srečo tudi ohranite. — Morebiti da je kdo med nami, ki je scer večkrat prejemal ssv. zakramente, — pa ni sovražnikom svojim prav odpustil, ni storjene krivice lepo popravil, se ni grešne priložnosti zvesto varoval in ogibal, da naložene pokore ni pobožno in skerbno opravil, da je morebiti še clo kak greh nalašč zamolčal, ssv. zakramente nevredno prejemal in božjih ropov doprinašal. Prišlo je sv. leto, božja gnada ga kliče, on posluša, se zdrami in poravna vse, kolikor le premore; oh velika sreča, ktera ga je došla ta sveti čas! — Morebiti da je nekteri med nami, ki nosi že dolge leta težko butaro na sercu, da je morebiti že skoraj obupal rekoč: Preveč je mojih grehov in preveliki so, za me ni usmiljenja nobenega več. Prišlo je sv. leto — slišal je pripovedovati, da imajo duhovniki veliko oblasti in od vseh grehov odvezovati. Serce mu rasti, angelj varh ga dramu in nagovarja, izgledi toliko pobožnih ljudi ga mikajo, in tudi on stopi v versto, stopi v spovednico in odvali si strašno težo, jame veselo dihati. Brez sv. leta bi bil morebiti marsikdo večno pogubljen. Srečen toraj, kdor se je sv. leta zvesto poslužil; oh da bi si pa tudi vsi to srečo ohranili! Kaj ne, da bote v tem tako srečnem stanu tudi stanovitni ostali? Kaj ne, da ne bote več v greh, kterege ste se

ravno znebili, nazaj se povračevali, da ne bote več gledali po oblačilu pregrehe, ki ste ga ravno dobro slekli, ampak da bote živeli in hodili kakor pred obličjem svojega Boga njemu dopadljivi; da bote zmiraj bolj rastle v njegovem spoznanju in zmiraj bogatejši dobrih del? — Nikar pa ne mislite, da so te moje prošnje tje v en dan! Znano mi je, da peklenski duh nikoli tako togoten ni, kot ravno takrat, ko vidi, da se kaka duša je iz njegove oblasti, iz njegovih krempeljnov spravila, da ravno takrat vse svoje moči in zvijače še poskuša, da bi jo spet nazaj dobil. Le spomnite se Labana, kdaj je bolj togoten bil in jezen, kot takrat, ko je zvedel, da jo je Jakop iz njegove hiše potegnil in se v svojo domačo deželo vernil? Spomnite se Faraona, ki ga je takrat nar bolj zgrabilo, ko je slišal, da Izraeljci so jo iz Egipta potegnili. Zato nas pa sv. Duh po modrem možu tako lepo opominja: „Moj Sin! ako hočeš Bogu služiti, se poprimi pravice in božjega strahu, in pripravljaj se z orodjem za skušnjave; nosi voljno, kar ti Bog naloži, bodi z Bogom zedinjen in ostani v dobrem stanovitni, da bo tvoje življenje vedno bogateje; ohrani božjega strahu, da se v njem postaraš.“ — Znano mi je tudi, kako da je človek nestanovitni; kako da je v svojih dobrih sklepih omahljiv; kako da ga majhno vabljenje zapelje v poprejšno družnjo, kaka majhena obljava, in v strašni greh se spet privoli, kaka mala britkost ali malo večja težavnost v službi božji, in Jezusov jarm je otesen. Le en malo naj se pozabi, v kakšne strašne nesreče da je greh nas bil potopil, in vsi poprejšni sklepi so pozabljeni; in smo že spet v blatu ostudne pregrehe! Zato pa kraljevi prerok nestanovitne spokornike vodi primerja: „Zgubili se bojo kot tekoča voda.“ Kako je to zastopiti? Velik razloček je med vodo in kakim nalivom. Voda teče, pa grapa je zmiraj polna, zato ker iz studenca, kjer se nabira, dohaja, če pa na spomlad ali jesen kak naliv prileti, je vode res kmalo toliko, da je vse pod vodó; pa počakaj kake ure, in voda se zgubi, da se komaj poznà, kodi da je tekla. Tako, pravi sv. Avguštin, se rado zgodi pri mnogih spokornikih, da nekoliko časa voda hudo bučí, pa se kmalo zgubi. Kaka bolj ostra pridiga ob času kake nesreče ali nadloge; kaki bolj posebni časi sv. leta, obilnih odpustkov, glej se vdirajo solze, sercé se otopi v žalosti in britkosti, ali komaj so pretekli nekteri mesci, nekteri tedni

in dobre želje, ssv. sklepi so se zgubili, da ni ne duha ne sluha po njih. Kot nagla ploha so se odtekli, da se v malo urah že ne pozna, da je kaj dežja bilo, ter se poprejšna mlačnost prične, poprejšne nerodnosti in hudobije ga spet imajo v oblasti. Ali nimam tedaj prav, če se bojim, da bi tudi vi kmalo po sv. letu tako ne storili?

Kdo zmed vas bi mogel tudi tako nehvaležen biti, da bi se s svojim tako dobrotljivim Očetom kar kregati jel. Res, o Gospod si mi une dni lepe nebeške dobrote in milosti dajal; tolikošne dolgove, ki sem jih s svojimi grehi napravil, si mi odpustil; pa zdaj več za nje ne maram, le vzemi mi jih spet; in namesti starih dolgov kmalo še drugih napravim. Zavoljo mojih poprejšnih grehov bi me bil lahko, kakor sem bil zaslužil, v pekel pahnil, in pekel bi se zdaj v peklenški žerjavci; vzel si me bil med svoje zvoljene, ali v ti veseli nedolžni družnji mi ne dopada, ne maram več za tvojo prijaznost, in podam se spet nazaj v sužnost svojega satana. Z mislimi in željami, z besedo in djanjem sem te popred tolikokrat razžalil, česar sem se bil pri spovedi tudi obtožil, da sem bil dobil sv. odvezco; vsi ti grehi so mi bili odpuščeni; pa zdaj bom jel druge ponavljati, in v novič te žaliti. Imel si dozdej z meno toliko poterpežljivosti, in si, dasiravno sem tvoj sovražnik bil, z meno tako prijazno in ljubeznivo ravnal, za kar ti hvalo vem, pa zdaj odzanaprej imej spet poterpljenje z meno, ker te bom ravno tako, ali pa še hujši kot popred žalil. Povejte mi, kaj mislite, kako bote obsodili tako grozno nehvaležnega človeka? Taka nehvalježna stvar pač drugega ne zasluži, kot da se zemlja pod njim odpre in živega požre.

Sodba je tudi pravična, toraj kaj nam bojo vsi nebeški zakladi pomagali, ki smo se jih vdeležili, če jih bomo spet berš okoli sebe pometali? Kaj nam bo pomagalo, pravi sv. Ciril, če svoje oblačilo še tolikokrat operemo, če ga po perilu spet v blato ali gnojnico veržemo, in z nogami po njem teptamo? Smo mar svojo dušo zato v solzah pokore spirali, da jo spet v novič ognjusimo? Smo le zato iz peklenške sužnosti rešeni in oprosteni, da ložej in hitreje k svojemu trinogu nazaj hitimo? Smo mar svoje dušne bogastva zato iz dobrotljive roke nebeškega Očeta prejeli, da jih spet hudiču prodajamo? Naj bo kateri tako hudoben, česar nas

sam večni Bog obvari, da bi lahkomišljeno kak smerten greh spet storil, kaj mislite, s kakšnim zaupanjem more božje usmiljenje na pomoč klicati, ker je že tolikokrat svoje obljube lahkomišljeno prelomil, in svoje obljube v nemar pustil? Saj vam je znano od tistega hlapca, od kterega sv. Matevž pripoveduje, da je bil svojemu Gospodu deset tavžent talentov dolžen, in serditi Gospod je rekel ga v temno ječo zapreti, dokler vsega ne plača; on pa je pred gospoda na svoje kolena padel, roke povzdignil, in ga prosil, da naj ima poterpljenja ž njim, da mu bo, pred ko bo mogel, vse povernil. Gospod od solz omečen mu ne odpusti le vseh kazni, kakor ga je prosil, ampak še ves dolg. Ali kako se mu je godilo potlej, ko nehvaležni hlapec s svojim sohlapcom ni hotel nobenega usmiljenja imeti in se je zoper svojega gospoda spet pregrešil? Ukazal je svojim služabnikom, da naj mu zvežejo roké in nogé, in trinogom izročé. Kaj ne, da vi mislite: Zakaj pa ni hlapec gospoda spet odpuščanja in usmiljenja prosil? Morebiti, da zato ne, ker je jezen in togoten bil? Ali jezen in togoten je bil ja tudi popred, in vonder, kako se je dal omečiti, in je poln milosti postal, da mu je dobrotljivo ves dolg odpustil. Zdaj pa, ko je njegovo usmiljenje vdruživ zaničeval, je vse serce in upanje zgubil, da bo njegova prošnja uslišana. Kot mutast je postal, in zgodilo se je, kar je gospod zapovedal. Leta hlapec je podoba tistih nehvaležnikov, ki po svoji dobro storjeni spovedi v greh zabredó. In kakšno krivico delajo taki hudobneži sv. cerkvi in svoji soseski! Tisto šibo, ki so jo s svojo pokoro popred potolažili, da jo je božja roka mogočna od nas bila že odvernila, so zdaj vnovič jeli na korazo klicati, da naj le pride čez nas. In tako so takega človeka poslednje reči veliko hujše, kot perve.

S k l e p.

O pazite dragi moji na svojo neumerjočo dušo, ker za drago ceno je odkupljena. Do zadnje kaplje je Jezus svojo kri, ktere ste se zdaj v sv. letu vdeležili, za njo pretil. Vidili bote, kako na mnoge viže da vas bo hudobni duh zapeljeval, in vašo dušo od vas kupoval. Zdaj vam bo ponujal denarja in premoženja, zdaj časti in hvale pri ljudeh, zdaj mesene sladnosti in ljubezni kakega zapeljivca; pa odgovorite mu krepko: Moja duša ti ni več na prodaj, jo je že Jezus kupil, in vse

kaj boljšega za njo dal, kakor ti ponujaš. Tudi ljudje v ovčjih kožah bojo prišli, ki pa od znotraj drugega niso kot zgrabljivi volkovi, ter se bojo vam hlinili, prilizovali, mnogo obetali, mese-nega življenja sladkosti prijetno popisovali; zna clo tisti ali tista priti, s katero sta popred razujzdano živela, in jame tvojo dušo s poprejšno ljubeznijo od tebe kupovati, pa proč! ji zavpi, moja duša je cena mojega Boga, njegova naj ostane. Sami morate svojemu telesu moč do greha jemati, kakor se ve od nekega Mekronija, ki ga je skerbelo, kako da bi se spokoril, in v svoji pokori stanoviten bil; šel je, in svoje telo v srajco železnih rink oblekel, jo s ključavnico dobro zakljenu in ključ pri prvi priložnosti v vodo zakadil, da ga nikoli več vidil ni. Tako zapirajte tudi vi vse tiste ude, skoz ktere se greh v vaše serca splazi. Varujte sosebno svoje oči samopašnega pogleda, poželjivega šviganja; ušesa nemarnih pogovorov, zapeljivih marnov. Varujte svojih nog vseh tistih tovaršij, hiš, ljudi, kjer se sramožljivost in nedolžnost zgubljuje. Nikar ne pozabite vsegapričujočega Boga, ki povsodi vse vidi in sliši; zatecite se pogosto k Marii prečisti devici, in svojega angelj varha koj pokličite. Poprimite se večkratne spovedi med letom in sprejemajte večkrat sv. rešno Telo, poslušajte pridno božjo besedo v pridigah in keršanskih naukih, in se od nje večkrat kaj pogovarjajte! Premislite na zvečer, preden se k pokoju podaste, svoje življenje, kakšno je kaj čez dan bilo, zjutraj svoje dobre sklepe ponavljajte, da hočete dan, ki vam ga Bog je doživeti dal, njemu v čast in v zveličanje obračati, in se vsega greha zvesto varovati. To o Gospod! so naši terdni sklepi, ki jih hočemo čas svojega življenja zvesto spolnovati, in nikoli več ne od njih kaj odstopiti; rajši vse britkosti voljno prenašamo v križih v tvojo voljo udani terpimo, ja ko bi na to znalo priti, tudi umerjemo rajši, kot da tebe s kakim grehom radovoljno razžalimo. To zaupljivo pričakujemo od tebe, o Gospod! da nas boš s to gnado, ki si jo nam zdaj podelil, tudi v prihodnje ž njo zmiraj podpiral, za katero se ti dans, na večer sv. letašnjega sv. leta še enkrat zahvalimo: Te Deum laudamus. Amen.

Pridiga za novega leta dan.

(Vošilo za novo leto; govoril M. H.)

„Ko je bilo dete obrezano, mu je bilo dano ime Jezus.“ Luk. 2, 21.

V v o d.

Mlado jutro novega leta kar je prisjalo — se šteje 1859 po odrešenju vsega človeštva. Perve evangelijske besede, s katerimi katoliška cerkev novo leto pozdravlja, so zlo kratke. Zovejo se: „Ko je bilo osem dni dopoljenih, da je bil otrok obrežan, mu je bilo dano ime Jezus, katero je bilo imenovano od angela, prej da je bil spočet v maternem telesu.“

Ali ni čudno, da nam sv. cerkev danes v začetek leta nar krajše evangelje celega leta poda? Cerkev nam danes le pove, da je novorojenemu Odrešeniku pri obrezovanju bilo dano ime Jezus, t. j. Zveličar, nas opomeniti, da tudi v tem novem letu, kakor za vse večne čase ni v drugem zveličanja, kakor v presvetem imenu Jezus, in da ne bo v vseh svojih pridigah in naukih nič drugega oznanovala, kakor Jezusa, ter njegove resnice in gnade.

Presveto ime Jezus, ktere nam danešnje evangelje donša, je nar lepše vošilo, nar zlahtniši dar, ki nam ga vesoljna mati sv. cerkev danes v novo leto podati more. Pa tudi jaz, duhovski pastir vaš, bi rad svojim ljubim farmanom srečno, veselo novo leto vošil; ali kterih besed se bom poslužil, da bi resnično in dostojno povedale, kar v sercu želim in mislim? Jaz si izvolim vošilo, ki je med nami Slovenci navadno:

„Zdravo novo leto, da bi dolgo živeli pa v gnadi božji.“

To slovensko vošilo naj bo zapopadek mojega ogovora v novo leto; poslušajte in spoznali bote, da je vošilo prav keršansko, lepše in pomenljivše, kakor si je marsikdo mislil.

Razlaga.

Živi še med prostim ljudstvom starih lepih običajev in koristnih pogovorov, ki prav zlahten keršanski duh puhtijo. Tako je našo slovensko vošilo v novo leto: Zdravo novo leto, da bi

dolgo živeli, pa v gnadi božji. Kaj si zamorejo keršanski sosedi in znanci lepšega in boljšega voščiti?

1. Zdravo novo leto.

Ja zdravje, ljubo zdravje je nar pervo, nar drajšje, nar imenitnejše časno blago. Pa človek ga še le tedaj prav obrajta, kader ga je zgubil. Zastonj in nevaležno je, zdravemu pridigovati, kako zlahitno da je ljubo zdravje; le ta, ki nima ljubega zdravja, komur huda bolečina gloda na življenju, kdor dolge dolge noči joče na bolni postelji in za ljubi dan prosi, in kader mu beli dan ne prinese polajšila, po tihi noči zdihuje, le bolnik ve, kaj da je vredno preljubo zdravje!

Priserčno voščim, ljubi farmani moji! da bi vam usmiljeni Oče nebeški ohranil tudi to leto predrago zdravje, in ga dal in ne motil vsem, ki ste lani večkrat bolehnili. Ako imate ljubo zdravje, bote tudi potrebni krubej si pridelali, in lahko zadovoljno in srečno živeli, kajti marljivemu delavcu sta zdravje in veselo serce več vredna, kakor vse zlato in terdna moč po životu je boljša, kakor polne skrinje denarjev.“ Sir. 30, 15.

Da pa le tudi vi svoje zdravje modro varujete in ga ne krajšate in zapravljate po pregrešni jezi, gerdi nezmernosti pri jedi in pijaci, in po drugih strastih hudobnih.

Ali človek vošči, Bog pa razloči — oh nar priserčniše želje moje ne zamorejo vam vsem ljubega zdravja dati in ohraniti. Bolezen, huda bolezen bo med nami tudi v tem novem letu, kakor v starem. V marsikteri hiši, kjer je lani vse zdravo bilo, bo letas morebiti bolezen poterkala na duri in ne pustila odgnati se. Ljubi brat in sestra v Gospodu Jezusu Kristusu! podaj se ponižno v neskončno modro voljo božjo, če ti je za to novo leto veselo, ljubo zdravje odločeno, tega ti iz vsega serca voščim, če pa je presveti Oče nebeški tebe in tvojim ljubim bolezen in bolečino namenil, ne vstraši, ne boj se božjega obiskanja, ki tepe kogar ljubi; nosi, terpi voljno, poterpežljivo svoje bolečine; po tvojej ponižni poterpežljivosti ti bo grenka bolezen večji imenitnejši, dar, kakor nar terdniše zdravje. Zatoraj voščim: Dobrotljivi Oče nebeški! daj mojim ljubim farmanom ljubo, zlato zdravje, ako si pa komu med nami bolezen namēnil, daj! oh dodeli mu gnado, jo voljno terpeti.

2. Mi Slovenci voščimo: Zdravo novo leto, „da bi dolgo živeli.“

Dolgo življenje si želi vsakteri, upanje, želja dolgo živeti migla iz bistrega očesa rudečo-ličnega mladenča in tudi stara siva ženkica, ki strada in gladuje, bi rada še dalej živela. Veliko dni živeti, stare leta doseči, je dobrotu božja, ker človek, ki dolgo živi na tem svetu, zamore bolj in dalej za večnost se pripravljati. Pa dolgo živeti je večkrat le dolgo terpeti — siva starost je le malokteremu dana. To nam pripovedujejo tudi farne bukve pomerlih preteklega leta. Umerlo jih je lani . . .; med njimi je odraščениh, . . . otrok, ki še desetega leta niso doveršili. Premislite ljubi farmani! . . . otročiči! Zdaj leta so igrali po hiši, veselo jih je ogledovalo in paslo oko očetovo, ali pa so ležali še na ljubih persih maternih, zdaj pa ležijo tovne v merzlem grobu, prazno je doma njih mesto, zastonj gledaš po njih. Ti . . . otročiči niso dosegli dolgega življenja, ali blagor jim! umerli so, prej da je hudobni, zapeljivi svet jih mogel oskruniti in spačiti; zdaj pa so bolje in lepše shranjeni, kakor na persih tvojih, ljuba mati! Med odraščениmi, ki so lani v naši fari zamerli, jih je le . . . več ko 60 let štelo, . . . so med štiridesetim in dvajsetim letom v nar lepšem cvetu človeške starosti. Dolgega življenja naši rajni preteklega leta niso dosegli, in v tem novem letu bo mar drugače? Kdo ve? Življenje in smert naša je v božjih rokah; ali biti zna, da marsikdo, ki danes zdrav in vesel novo leto z nami obhaja, zdaj leta ga ne bo obhajal več na tem svetu; gotovo je, da bo šlej kot prej jih veliko moralo umreti, prej kakor da njim se dozdeva, da jih veliko ne bo doseglo dolge sive starosti.

Če je pa temu taka, da je Bog vsakemu odločil mejo časnega življenja, čemu je naše vošilo „dolgega življenja?“ Naše vošilo ni prazno in zastonj. Saj je Bogu prijetno in dopadljivo, da bližnjemu vse dobrote, kakor je tudi življenje iz serca želimo, in gotovo usliši on večkrat naše ponižno zdihovanje, in je zavoljo naše molitve nekteremu dolgo življenje namenil. Tako voščim vam vsem, da bi dolge leta živeli, jih v pokoro in poboljšanje svoje rabili in si vsako leto prav veliko dobrih del in zakladov, ki z vami v večnost gredo, nabirali. Ako je pa neskončno modri Gospod življenja in smerti komu med nami kratko življenje in prigodno smert namenil, mu voščim in ga priserčno prosim,

da bi, če ne more dolgo živeti, da bi po besedi sv. pisma vsaj „veliko živel, t. j. vsak dan, vsako uro svojega življenja Bogu služil, dolžnosti svojega stanu pokorno in zvesto opravljal, zapupani talent marljivo rabil in bil najden priden in zvest hlapec, kander Gospod ga pokliče.

Kako pa zamoremo, ako kratke leta živimo, veliko živeti, t. j. veliko zakladov za večnost si nabirati? Kako? nam povejo zadnje besede našega slovenskega vošila za novo leto, zlate besedice, da bi dolgo živeli

3. „pa v gnadi božji.“

Ja, kdor v gnadi božji in z gnado božjo živi, si nabira vsak dan neprecenljivih zakladov za nebesa, ki jih ne molj ne rija ne sne, in do njih tudi tatje ne kopljejo in jih ne vkradejo.“ Mat. 6, 20. O da bi vsi v gnadi božji živeli to leto in vse dni svojega življenja, to je danes in vselej nar priserčniše, edino vošilo moje. Zdravje in dolgo življenje, ki vam sem voščil, ni vsakemu dobro, ali gnada božja je vsakemu neobhodno k zveličanju potrebna in vsak se je more vdeležiti, ki sv. katoljško cerkev svojo mater imenuje. Oh da bi vsi v gnadi božji živeli, da bi živeli prosti smertnega greha, v posestvu božje ljubezni in dopadljivosti, okinčani s svetostjo in pravičnostjo njegovih otrok, kako srečno in zaslužljivo vam bi teklo to novo leto! Bili bi mladike vinske terte, ktera je Jezus; „kdor v meni ostane in jaz v njem, ta veliko sadu rodi.“ Jan. 15.

Kristjani! danes je ravno osmi dan, kar smo z večernico svetega dnu sklenili sveto leto, ki nam so ga bili sv. oče Pij odperli. Skoraj vsi ste sv. odpustek si rešili, ste v zakramentu sv. pokore odvezo svojih grehov, spravo božjo sprejeli, v zastavo in oživljanje božje ljubezni nebeški kruh rešnjega Telesa, svojega živega Boga in zveličarja zaužili in tudi odpustek časnih kazen zadobili. O kako srečni, kako neizrekljivo zveličani ste! Prosim in zarotim vas pri zveličanju vaših neumerljivih duš, hranite in varite prijeto gnado božjo! Kako srečno, kako zaslužljivo vam bo teklo novo leto! Glej kristjan! eno leto leži pred teboj — 365 dni in noči. Kaj se boš trudil na polju, v hiši in pri rokodelu svojem, kaj si boš prizadeval živiti sebe in ljube svoje! Ako pa v gnadi božji in Bogu v čast

se trudiš in si prizadevaš, tudi večno plačilo v nebesih si služiš. Prišli ti bojo tudi hude britke ure, bolezni in bolečine te bojo morde obiskovale, hišne nesreče in zgube tudi ne bojo zaostajale in neumni ali hudobni ljudje ti bojo marsikako žalost in težavo napravljali; ako pa v gnadi božji ponižno in poterpežljivo terpiš, zazžalnikom iz serca odpuščaš, in jim z dobrim povračaš, bo Bog ti vse solze enkrat obrisal in tavžentkrat povernil. Priburile bojo nad te hude skušnjave, zapeljive nevarnosti in priložnosti te bojo vabile in razujzdani svet te klical; oh vari se, ohrani gnado božjo, zmagaj skušnjava, nevenljiva krona nebeška je zvestemu zmagovavcu prihranjena. Vsaki sedmi dan boš imel sveto nedeljo, in veliko svetih pomenljivih praznikov se bo obhajalo, in sv. cerkev te bo klicala k nekervavi daritvi novega zakona, k božji besedi, k sv. pokori in mizi božji; o ubogaj kristjan! klicu svoje matere, dopolnuj dolžnosti vernega kristjana, in vernul se boš iz cerkve bolj veren, bolj voljen, in v gnadi božji poterjen. Podala se ti bo marsiktera lepa priložnosti, brata svariti in podučiti, razžalniku kako službo storiti in revnemu sobratu, ubožnemu zapuščenemu bolniku pomagati; o prijatelj! nar majnše dobro delo, ki ga v gnadi božji Bogu v čast iz usmiljenega serca storiš, bo enkrat obilno povernjeno. Zato kličem iz vsega serca: Živite, terpite, delajte v gnadi božji to novo leto in vse dni svojega življenja in si bote služili večno novo leto nebeškega zveličanja.

Sklep.

Kristjani! farmani! Bog daj vam vsem zdravo novo leto, da bi dolgo živeli in pa v gnadi božji. Bog izpolni moje priserčno vošilo! Pa zdravje preide, življenje mine, gnada božja pa ostane in hrani vekomaj. Daj nam Bog svojo gnado! Amen.

Pridiga v praznik sv. treh kraljev.

(Modri so iskali novorojenega kralja, iščimo ga tudi mi; gov. A. L.)

„Kje je kralj Judov, ki je rojen.“ 2, 2.

V v o d.

Kar je dan brez solnca, noč brez lune in zvezde, kar je telo brez duše, to je duša grešnikova brez Jezusa in njegove milosti. Dan brez solnca je temen in žalosten, noč brez lune in zvezd je neprijazna in oblačna, enako je tudi duša človekova brez Jezusa in njegove milosti črna in ostudna, zmeraj v nevarnosti, vekomaj pogubiti se. V taki nevarnosti so bili Modri iz jutrove dežele. Bili so neverniki, živeli so v temi zmotnjav, tako dolgo, da jim je zasvetila po posebni dobroti božji prečudna zvezda milosti, tako da se lahko reče od njih z besedami sv. pisma: „Ljudstvo, katero je sedelo v temi, je vidilo veliko luč, in sedečim v smertni senci je luč prisvetila.“ Mat. 4, 16. S to lučjo razsvetljeni vstanejo Modri, gredo za čudno svetlo zvezdo, iskat in molit novorojenega kralja. Rekli so sami: „Vidili smo njegovo zvezdo na Jutrovem, in smo prišli molit ga. Mat. 2, 2. Kako so iskali Modri novorojenega kralja, in kako ga moramo iskati z njegovo pomočjo tudi mi po njih izgledu?

1. Modri so iskali Jezusa, novorojenega kralja, skerbno in goreče, da so ga našli.
2. Tako ga moramo iskati tudi mi, da ga najdemo z njegovo pomočjo.

Od tega hočem vam danes govoriti, poslušajte!

Razlaga.

1. Modri iz Jutrovega so iskali Jezusa, novorojenega kralja, skerbno in goreče tako dolgo, da so ga našli.

S koliko skerbjo in gorečnostjo so iskali Modri Jezusa, novorojenega kralja spoznamo, ako premislimo, kako daleč so šli in koliko težav preterpeli po potu. Kakor hitro so ugleдали prečudno zvezdo, prec so vstali in šli za njo, razsvetljeni

od nje. Niso drugih pošiljali pred seboj, pozvedovat, kje da je, tudi niso skerbeli, kdo da bo po njih odhodu vladal podložne ljudstva, in se niso nič kaj pripravljali na dolgo neznano pot. „Niso jih zadrževale imenitne državne opravila, ne domače skerbi, ne druge naredbe; niso se dolgo posvetovali zastran popotovanja, ne odlašajo ga od dne do dne, ampak zvezdo ugledavši popusté vse in gredó“, pravi sv. Tomaž Akvinski. Zvezdo prečudno zagledati in iti na pot, to je bilo vse kmalu.

„Vidili smo njegovo zvezdo na jutrovem in smo prišli“, so rekli sami. Zdela se jim je zvezda božji glas, ki jih kliče, naj gredó brez odlašanja, prec so šli pokorni božjemu klicanju. Mozes, vodnik izraelskega ljudstva, ko je bil še pastir pri Jetrú, je imel tudi enako prikazen. Vidil je namreč v puščavi goreč germ, iz kterega ga je Bog klical. Pa on ni bil tako naglo pokoren, gledal ga je, premišljeval in potem je še le rekel: Pojdem pogledat, kaj je to. Kako bolj hitri so pa bili Modri. Nič ne odlašajo, nič se ne obotavljajo, ampak prec gredó. Poglejte njih umnost in gorečnost!

„Glej, Modri so prišli iz Jutrovega v Jeruzalem.“ Jutrova dežela je bila veliko sto milj deleč od Jeruzalema. Ali kolikor delj je bilo, toliko večja je bila skerb in gorečnost Modrih. Niso porajtali ne daljave, ne zimskega časa, ne popotnih težav. Zgolj želja Jezusa viditi in ga moliti hité po noči in po dne naprej, akoravno še prav ne vedó, kje da ga bojo našli. Obljubim, da jim je bilo marsikaj potepeti po potu. Šli so že več dni, prašaje po Jezusu in njegovem dvoru. Bati se jim je bilo, da bi se jim doma ne spuntali podložni, da sovražniki ne ropnili v deželo. Naj bolj se jim pa je bilo bati, da [bi jih v Jeruzalemu ne imel neusmiljeni Herod za ogleduhe in prijatle novorojenega kralja, po kterem so popraševali, in da bi jih ne vjel, ali celo umoril. Ali vse to jih ni odvernilo. Da je očak Jakob tako naglo bežal pred svojim bratom, se nam ni čuditi, ker mu je bil Ezav smert prisegel, memo tega je šel k svojemu ujcu, in Bog se mu je bil prikazal na potu, in mu je bil obljubil, varovati ga povsod. Vsa druga je bila z modrimi. V ptuji deželi so bili ptuji brez tolažbe, brez sveta. In vendar gredó umno naprej, da pridejo v poglavitno judovsko mesto Jeruza-

lem. Brez straha gredó k Herodu, prašaje po novorojenem kralju, „zakaj vidili smo njegovo zvezdo in smo prišli molit ga.“ Herod ni tako naglo zbral judovskih pisarjev, ni tako naglo zbral judovskih duhovnov in pismarjev, ni tako skerbno popraševal po Jezusu, po zvezdi, kdaj bi se jim bila prikazala, kakor pa so popraševali Modri po Jezusu, da bi ga našli in molili. Ko jih je Herod zavernil v Betlehem in jim rekel: „Pojdite, poprašujte po detetu!“ so se prec posloveli pri njem in šli proti Betlehemu. Zapustili so bili svoje kraljestvo in podložne, veseli so terpeli težave dolgega pota, v Jeruzalemu so popraševali z veliko skerbjo po novorojenem kralju, in ko so zvedeli ondi, kje da je, gredó in pridejo srečno na konec svojega popotovanja v Betlehem. Kakor hrepeni žejni jelen po merzlem studencu, tako so hrepeneli tudi oni po Jezusu, in kar so s toliko skerbjo in gorečnostjo iskali, to so našli. V Betlehemu so našli večno zveličanje in veselje, njega, po komur so toliko želeli, zavolj kogar so tako deleč šli in toliko težav preterpeli. „In so šli v hišo, in so našli dete z Marijo njegovo materjo“, Jezusa včlovečenega Boga in zveličarja, in so prednj padli in ga molili in so odperli svoje zaklade, in mu darovali zlata, kadila in mire.“ Glejte, s koliko skerbjo in gorečnostjo so Modri iskali Jezusa, tako dolgo, da so ga našli srečno v svoje preveliko veselje!

2. Z enako skerbjo in gorečnostjo ga moramo tudi mi iskati, ako ga hočemo najti z njegovo pomočjo v svoje zveličanje. Tako nas uči Bog sam po preroku Izaiju, ko pravi: „Ako (me) iščete, iščite (me prav), spreobrnite se in pridite (k meni)! to je, kakor govori sv. Bernard: „Iščite me z gorečnostjo, iščite me z vnetim sercom, z neutrudljivo skerbjo.“ Kdor hoče Kristusa iskati in ga tudi najti z Modrimi, ga ne sme leno iskati, ampak s skerbjo in z gorečnostjo. „Kristus se ne sme iskati z lenobo,“ pravi častitljivi Beda, in sv. Bernard loči tiste, ki iščejo Kristusa, pa ga vendar ne najdejo, v tri verste: „Poslušajte,“ so njegove besede: „poslušajte iz treh uzrokov“ ne najdejo iskajoči Kristusa, ker ga ne iščejo o pravem času, kadar bi ga imeli, ker ga ne iščejo na pravem kraji, kjer bi ga imeli, in ker ga

ne iščejo tako, kakor bi ga imeli.“ Vsem tem manjka prave skerbi in gorečnosti.

Nespokorni terdovratni grešniki, ki živé v grehih brez pokore in poboljšanja od dne do dne, od mladosti do starosti, celo do zadnje bolezní, ne iščejo Kristusa in njegove posvečujoče milosti božje o pravem času. Bolezen je čas bolečin, ne pa kesanja in poboljšanja. Skusil je to nesrečni Antioh v svojo škodo in pogubo. Ko je ležal ta hudobni človek na smertni postelji, je prosil hudobnež Gospoda, od kterega pa ni imel usmiljenja prejeti. Obžaloval je grehe, obljubljal poboljšanje, rad bi bil povernil vso storjeno škodo, in vendar je umerl v grehih, in se pogubil vekomej, zanj ni bilo več milosti ne usmiljenja. Ah kako da ne? „ker ni iskal odpuščanja ne o pravem času, ne s pravim sercom,“ pravi kardinal Hugo, ne o pravem času, ker je čakal do konca, ne s pravim sercom, ker ni obžaloval hudobij iz ljubezni do Boga, ampak iz strahu pred smertjo in večnostjo. Ako bi pa kdo ugovarjal: Desni razbojnik se je obernil k Bogu še zadnjo uro na križu in prejel usmiljenja, temu odgovorim s sv. Avguštinom: „Samo eden je bil, da ne obupaš, pa tudi le eden, da preveč ne zaupaš,“ in prederzno ne grešiš. Vidimo tudi, da se terdovratni grešniki spovedujejo in obhajajo še na smertni postelji, ali kdo mi je porok, da ima tak pravo grevengo, ki izvira iz ljubezni do Boga, ki ga ni ljubil vse svoje žive dni. „O pozna pokora je malokdaj prava pokora,“ pravi sv. Avguštín. Bati se je zelo, da bi tak človek ne prejel sv. obhajila ne vredno v svoje še večje pogubljenje. Kako je mogoče, da bi tako lahko našel smertno uro Boga, svojega Zveličarja, on ki se ni zmenil za njega vse svoje žive dni? Leni in merzli kristjani ne iščejo Kristusa in njegove milosti na pravem kraji, kjer bi ga imeli iskati. Kje pa naj ga iščemo, kje ga najdemo naj popred? Morebiti doma za pečjo, ali celo v gorki pernici? Ne, odgovori nevesta v visoki pesmi: „Iskala sem po noči v svoji postelji njega, ki ga ljubi moja duša, iskala sem ga, ali nisem ga našla.“ (3, 1.) Nekteri iščejo Kristusa v svoji postelji, to je „v svoji zločnosti, ker si preveč strežejo,“ pravi nek razlagavec teh besed. Ne, ne! v zločnosti ga ne najdemo, pa tudi ne v malopridnih tovaršijah. Zastonj so iskali Modri

Jezusa v Jeruzalemu, kraljevem mestu, kjer so prebivali neverni in terdovratni Judje. Zastonj so popraševali pri Herodu: „Kje je kralj Judov, ki je rojen?“ V Jeruzalemu, pri terdovratnih Judih, hudobnih farizejih in spridenih posvetnjakih ga ni bilo. Zvezda jih je peljala naprej proti Betlehemu in tu so našli dete in Marijo. Kdor hoče tedaj najti Jezusa in njegovo posvečujočo milost, naj popusti slabe tovaršije in grešne priloznosti in naj reče z nevesto v visoki pesmi: „Vstala bom, in obhodila mesto“ (to je sveto cerkev), „po ulicah in tergih bom iskala njega, ki ga ljubi moja duša.“ (3, 2.) To je premišljevala bom življenje pobožnih ljudi, da se naučim, posnemaje njih kreposti, iskati Jezusa, ženina moje duše. Kdor ga tako išče, bo lahko rekel: Našel sem ga, ki ga ljubi moja duša, prijel sem ga, in ne bom ga izpustil. Kdor ga tako išče, bo veselo zaklical s sv. Pavlom: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? (Rimljan. 8.) ne smert, ne življenje, ne kaka druga stvar.“

Kaj pa naj še rečem o mlačnih in zanikernih kristjanih? Tudi ti ga ne bodo našli, ker ga ne iščejo prav, razun ako si naredé novo serce, novega duha in novo gorečnost. Premišlujte le, kako je bil Herod mlačen in zanikern in pa kako goreči in vneti so bili Modri za Jezusa. Heroda obiščejo ptuji možje enake časti in imenitnosti, on zve od njih za novo nenavadno zvezdo, sliši od lastnih pismarjev, da ima nov kralj rojen biti v Betlehemu, on vidi lepi izgled treh kronanih glav, ki vsi koperné po novorojenem kralju, Modri ga vabijo seboj, in kaj počne Herod, mlačni, leni, zanikerni kralj? Misli na posvetno čast, na zložnost, pojedine, nesramnosti in počitek. „Ne grem ne z njimi, si misli, pokaj bi ga iskal, saj mi tako ne bo odšel.“ „Pojdite, pregovori na zadnje hruvec, poprašujte po detetu, in kader ga najdete, pridite tudi meni povedat, da grem in ga molim.“ Tako govori Herod Modrim, kakor da bi bili pobožni trije kralji podložni in hlapci merzlega in lenega Heroda. Tako merzel in len je bil Herod. Modri, ki so hodili že več dni, naj gredó in naj iščejo, Herodu se toži, dve uri deleč iti do Betlehema, počastit in molit kralja nebes in zemlje.

Glejte živo podobo zanikernega, lenega kristjana, ki nima ne ljubezni, ne serca za Jezusa, da bi ga iskal in molil. Zvonovi jih kličejo kakor druge kristjane ob nedeljah in delavnikih k sv. maši, k pridigi, h keršanskemu nauku in k molitvi, vabljeni so k spovedi, k poboljšanju, k sv. obhajilu, vidijo tudi lepe izgledе drugih bogaljubnih kristjanov, ki so s pobožnim sercom pri božji službi, ki poslušajo pazno božjo besedo, ki so tudi ob delavnikih pri sv. maši, vse to vidijo, slišijo in vedó leni, mlačni, zanikerni kristjani, in vendar jih ne gine. Poleti se izgovarjajo z delom, po zimi z mrazom, in če jih nagovarja kdo k spovedi, ne poslušajo ali pa otesajo z glavo in z jezikom, govore Boga in pobožno serce žalivne besede. Vsaka pridiga jim je predolga in smili se jim čas, ki ga prebijejo v cerkvi, pri Jezusu. Ako vjamejo vsako nedeljo eno mašo, če tudi spé ali se pogovarjajo in pohujšljivo obnašajo pri nji, so že zadovoljni, ker njih posvetno serce tako ne občuti potrebe ponovljati duha. Oni rijejo le po zemlji, kakor kert, slepi za svitlobo nebeške luči. K spovedi jih boš spravil težko dvakrat na leto. Po navadi gredó samo enkrat, o veliknočnem času. Pa, o moj Bog, kakošnja je njih spoved! Brez natančnega spoznanja svojih smertnih grehov, brez prave grevence, brez terdnega sklepa poboljšati se, zapustiti slabo znanje, grešno priložnost, popraviti škodo bližnjemu storjeno itd. Zato ne bom presilil, ako rečem, da je izmed sto takih spovedi, ki se opravljajo le enkrat v letu, devetdeset nevrednih, božjeropnih. Kdor pa pristopi po nevrednem k sv. obhajilu, si je in pije sam sebi večno pogubljenje. Le glej jih, kako merzli, brez ljubezni do Jezusa, brez svetih želj po njem da pristopijo taki k božji mizi in odidejo enaki. Vsem takim pa tudi veljajo Jezusove besede, ki jih je govoril terdovratnim farizejem: „Iskali me bote pa ne našli“, Jan. 7, 34., ker me ne bote iskali o pravem času, ne na pravem kraju in tudi ne prav. Kaj pa bo nasledje tega? Nič drugega, kakor, kar je pristavil Jezus, rekši: „V svojem grehu bote umerli“, Jan. 8, 21., in svojega pogubljenja sami krivi.

S k l e p.

Da uidemo toliki nesreči, sklenem z besedami Izaija, ki pravi: „Iščite Gospoda, dokler se zamore najti, kličite, dokler je blizo. Hudobni naj zapusti svojo pot in krivični svoje misli, naj se verne k Gospodu in on se ga bo usmilit.“ Sv. Hieronim pravi, da pomenjajo te besede: „Opominjam vas, dokler je čas, delajte pokoro, išcite Gospoda, dokler ste zdravi in se lahko pokorite.“ Ako ste pa že spreobrnjeni, spravljeni z Bogom, ako ste v gnadi, v ljubezni in prijaznosti z Bogom, poslušajte, kar govori sv. Pavl: „Ne bodite leni v skerbi (za dušo in večnost), bodite goreči v duhu (ljubezni), služite Gospodu!“ Rimlj. 12, 11. Išcite ga z gorečim sercom, z neutrudljivo skerbjo, kakor so ga iskali Modri z Jutrovega, in našli ga bote tukaj v milosti (gnadi) in tamkaj v večnem veličastvu. Amen.

Pridiga v nedeljo po svetih treh kraljih.

(Evangeljski nauk za starše; gov. M. H.)

Jezus je rasel v modrosti in starosti, in v gnadi pri Bogu in ljudeh. Luk. 2, 52.

V v o d.

Kar današnje sv. evangelje od fantiča Jezusa pove, je vse, kar od njegove mladosti vemo, pa tudi kako lepo in prijazno je to! „On je bil staršem podložen, in je rasel v modrosti in starosti, in gnadi pri Bogu in pri ljudeh.“ Malo besed, pa kaj se more lepšega reči od otroka, od mladenča: on je rasel, nikakor koj na letih, tudi na modrosti in umnosti, on je rasel na gnadi in svetosti, na ljubeznivosti pri Bogu in pri ljudeh. On je bil veselje božje in vseh, ki so ga poznali.

Ljubi keršanski očetje in matere! da bi le tudi od vaših otrok veljala beseda: Oni rastejo na letih, pa tudi na zastopnosti in svetosti, oni so veselje božje in vseh ljudi, ki jih poznajo! Najte se, ljubi starši! od današnjega evangelja podučiti, kako da bote na svojih otrokih časti in veselja doživeli — kader jih

1. zvesto v cerkev vozite;
2. pridno v šolo pošiljate in
3. doma jih v skerbi imate.

To vam kažem v današnji pridigi, pripravite se!

Razlaga.

1. Marija in Jožef sta dvanajst let starega Jezusa seboj v Jeruzalem peljala, da bi v veličastnem tempeljnu nebeškega Očeta molil. Od Nacareta v Jeruzalem je blo več dni hoditi, pa z veseljem je mladi Jezus tje šel, da bi z drugimi Judi, ki so se iz vse dežele zbirali, velikonočni praznik obhajal. Glejte, očeti in matere! tudi vi morate svoje otročiče radi v cerkev voziti, da bojo z celo zbrano faro Bogu čast dajali, in da se bo tam njih ponižna molitev prav serčno in goreče unemala. Vem, ljuba mati, da svojega otroka tudi doma žebrati učiš, in ga vsak večer navajaš, ljubemu Jezusu in angelcu varhu se priporočati; pa vozi ga tudi rada v cerkev in tje, kjer mašnik v svetlečem oblačilu božjo službo opravlja, in vsi farmani pobožno žebrajo in orgle tako sladko pojó; tam bo tudi tvoj ljubi otrok svoje rokice lepo sklenil, veselo svoj ponižen očenaš molil in veselje dobil k božjej službi, da te bode potlej večkrat baral: Atej, mama! kdaj pojdemo spet v cerkev. Ako se bode, ljubi starši! vaš otrok božje službe navadil, tudi v poznejših letih je ne bo opuščal. Pridejo leta, kjer mladenču, deklici zapeljivi svet pravi: Kaj boš v cerkvi, pojdi z menoj na veselovanje, na raj in kratek čas; pa pobožni mladenč odgovori: jaz moram v cerkev; tako sem se že pri ateju in mami navadil. Pridejo leta, kjer odrasčenemu človeku posvetne skerbi in potrebe pravijo: Kaj boš v cerkvi, časi so terdi, to delo, ta pot ti zamore kaj donesti? kdo ti kaj da v cerkvi? O srečen je, kateri skušnjavo odverne in pravi: Jaz moram v cerkev, tako so me rajni atej, rajna mama že navadili; resen je, da mi v cerkvi nihče kaj ne da, pa sladka beseda, mirna vest, ki jo iz cerkve domu prinesem, je mi ljubša, ko tvoj prislužek. O pošiljajte, ljubi starši! svoje otroke radi v cerkev — ne pošiljajte jih, temuč vozite jih sami in učite jih, se v cerkvi prav obnašati!

2. Marija in Jožef sta Jezusa nazaj gredé zgrešila; pa kje sta ga spet našla? V tempeljnu, v sredi med učeniki, kjer jih je poslušal, popraševal in odgovore dajal, da so se vsi nad njegovo

modrostjo čudili. Glej, oče, mati! kam tvoji otroci tudi slišijo! V šolo slišijo, kjer se keršanski nauk, brati, pisati in drugih koristnih reči učijo. Kakor je svet zdaj, vsak človek šolskega nauka potrebuje. Saj ti sam večkrat praviš: Kaj bi dal, ko bi brati in pisati znal, pa v moji mladosti nisem imel priložnosti, se kaj naučiti. Glej, prijatelj! tvoj otrok ima to priložnost, ne odtegni njemu te sreče in dobrote, enkrat ti bo de veliko hvalo vedel. Pa mi morebiti kateri zastavi: Jaz sem svojega otroka pošiljal, pa nič ni zamerkal, clo od keršanskega nauka ne vé kaj povedati. Ljubi moj! vsaka dobra reč svoj čas ima, nekteri otroci težko ohranijo, ali se sramujejo, kaj povedati, kader jih pri pravi žili ne baraš; pa tolaži se, kateri počasi zapopadejo, dolgo in zvesto hranijo. S časom se tudi nar slabejši otrok nar potrebnejših reč nauči. Za to dajte, ljubi starši svoje otroke v šolo! dvanajst let stari Jezus je med učeniški sedel in jih s svojo modrostjo razveseljeval; tudi vi bote na svojih dobro podučenihi otrokih veselja in časti doživeli!

3. Iz Jeruzalemskega tempeljna sta Marija in Jožef Jezusa v svojo hišo v Nacaret peljala, kjer je bil njima podložen in je rasel v starosti, modrosti in gnadi pri Bogu in pri ljudeh. Učite se ljubi starši! kam vaši otroci še slišijo. Oni slišijo v vašo hišo; pred vašimi očmi imajo živeti in rasti, v vaši hiši, od vas se imajo učiti pokornim biti; pod vašo rejo morajo rasti nikar koj na letih, temuč tudi na zastopnosti in lepem poštenem zaderžanju. O imejte skerb za nje, vaše oko naj jih obvaruje, ne najte jih v kraje hoditi, kamor ne slišijo; dajte jim kako delo, ja kako nedolžno igračo; nič ni otrokom nevarnejše, kakor lenobo pasti; učite, svarite jih in skerbite, da otroci pri vas v nedolžnosti in poštenosti rastejo. Pa nikar vsak oče, nikar vsaka mati ne zamore svojih otrok v domači hiši dolgo ohraniti; tvoji otroci morajo naprej med ptuje ljudi, morajo v uk in službo. O glej, kam jih daš, med ktere ljudi pridejo, ne glej samo da dobro plačilo dobijo, temuč glej nar bolj, da keršanskega gospodarja in keršansko gospodinjo najdejo. Oh! borna mati da včasih svojega nedolžnega otroka v kako službo, kjer se noben za njegovo dušo ne mara, med zravenposle, ki se hudobno zaderžijo, nesramne marne imajo in tako bornemu službenemu otroku pohujšanje dajejo; in nikar dolgo je borni otrok vse zgubil, kar ga je pridna mama doma naučila. O imejte ljubi starši

švoje otroke v skerbi, dokler so pri vas, imejte jih še bolj v skerbi, kadar vas zapustijo.

S k l e p.

Priserčni kristjani zdaj veste, kam vaši otroci slišijo. Vozite jih od mladih nog v cerkev, da zgodaj na božji službi veselja dobijo; pošiljajte jih v šolo, da se kaj pridnega naučijo; učite, svarite in strahujte jih v svojej hiši, skerbite zanje, kadar morajo od vas med ptuje ljudi in tako bote nad njimi veselja doživeli. Da se zgodi, da včasih otroci tudi pridnih in pobožnih staršev neporedni postanejo je, res; objokovanja vredni so taki starši, pa vsaj odgovora nimajo. Po navadi pa mlada ptica poje, kakor sliši stare svoje, jabelko ne pade daleč od debla, in pridni, skerbljivi in pobožni starši imajo pridne in keršanske otroke. Amen.

Pridiga v god presv. imena „Jezus.“

(Le v Jezusu je mir in zveličanje; gov. M. H.)

„Ni drugega imena pod nebom človekom danega, po katerem bi zveličani bili.“
Apost. dj. 4, 12.

V v o d.

Pri vratih Jeruzalemskega tempelja je sedel kruljev berač in je memogredoče ubogajme prosil. Ko enkrat aposteljna Peter in Janez v tempelj gresta, poprosi siromak tudi ju za božji dar. Aposteljna postojita in Peter pravi mu: „Poglej naju prav.“ Zupljivo gleda kruljev berač v prijazna moža, in Peter govori: „Zlata in srebra ti nimam dati, kar pa imam, ti dam. V imenu Jezusa Nacarenskega — ustani in hodi.“ Ga prime za roko in ga povzdigne in glej! kruljev berač ustane, hodi in je zdrav. Ko Peter potlej v tempelj stopi in tam glasno priča, da je po Jezusu Kristusu, ki je pravi obljubljeni Mesija, kruljevega čudno ozdravil, jih je pet tavžent spreobrnilo se in dalo se kerstiti.

In pred viši zbor poklican in poprašan zavoljo ozdravljenja kruljevega priča: „Znano vam naj bo in vsemu ljudstvu Izraelskemu: Po imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa, Nacarenskega, ki ste ga vi križali, ktereга je Bog od smerti zbudil,

stoji ta ozdravljen pred vami. — V nobenem drugem ni zveličanja; zakaj ni pod nebom drugega imena človekom danega, da bi v njem mogli zveličani biti, kakor ime "Jezus".

„Ja! le v Jezusu je zveličanje na tem in unem svetu.“

To imenitno resnico hočemo danes v god in v čast Jezusovega imena premišljevati. Poslušajte!

Razlaga.

Ko je Sin božji svet odrešiti človek postal, mu je blo po angelskem oznanenju dano ime Jezus. Beseda Jezus pomenja Zveličar, in je Sinu božjemu, po katerem je vesoljnemu svetu zveličanje došlo, najprimerniše ime.

Jezus pomenja Zveličar: le v Jezusu je mir in zveličanje na tem in unem svetu.

Že na tem svetu se pravi mir, prava sreča in zveličanje le pri Jezusu in po Jezusu najde.

Kteri ljudje so naj srečnejši na svetu? Srečni na svetu, bote mi morebiti odgovorili, so bogati in zdravi, ki ne vejo, kaj je ubožstvo in terdo delo, ki v lepih hišah prebivajo, v kočijah se vozijo, vsak den pri žlahtnih jedilih sedijo in obilno imajo, vse želje svojega serca dopolnovati, taki so srečni na svetu. Bil je nek star kralj, ki so ga nar bogatejšega na celem svetu štimali, ta pa le pravi: Mislil sem, jaz hočem se učiti veselje spoznati, hočem pokusiti razveseljevanje. Sozidal sem belih gradov, nasadil sem nogradov, žlahtnih vertov sem nakopal, in skopal vrelcov, da bi iz njih voda tekla po logu zelenem. Tudi sem pridobil čred veliko in drobnic, nabral sem si srebra in zlata toliko, kolikor ga le kralji morejo v lasti imeti. Pevkinj in pevcev sem zbral, in sem imel vsega obilno, kar le more človeka razveseljevati. Imeti sem moral, kar je moje oko poželelo, in sercu sem vsako veselje rad pripravil. Pa če sem svoje naredbe, svoje gonenje in prizadevanje čisto pregledal, našel sem golo igračo in goljufno srečo, dobička pa nobenega. Zoperno in ostudno mi je gonenje, s katerim sem se poganjal! Kakor ta starodavni kralj jih je veliko, ki imajo obilno blaga in posvetne časti in imenitnosti, se pa zraven za nar nesrečnejsše štejejo. Od kod pride to? Časne dobrote in sladnosti človeškega

vide:
Gomüelhof
Nürnberg
am Lindau.
Johann
pag. 9
Jef. 7. 882

serca ne zamorejo potažiti in mu ostudne pridejo; — le v Jezusu, v živi veri v Jezusa, v posestvu njegove gnade je serce prav veselo in pokojno.

Bodi si bogat ali boren, imaš ti Jezusa v sercu, veš ti, da si po njem odrešen in za nebesa poklican, živiš ti po njegovih zapovedih, — tedaj, le tedaj si resnično srečen in prav veselega serca. Le v Jezusu je mir in zveličanje.

Zato je pravi, verni, pobožni kristjan vselej zadovoljen. Glej marsikterega človeka, kateremu življenje teče v vednih skrbih in pri terdem delu, kateremu pa tiha sreča sije od veselega obličja, — prašaj, zakaj da je tako vesel in zadovoljen, in ako ti on sam ne ve ali noče povedati zakaj? jaz ti povem: Ta revna ponizna duša je tako vesela in srečna, ker ima Jezusa v sercu, in v Jezusu je zveličanje. Stopi z menoj na neko bolno postelj, glej bolnika, glej bolnico, ki že dolge mesence ali leta leži, in strašne, britke bolečine terpi, poglej revni siroti prav v medočje, in vidiš nek mir, ja neko veliko veselje iz obraza jej svetiti se. Ta bolnik ima Jezusa v sercu, in terpi z Jezusom in Jezus je z njim. Ja brezverni ali slaboverni se vije in obrača na svoji bolni postelji, in preklinja in za smertjo vpije; ali pobožni verni kristjan se v božjo voljo poda, in ako v svojih gorečih bolečinah milo zdihuje, hvali tudi Gospoda in kliče: Tvoja volja naj se zgodi, Jezus je nja tolažba in zveličanje.

Koliko jih najdemo med nami, ki pri njih težave, nesreče in britkosti roko podajajo si, in vendar pri vseh zgubah, pri vsem žalenu, obrekovanju, preganjanju ne slišiš jih tožiti ali omahovati; glej oni imajo Jezusa v sercu, verujejo, da je Gospod ta križ njim naložil, in za to so vselej pokojnega, mirnega, ja veselega serca.

Ja! le v Jezusu je zveličanje, mir in zadovoljnost v tem življenju; le v njem je zveličanje v večnem življenju tam.

V nobenem drugem imenu, govori sv. Peter, ni zveličanja, zakaj ni pod nebom drugega imena človekom danega, v katerem bi mogli zveličani biti, kakor presladko ime Jezus. Kdor ne veruje, da je Jezus Sin božji, ki je nas zveličati človek postal, kdor ne veruje, da je Jezus grenko smert na križu storil in tako nas odrešil, kdor po tej veri ne živi, ne more zveličan biti.

Srečen si kristjan! ako ti je v življenju Jezus bil zveličanje, pot, resnica in življenje, v smertni uri ne boš osramoten, v kte-

rega si v življenju svoje upanje stavljal, bo v smerti tvoj tovarš in pomočnik, po smerti tvoje zveličanje in neizrekljivo veselje. Srečen vsak, ki se, čeravno še le v smertni uri k Jezusu oberne, njega ljubeznjivo objema in Jezusa na ustih svojo dušo izdihuje, oh! marsikteri grešnik sliši tedaj, kakor desni razbojnik sladko besedo: „Še danes boš z menoj v paradizu.“

S k l e p.

Jezusovo ime bodi toraj nam nar ljubše, nar slajše ime; Jezus bodi nam gospod, pot, resnica in življenje; le v njem, le v Jezusu je zveličanje v tem in unem življenju. Hvaljen bodi toraj Jezus Kristus, amen do vekoma! Amen.

Listnica.

* Iz Celovca. Kar „Slov. Prijatelj“ izhaja, ni prinesel Slovcnom toliko veselja, kakor danes. Naše upanje nas ni goljfaló: Pričakovali smo slovenski pastirski list in glej! imamo ga, le pridno ga berimo in lepo se po njem ravnajmo! Zato-raj radujmo se Slovenci po Koroškem, in z nami tudi sloven-ški bratje po Kranjskem, Štajerskem, Isterskem, Goriškem, Beneškem in Ogerskem; radujte se z nami bratje Slavjani tam na Horvaškem, Slavonskem in Banatskem, tam na Češkem, Moravskem in Siležkem, tam na Poljskem in Gališkem; radujte se vsi Slav- jani, katerih je kot listja in trave: več kot 80 milijonov nas je! Sedeli so na staroslavni stolici sv. Modesta rojeni Slovenci in Slavjani, pa slovenskega pastirskega lista mi Koroški Slo- venci Kerške škofije nikoli še nismo imeli. Bog nas milost- ljivo pogleda, in pošlje nam rojenega Nemca, in glejte! On nam spiše in razpošlje pastirski list v premilem našem jeziku! Sam ga je bil spisal že v Solnogradu in ga poslal v Celovec, da se tiska v Leonovi tiskarnici.

Ko so se vsi učcniki c. k. realke novemu knezoškofu prvič prikanjali, so djali gosp. učcniku Ant. Janežiču: „Po licu vas dozday še nisem poznal, pa dobro sem vas poznal po vašem slovarju. Pogostoma sem se ga posluževal. Res da sem

se te sedem leta, ko sem bival v nemškem Solnogradu, slovenščine malo odvadil, pa kar sem zamudil, hočem odzdaj popraviti. Zakaj terdne volje sem, tudi na to plat svoje dolžnosti spolnovati.“

Tako dela pravični in skerbni višji pastir, ki vse svoje ovčice enako ljubi, vse vodi proti nebesom in išče zveličati vse. Zatoraj radujmo se in poskakujmo: Hvala in slava Bogu na višavah, mir in veselje vsem Slovencom! Pojdi „Slovenski Prijatelj,“ in oznanuj po ogromnem slavjanskem svetu naše neizrečeno veselje in radost, pa povej tudi, kako smo mi Slovenci našega toliko pravičnega in ljubega knezoškofa sprejeli. Napravili smo v večni spomin svoje sreče in radosti te pesmi, ki jih v današnjem listu berete, jih dali v zlato in višnjev žamet vezati in smo to knigo 8. Decembra prečastitemu knezoškofu poklonili. Dalej smo napravili od teh pesem 100 iztisov in jih razdelili 8. Decembra med slovensko gospodo. Slednjič smo spisali posebno knigo, v kateri se vse bere, kar današnji „Slov. Prijatelj“ od našega knezoškofa ima, in smo pridjali Njih prvi slovenski pastirski list. To knigo smo dali tiskati v 1500 iztisih in smo jo brez vsega plačila razposlali med vse slovenske fare cele Koroške dežele po 10 — 15 izt. na eno faro. Tako mislimo se slavni spomin večno ohrani in se tudi veliko dušnega dobička vjeme, kajti prelepa beseda našega milostljivega kneza in škofa bo gotovo marsikomu globoko v serce segala in z božjo pomočjo obilno žlahtnega sadja rodila! — Veselimo in radujmo se Slovenci in Slavjani sploh in le to Boga pogostoma in goreče prosimo, da nam živi in ohrani našega premilostljivega kneza in škofa dolge dolge leta! Živio! Slava!!!

* Iz Celovca. Sviti cesar so imenovali preč. gosp. Dr. Antona Pavišiča, c. k. šolskega inšpektorja v Zadru, za šolskega svetovavca na Koroškem. Tudi toraj gospoda, ki je v šolskih rečeh učen in skušen, zraven pa tudi zastopi in zna tudi slovenski. To nam spet živo priča, da c. k. ministerstvo tanjko na to gleda, da se zastran jezika nikomur krivica ne godi.

* Celovec. (Konec.)

O. Ožbalt Ravš,

goreč duhovnik, učen Slovenec, mož po volji božji.

6. Junija 1849 se vernejo v svojo materno škofijo v Celovec, gostoljubno jih sprejemem in jih povabim, pri meni stare dni mirno preživeti.

Goreč duhovnik si tudi na stare dni počitka ne dajo, vedno imajo kaj opraviti v vinogradu božjem. Tudi Ravš že siv starček niso opešali. Radi so spovedovali. Vsakemu, kdor je iskal njihove duhovne pomoči, so ljubeznivo in prijazno postregli; noben grešnik ni jim bil nadležen, nobenemu niso odrekli dušnega zdravila. Ob nedeljah in praznikih se je včasih vse terlo krog njihove spovednice, oni je pa tudi niso pred zapustili, da je bil zadnji spovedan, nekterokrat so do poldnu spovedovali. Tudi ob delavnikih so bli zmirej pripravljani k spovedovanju.

Vredovali so duhovni koledar kerške škofije, h čemur je treba izurjenosti v rubrikah, mnogo truda in poterpežljivosti.

Č. nunam Uršulinarcam so vredili knjižnico, ktera šteja 1540 knjig v nemškem, talijanskem, francoskem in angležkem jeziku; razdelili so jih v 4 razrede, duhovne, bogoslovske, katekiške in jezikoslovne in uverstili v abecedni red.

Večkrat v tednu so v Uršulinarskem zavodu učili francoski in talijanski jezik, posebno radi o šolskih praznikih.

Mož po volji božji svojih dolžnost niso pozabili. Duhovnih ur moliti niso nikdar zanemarili, brali so vsak den eno poglavje iz starega in novega zakona, in da so le mogli, so ponavljali še katero bogoslovskih vednost. Noči pozimne kakor poletne so jim ble težavne; le do ene v noči so smeli v postelji ostati; potem so sedé v stolu molili sveti roženkranc. Vendar ni jih nihče vidil nevoljnih.

K daritvi svete maše so se vsak den prav pobožno pripravljali. Že sgodaj so šli v cerkev in so pred molili pri dveh mešah, potem so še le sami pristopili. Že težko bolni niso opustili darovati presveto daritov, s palico se podpiraje so tavalj v cerkev, večkrat medpotoma počivali, da so se oddahnili; le sila boleznj jih je primorala počivati, da so se oddahnili; le sila boleznj jih je primorala doma ostati in opustiti sveto opravilo.

V visokih letih niso odjenjali od svojega lepo vredenega življenja. Vsak čas je bil odločen posebnemu opravilu, brez večjega vzroka niso ničesar opuščali. Lepo so jim tekli dni, in dolgo so živeli, ker so si nabrali mnogo dobrih del. Prava pobožnost se ne derži kisló, veseli se v Bogu. Tudi Ravša nihče ni vidil otožnih ali žalostnih. Radi so zahajali v posteno družbo in vedeli druge razveseljevati in marsiktero šalo povedati.

Torbico za večnost so si obilno napolnili z dobrimi deli in nabrali lep šopek zlahtnih čednost. Ljuba ponižnost in pobožnost, zvestoba in nevtrudljiva delavnost, žertovavna ljubezen do Boga in do bližnjega so se spletele v prekrasni venec naj milejših cvetlic, ktere so kincále njih neomadežvano duhovsko življenje. Tudi višjim niso skrite ostale. „Luč se ne postavi pod mernik, ampak na svečnik, naj da sveti vsem domačim.“ O. Ravš vse žive dni niso bli časti lakomni, alj visokočastiti knezovladika Adalbert jih na den petdesete obletnice njih duhovnega posvečenja poslavlajo ter jih 16. Avgusta 1854 za svojega svetovavca izvolijo, ena

nar lepših čast, s katero se vredni in zasluženi g. g. duhovni poslavljajo. Vodile so milostljivega škofa besede sv. pisma: „V pričo sive glave vstani in v česti imej starčeka.“

Blagor pastirju, ki dokler druge ovčice pase, svoje lastne duše ne zanevara in le ta v duhovski službi ne oslabi, ki za zveličanje svoje duše neprenehoma skerbi. Sveti zakramenti so prava dušna paša; kdor jih rad prejema, njegova duša ne hira. Alj gorje mu, ki drugim pot kaže, sam pa po drugem hodi, ki druge hrani, sam pa strada alj druge napaja, samega pa žeja. Naš verli O. Ravš so svete zakramente pogosto in ginljivo prejemali, bile so te njih nar veselejše nar srečnejše ure, živali so pa tudi iz njih dosti nar sveteljših darov.

Kdor Jezusa v mladih letih rad obiskuje v revni podobi kruha pričujočega in se svetim zakramentom rad bliža, tega Jezus tudi v zadnjih trenutkih ne zapusti. Sam se vmirajočim ponuja za voditelja v večnost. O. Ravš začnejo več in več pešati, visoke leta, starost in starosti nadloge jih pogosteje obiskovajo. Pripravljeni so že bli, vsako uro iti, kedar bo Bog sklenul jih poklicati iz sveta.

Kakoršno življenje, takošna smert, ne velja samo od hudobnih, timveč tudi od dobrih. Tri dni pred smertjo se najo previditi s svetimi zakramenti. Od mladih nog prijatel molitve hočejo še na smertni postelji duhovne ure moliti. Z napol mertvudno roko primejo za brevir, alj roke in moči jim že odrekó: Mirno, tiho zaspijo v 75. l. starosti, šli so po zasluženno plačilo v večnost. Bli so duhovnik in služabnik po volji božji zvesti Bogu in cesarju, so dali Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega; vsa polovičnost jim je bila pristudna in zoperna.

„Kdor do konca zvest ostane, bo zveličan.“ Vselej zvesti so bli naš prečastiti O. Ravš; zatorej naj ostanejo v blagem spominu. „Blagor mertvim, ki v Gospodu vmerjejo — naj počivajo od svojih del, njih dela gredo za njimi.“ Skrivni razod. 13, 14.

Društvo sv. Mohorja.

* To leto so čč. gg. družniki prejeli: „Drobtince za l. 1858,“ „Koledo za l. 1859“ in „Marije rožencvet,“ res tri prelepe knige. Prihodnje leto mislimo dajati: „Drobtince za l. 1859,“ poslovenjeno slavno znano nemško knigo: „Humberts Gedanken,“ in Lavtičarjevo „zgodovino misijonov v Ameriki!“ Upamo, da so te knige vsem po volji, zatorej le zvesti ostanite in darujte za slovensko slovstvo te tri goldinarje! Veselo novico pa vsem družnikom in Slovencom sploh že popred na znanje dajemo, da se bo leta 1859 zastran društva sv. Mohorja marsikaj preuredilo in poravnalo gotovo v srečo in slavo njegovo. Ta reč in obravnava pa še ni dognana, zatoraj kaj gotovega povedati ne moremo, — zatoraj le samo pristavimo, da tudi našemu društvu smehlja ljuba vigred, ki oživlja vse stvari. Družniki osta-

nite le letos še zvesti, in dajajte svoje misli zastran Mohorjevega društva na svitlo: „Više oči vidi više!“ Radi tiskamo v „Slov. Prijatlu“ vsak dopis, ki pametno in zmerno govori o zadevah društva sv. Mohorja. —

* Dalje so pristopili č. gg. 1100. Kustrin Jan. bogoslov. v Gorici; 1105. Jaklin Ant. župn. pri sv. Lor; 1106. Turkovič Jul. bogosl. v Zagrebu; 1107. Slov. srenja Radgonske fare; 1108. Likar Jan. v Gorici; 1109. Pavalec Juri, kapl. v Stradnu; 1110. O. Jernej Večerina v Gorici.

* Dalje so plačali za l. 1859: Brezuzčik Andrej, Božič Anton, Budin Jakop, Dr. Bleiweis, Fresl, Perenc Jan., Ipave Jernej, Kóbal Miha, Klansič Jan. Kovič Jož. Križman Ignaci, Kokič, Kulnik, Kustrin, Logar Jak., Marušič Andrej, Mozetič Jan., Mozetič Štefan, Majar Mat., Oblokar Mih., Otič, Pavletič And., Pipan Jož., Rečický, Raič, Škodnik, Štepančič And., Velikonja Jan., Vuga Štefan, Wazeninčič Jož., Veranič, Zorn Alojz.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. O. Bonfili Aigner je prior in fajmošter v Kotičah. — Jož. Anderijaš provizar v Kotarčah. — Jan. Heiser ostane za kaplana v št. Vidu, Alojz Huber pa v Sovodju. — Umerla sta: Vinc. Rossegger, dehanč in fajm. v Kotarčah, in Ant. Beer, kurat v Svincu. R. J. P.

* Lavantinska škofija: Č. g. Janez Sredenšek je prejel faro sv. Martina v Podčetertku; — č. g. Gašpar Zupanc lokalijo Šmiklavža; — č. g. Jožef Toporišič pa pride za namestnika v Razbor.

* Teržaška škofija: Čč. gg. so prestavljeni: Jan. Zalokar za administr. v Risano; Jož. Budin za duh. pom. v Grinzinjano; Korl Fabris v Portole; Fr. Rovnik, v Cittanovo; Andr. Lavriha, novoposv., v Pedeno; Korl Mazek v Povir; Prim. Šubič, novoposv., v Truske; Luka Možina za ekspoz. v Račice; Ant. Siherl za kancelista v Terst; Jak. Lehen, novoposv. v Kovedo; Lor. Viezzoli v Kopro; Ant. Korobaič za duh. pom. k stari cerkvi sv. Ant. v Terst; Matija Bastian za kateheta nurnških šol v Terst; Alojzi Paoli v Beršec; Jan. Planinšek, novoposv., v Černi verh; Jak. Sajovic v Mune; And. Cvenkel v Zdrenjo; Feliks Costanzo v Stranjano; Šim. Karolnik v Jelšane; Fr. Repič v Pedeno; Fr. Čebular za duh. pom. k novi cerkvi sv. Antona v Terst; Ant. Nadrah v Boljunec; Jan. Frantov v Lanistje; Vikt. Bašič v Abacijo; Ant. Turek za farn. in dek. namest. v Portole; Peter Degrassi v Buje; Jan. Bastian za začas. vodja in kat. v Dogani v Terst; Jan. Grubisa za korvik. pri stolni cerkvi v Terst in pomočn. kat. v starem mestu; And. Sterk za korv. k sv. Justu; J. Branchetta za začas. kat. v Kopro; Ant. Nesič v Gimino; Jan. Korban v Volosko; Jan. Mizzan, novoposv., za praznikarja in učenika v Pedeno; Jak. Kocjan v Antinjano; O. Giovanni, kapuc. iz Genve, za spovednika k nunam v Terst.

* Ljubljanska škofija: Prečastiti gosp. stolni prošt Anton Kos je izvoljen veliki namestnik ali generalni vikar. č. g. Jož. Gregorič je dobil lokalijo Čatež. Prestavljeni in vrnjeni so sledeči čč. gospodje: Jan. Zan, n. p., pride v Koprivnik; Jan. Zelenikar na Rako; Mat. Markič v Čatež; Jan. Kaplenk v Soderšico; Tom. Kajdiš, n. p., v Lašice; Jan. Zagoda, n. p., v Dragatuš, Fr. Zupančič v Mokronog; Ant. Kerčon n. p., v Stopič; And. Vole, n. p., v Selce; Lnk. Hitij, n. p., v Cirkle na Dol; Jan. Pfeifer v Hrastje; Jan. Teran, n. p., na Dovje; Jož. Meglič v Knežak; Jož. Zalokar v Košano; Lor. Rozman, n. p. v Šent-Janž; Jan. Projič, n. p., za subsid. v Motnik,

g. Karol Prohaska pride v Bloke; g. Tom. Šlibar v Šmartin pod Šmarno goro. Mat. Torkar iz Černomeljna v Žuženberg; Jan. Volčič iz Semiča v šent-Marjeto; Jan. Debelak iz Žuženberga v Semič, Gosp. Jak. Kušlan, fajmošter v Studenem se podá v pokoj. — Umerli so gg.: Jan. Lavter, ekspoz. v Košici; Val. Aleš, kaplan v pokoji, na Opčini v terzaški škofiji; Anton Globočnik gima. katehet; Ant. Jeglič, železniški fajm.; g. Blaž Lipovc fajm. v pokoji, v Kovru; g. Jernej Breuk, opešaneec, v spodnjem Berniku; g. Jakob Rohrman, duh. pom. v Trebelnem; Tom. Troha, farni vikar v Verhu na Metliškem. R. J. P.!

P o v a b i l o.

„Slovenki prijatel“ bode izhajal tudi prihodnje leto 1859. Osnovan bo kakor letos in bo donášal:

1. Pridige za vse nedelje in zapovedane praznike celega leta in scer vselej en mesec popred.

2. Pridige o raznih cerkvenih priložnostih in slovesnostih; post.: pri novi maši, pri pogrebu, pri poroki, pri blagoslovljenju novih bander itd., za ktere pridige nam ostaja prihodnje leto več prostora, ker smo simboliko dokončali.

3. Keršanske nauke, kratko osnovane in po katekizmu vredjene; letos jih doveršimo.

4. Zgodovinske izgledе, ki se lahko in koristno rabiti znajo pri pridigah in keršanskih naukih.

5. Sostavke segajoče v bogoslovske vednosti in zadeve; sostavk „o gnadi“ bo skoraj dokončan, in potem pričnemo „zgodovino kerških škofov“ na Dunaju po starih in veljavnih izvirkih izdelano.

6. „Listnica“ in „cerkveni novičar“ bo donášal vse dopise in tudi bolj znamenite novosti iz slovenskih, slavjanskih škofij in potem iz vesoljnega katoliškega sveta. Posebno iz naše Kerške škofije bomo letos donášali obilno lepih in veselih novic, kajti naši škofii se rodi ljuba vigred.

7. Vse, kar društvo sv. Mohorja zadeva.

Izhajal bo kakor letos 15. dan vsakega mesca na štirih polah, in velja štiri goldinarje avst. veljave. Pervo leto smo obljubili za tri goldinarje dajati vsak mesec tri pole, pa dajali smo vse tri leta 1856, 1857 in 1858 za

tri goldinarje štiri pole; tega zdaj ne moremo več, zatoraj nam č. gg. ne bojo za zlo jemali, da nekaj s ceno poskočimo, posebno ker tudi papir in tisk na viš bije. Vendar je „Slov. Prijatelj“ naj cenejši slovenski časopis! Zatoraj vse preč. gg. naročnike lepo in serčno vabimo in prosimo, da nam zvesti ostanejo tudi še zanaprej pa „Slov. Prijatla“ tudi svojim duhovnim bratom in znancom priporočevati blagovolijo. Mislimo, da je „Slov. Prijatelj“ izverstno osnovan, in da svojemu namenu tudi odgovarja, — vendar pa še ni toliko razširjen, kolikor bi bilo želeti in kolikor tudi zasluži. Ljubi bratje in prijatli toraj pomagajte! — Naročnino prosimo popolnoma poslati in scer v frankiranih pismih vsaj do 10. januarja 1859, da zamoremo vse liste zaporedoma in o pravem času razpošiljati. — Ako kdo kakega lista ne sprejeme, naj se nam oglasi v odpertem pismu, za ktereга ni treba nobene poštnine plačevati.

Imamo tudi še nekaj poprejšnih tečajev: 1856, 1857, 1858^č prodajamo jih po 3 fl. sr., toraj veljajo vsi trije tečaji 9 fl. 45 kr. avst. velj.

Komur se poljubí, zamore naročnini tudi pridjati letnino za društvo sv. Mohorja in naročnino na „Glasnika,“ kateri velja 3 fl. 15 kr., za pol leta 1 fl. 60 kr. avst. veljave. Slednjic želimo vsem č. gg. prijatlom, pomagavcem in naročnikom vesele božične praznike in veselo novo leto! Lepo Vas vse prosimo, da nas tudi v novem letu z mnogimi naročbami in primernimi sostavki prav obilno podpirate!

And. Einšpieler.